

ಓದುಗರ್ಮಾಡನಯ ಹರಟ್ಟಿಗಳು

ಕೆ. ಸುಖೇಶ್. ಹಿನ್. ಕ್ರಿ.

ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ

ಚೆಂಗಳೂರು-ಹಂಬ್ಬೂಲ್-ಕಲಬುಗ್ಗೆ

ಒದುಗರೋಡನೆಯ ಹರಟೆಗಳು

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ

ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ - ೧೨

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೫

ಮುದ್ರಕರು
ಎ.ಸಿ. ಗೋಪಾಲ
ಲೋಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಟ್ರಸ್ಟ್
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಚಿಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಲೋಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಚಿಂಗಳೂರು.

ODUGARODANEYA HARATEGALU

A collection of articles by Late P.V. Acharya. Edited by Dr. Shrinivas Havanoor.

Published by A.C. Gopal for Loka Shikshana Trust
Granthamale, Koppikar Road Hubli-20 and No.2 Residency
Road, Bangalore-25.

First Edition-2003

Pages - 88

Copies - 1000

Price - Rs. 20

Rights - Loka Shikshana Trust, Hubli-Bangalore

ಒದುಗರೊಡನೆಯ ಹರಟೆಗಳು

ಡಿ. ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ 'ಹರಟೆ'ಗಳ ಸಂಗ್ರಹ

ಸಂಪಾದಕರು: ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಾವನೂರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಎಸಿ. ಗೋಪಾಲ, ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ,

ಕೊಟ್ಟೇಕರ ರಸ್ತೆ, ಮುಖ್ಯಾಲ್ಯಾ-೨೦,

ನಂ.೨, ರಸಿಡೆನ್ಸಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೫.

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ - ೨೦೦೯

ಪುಟ - ೫೫

ಪ್ರತಿಗಳು - ೧೦೦೦

ಚಿಲೆ - ೨೦ ರೂ.

ಹಕ್ಕುಗಳು - ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮುಖ್ಯಾಲ್ಯಾ-ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯರೆಂದರೆ ‘ಸಂಯುಕ್ತ ಕನಾಂಟ್‌ಕೆ’ ಬಳಗದ ಹೆಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡದ ಏಕೈಕ ದೃಜಿಸ್ತೂ ‘ಕಸ್ಟೋರಿ’ಯ ಪರಿಮಳವನ್ನು ನಾಡಿನ ಮನೆಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸಿದವರು ಅವರು. ಅವರ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಾತರ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಭಲ, ಬೊರಿಧಿಕ ಭಲ ‘ಕಸ್ಟೋರಿ’ಯನ್ನು ಸಮೃದ್ಧ ಗೂಡಿಸಿತು. ಜನಸ್ತಿಯಗೂಡಿಸಿತು. ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ವ ಮಾಸಿಕವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಬ್ರಾಹ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮೆ ಆಪಾರ.

‘ಸರಳ ವೃಕ್ಷತ್ವ-ಉನ್ನತ ವಿಚಾರ’ ತತ್ವದ ಸಾಕಾರ ರೂಪವಾಗಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯರು ಪತ್ತಿ ಕೋಡ್ಯಮಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಆಪಾರ. ಲೇಖಕರಾಗಿ ತಾವಣ್ಣೇ ಬೆಳೆಯಲಲ್ಲ, ಅನೇಕ ರನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ತಿದ್ದಿ ತಿದ್ದಿ ಬರೆಸಿದರು. ತಮಗೆ ಸಂಭೂಣ ತೃಪ್ತಿ ಎನಿಸಿದ ಸಂತರವೇ ಅವರು ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ಇಂದಿನವರಿಗೂ ಮಾದರಿ.

ಎಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ ಹರಡಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕ, ಸಂಶೋಧಕ ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಅವರು ಹರಡಿಸುವಟ್ಟು ಈ ಹರಡಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮವರೇ ಆಗಿದ್ದ ದಿ. ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಈ ‘ಒದುಗರೊಡನೆಯ ಹರಡಿ’ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಕಟಸಲು ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರೇನಿಗ್ ಹೆಮ್ಮೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸದಾ ಪ್ರಮುತ ಎನಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯರ ಬರಹ ಅಂದಿನವರಿಗಣ್ಣೇ ಅಲ್ಲ, ಇಂದಿನವರಿಗೂ ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನಮ್ಮದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರೇನಿಗ್
ಹುಬ್ಬಲ್-ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

‘ಕ್ರಿಸ್ತುರೀ’ಯ ಸಮಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು, ಪ್ರಥಮ ದಜೀಯ ಚಿಂತಕರು, ಸರ್ವ ಕುಶಾಹಲಿ-ಸರ್ವಜ್ಞಾಭಿಯೋರು, ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಪಂಡಿತರು, ಓದುಗರೇಂದನೆ ಹರಟಿ ಮೊಡೆದ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯೋರು,

ಈ ರೀತಿಯ ನಾನಾ ಉಪಾಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಪಾದಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾಯರ ಶ್ರೀ ಇದು.

ಕೃತಿ ರಚನೆ

ಪಾಮೆಂ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಮೂರು ಕಾಲಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸ ಬಹುದು.

ಗಣಭಾಗಿ ರಿಂದ ಗಣಭಾಗಿ: ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ‘ಅಂತರಂಗ’, ‘ಜಯಕನಾಡಟಕ’ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಂಥ ಕಥೆ-ಕವನಗಳ ರಚನೆ, ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನ ‘ಉದ್ದಾರ’ ಎಂಬುದು ‘ಜಯಕನಾಡಟಕ’ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. (ಗಣಭಾಗಿ). ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಸಣ್ಣಕಥೆ ‘ಮಧುವನ’ ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ (ಗಣಭಾಗಿ).

ಗಣಭಾಗಿ ರಿಂದ ಗಣಭಾಗಿ: ಕರ್ಮವೀರ, ಕ್ರಿಸ್ತುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟ ವಾದ ಬರಹಗಳು. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಬಲುದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತ ಈ ಕಾಲದ್ದು.

ಗಣಭಾಗಿ ರಿಂದ ಗಣಭಾಗಿ: ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ತುಷಾರ, ಸುಗುಣಮಾಲಾ, ತರಂಗ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸರ್ವ ವಿಧದ ಬರಹಗಳು. ತುಳು ಕವನಗಳ ರಚನೆಯೂ ಇದೇ ಅವಧಿಯದು. ಜೋತೆಗೆ ತಮ್ಮ ‘ಕ್ರಿಸ್ತುರೀ’ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ವಿವೇಚಿಸಲಾದ ‘ಪದಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮನೆ’.

ಪಾಮೆಂ. ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಬರವಣಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಪುಟಗಳನ್ನು ಮೀರುಪುದಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಸ್ತರಾಪದಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ತೀರು ಕಡಿಮೆ. ‘ರಶಿಯದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ’ ಮತ್ತು ‘ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ’ ಎಂಬೆರಡು ಪ್ರಚಲಿತ ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಹರಟಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡೇ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಕೃತಿಗಳೆಂದು ‘ಸುಭಾಷಿತ ಚಮತ್ವಾರ್ಥ’ ಹಾಗೂ ‘ಪದಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮನೆ’ ಇವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಬೇಕು.

ಪಾಮೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿರಚನೆಯ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಏಡು ಮುಖಿಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖಿಸ ಬಹುದು. ಅವೆಂದರೆ-ಕಲ್ಪಕತೆ, ಚಿಂತನಪರತೆ, ಶಬ್ದಸ್ಥಿತಿ, ಪತ್ರಿಕಾಧಮ್ಯ; ಆಣಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ.

ಕಲ್ಪಕತೆ ಅವರ ಕವನ, ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದರೆ, ಚಿಂತನಪರತೆಯ ಜೀವನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತ ವಿಚಾರಮಂಥನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದಸ್ಥಿತಿಯಂತೂ ‘ಕ್ರಿಸ್ತುರೀ’ ಯು ಆರಂಭವಾದ ಕಾಲದಿಂದ ತೋರಿ ಬಂದಿದೆ. ಪತ್ರಿಕಾಧಮ್ಯದ ಬಗೆಯನ್ನು ಅವರು ಪಾಲಿಸುಪುದಕ್ಕೂ ‘ಕ್ರಿಸ್ತುರೀ’ಯೇ ಕಾರಣವಾಯ್ತು. ಆಣಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಜನಜ್ಞಾತವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃತಿರಚನೆಗೆ ಅಫಾಂತ್ರ ಹರಟಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇವು ಏಡೂ ಭೂಮಿಕೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಿಂದವಾದ ವ್ಯಾಸಂಗಸ್ಪಿಯತೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ನಾವು ಗೋಷಠಕ್ಕೂದು. ತನು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡೋಣವೆ?

ಅನೇಕರಂತೆ ಪ್ರ.ಪೆಂ. ತಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಕವನಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದವರಿದ್ದಾಗಿ. ಆ ಮುಂದೆಯೂ ಕವಿತಾರಚನೆಗೆ ಮನಗೊಟ್ಟಿರೂ, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಲ ಮುಂದೆ ಸರಿದಂತೆ ಅವರ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ನವನವೀನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿಸಿತು. ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ ‘ನಮ್ಮೀರದ’ ಕ್ಷೇತ್ರಿನ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪೂರಿ ತೋವಕ್ಕಾಗಿ ಲಭಿಸಿತು. ಅನಂತರ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂಗ್ರಹದ ಹೆಸರು ‘ಕೆಲವು ಪದ್ಗಳು’ ಈ ‘ಕೆಲವು’ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಕವನ ರಚನೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ‘ಮಂಕುತಿಮ್ಮೆ’ ನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ‘ಪೆಂಗೋಪದೇಶ’ ದ ಪದ್ಗ ಇನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನವು ಈ ಮುಂಚೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಮಾದರಿ.

ಬದುಕು ಖಿಟರಾ ಬಸ್ಸು; ವಿಧಿಯದರ ಡೈವರನು
ಕುಡಿದು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎರಡು ಕಾಣುತ್ತ
ಗಟರವೋ ಮರವೋ ಸಂಕವೋ ಟ್ರುಕ್ಕೊ ಗೋಡೆಯೋ
ಮಡಿವವನಿಗಾಗುವದೇನೋ ಎಲವೋ ಪೆಂಗೇ.

ಅವರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿ ಬರೆದ ವೃಗಳು. ಅವು ಗೇಂಜ್ ರ ದಶಕದ ಕಥೆಗಳಾದರೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿಹಿತ ಹಾಗೂ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕೊನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ‘ಅಪರಜೀವನ’ ಎಂಬ ಕಥೆಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿನ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಅವರದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಭಾವಾ ವಿವಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖಗಳು, ಮೌಲಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ‘ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಣಯ ವಿವೇಚನೆ’ ಎಂಬ ಲೇಖನ ಗಮನಾಹಂವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತು ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರ ಬಗೆಗೆ ನವೀನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಬರೆದದ್ದು ಕಂಡು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಆದರೆ ಹಿರಿಯದಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪತ್ರಕರ್ತರ ಬಗ್ಗೆ ಮನನೀಯವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಶಂ.ಚಾ. ಜೋತಿ ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಾದ ಜೋತೆಗೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಆಳವಾದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯೇದುವ್ಯಕ್ತೆ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. ಇತ್ತು ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಳಿ ತರಾಗಿದ್ದ ದ.ಚಾ.ಮುಲಕರ್ನಾಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುಂತತೆ ಎದ್ದು ತೋರುವಂತಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೀರಿಸಿದುವೆಂದರೆ ಅವರ ಮೌಲಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನೊಂದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಅವು ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಾಸಂಗಪ್ರೇರಿತವಾದ ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ‘ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವುಂಟಿ?’ ಆದರಂತೆ, ‘ಮಾನವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳು’, ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞ, ಆಜ್ಞಾಪ್ರಾಲನೆ, ಆತ್ಮಾಕ್ಷರಿ ಈ ಬಗೆಯ ಹತ್ತಾರು ವಿವಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಕ ಆಲೋಚನೆಯ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಏಕ ಪಾಲಿಸಬೇಕು? ಶಿಕ್ಷಣ

ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಮನೋಪ್ರತಿಗಳು, ಇವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಪಾವೆ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಚಿಂತಕರೆಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವುದು. ಅವರ ‘ಬ್ರಹ್ಮಾರೇನು ಮಾಡಬೇಕು?’ ಎಂಬ ಸಾಫಿವರ ವಿಶೇಷಣ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬೇಕು. ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಕಾರಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ನಾಗಿ ಬರೆದ ಲೇಖಗಳು ೯೦೦ ರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೀರಿವೆ. ಅವನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು.

- ಅ) ಜಗದ್ವಿಶ್ವಾತ ವೃತ್ತಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ
- ಆ) ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಪರಿಚಯ
- ಇ) ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳು
- ಈ) ಭಾರತದ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳು
- ಉ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಗಳು.

ಇಮ್ಮೊಂದು ವೈಖ್ಯಾತಾಯ ಲೇಖಗಳನಾಗಿ ಶ.ಪೆ. ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆಹುಕವಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಶ್ರಮ ಅಷ್ಟಿದ್ದು.

ಮೇಲಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕಸ್ತೂರಿನಾಗಿ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವ ಶ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸುವವರಿರಲ್ಲಿ, ಆದರೆ ಆ ವಿಷಯ ಕಸ್ತೂರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲೇಬೇಕ ಲ್ಲವೆ? ಹೀಗಾಗಿ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವೆ ಅವರ ವಾಚನದ ಬಹುಪಾಲು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿಕ್ಕಿತು. ಅವರೇನೂ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾಲೇಜ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಓದಿದವರಲ್ಲಿ. ಈಗ ಅಂಥ ಬರಹಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದಿ ತಾವು ಅದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಅಥವ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಅದರ ವಿಷಯ ಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕಿತ್ತು, ಕನ್ನಡ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಾಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಪಾವೆ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗೀತ ವರ್ಣಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಹಾಗೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಗಣ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ-ಲೇಖಕರೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅವರು ಪ್ರಾಯಶಃ ವಿಜ್ಞಾನದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಯಾರ್ಯಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಖಿಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂ ಭೌತಿಕ, ಸಸ್ಯ-ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಮಂಬ. ಜೊತೆಗೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಲ್ಯಂಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳೂ ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಸೇಳಿದಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯ ಕೀರ್ತಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಸಂದಿದೆ. ರೋಗಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಜನ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ರಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಂಬ ಸದಾಶಯವನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ನಿಮಿತ್ತದ ಅವರ ಪತ್ರಿಕಾಧಮದವನ್ನು ತುಸು ವಿವರಿಸಬೇಕು. ಈಗಿನ ಪತ್ರಿಕಾ ವೃತ್ತಿಯಿಂದರೆ ತತ್ವಾಲದ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಏನು ಬೇಕೊ ಅದನ್ನು ಸೇಳಿದುಕೊಂಡು, ಎಷ್ಟು ಬೇಕೊ ಅಷ್ಟಿರ್ಹನೆ ಗೀಚುವುದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಆ ಲೇಖವನ್ನು (ಆ ಲೇಖಕನನ್ನೂ) ಮರೆತುಬಿಡುವುದಾಗಿದೆ. ಪಾವೆ. ಅವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಧರ್ಮಕಾ

ಯಂವೇ ಎಂಬಂತಿದ್ದಿತು. ವಿಷಯವೊಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲದ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತೆಂದರೆ ತಾವು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತ ಲೇಖಕರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಬರೆಯಿಸುವುದು, ಅದರ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬರೆಯಿಸುವುದು, ಅನಂತರವೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾ.ಮೆಂ. ಹಿರಿಕಿರಿಯರೆ ನ್ನದೆ ಸತತವಾಗಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳೆಯ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ಲೇಖಕರು ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ಪಾ.ಮೆಂ. ಅವರ ಈ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಬಾಯುಂಬಿ ಹೋಗಳುತ್ತಾರೆ.

ಕಸ್ತೂರಿ ವಸ್ತುಶಃ ದೈಜೆಸ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ. ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮಧುವನ್ನು ತಂದು ಇರಿಸಿದ ಜೀನೊಣಿದ ಹಾಗೆ. ಪಾ.ಮೆಂ ಅವರ ಮೇಲ್ಪುಡ ಪತ್ರಿಕಾಧಿಕಾರಿ ಆ ಜೀನುತ್ತಪ್ಪ ತರುಣಿಂದ ಮುದುಕರ ವರೆಗೆ ಸರ್ವಾಗ್ರಹಾವಾಯಿತು.

ಈ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ಅವರ ಶಬ್ದಸಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಟಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಮುದ್ರಣ, ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳಂಥ ಶಬ್ದಸಕ್ತರು ಬಾಳಿದ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಆವರು ಬಂದವರಾಗಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಕಸ್ತೂರಿಯ ಆರಂಭದ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರ ತೊಡಗಿದ ‘ನಿಮ್ಮ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ಬೇಳೆಯಲ್’ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನಂತರ ಬರತೊಡಗಿದ ‘ಪದ-ಅಥ ಚಿಂತಾಮನೀಯ’ ನಿಯಮಿತ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದದ ಪೂರ್ವಾಪರ, ಅದರ ಜ್ಞಾತಿಪದಗಳು, ಅದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಇವುಗಳ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ‘ಚಿಂತಾಮನೀ’ ರತ್ನವನ್ನೇ ಹೊರತೆಗೆದರೆನ್ನಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳ ನಂಟನ್ನು ತೋರುದಿಸಿದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯೇದಾಂಶದಿಂದಾಗಿ ಕಿಟಲ್, ಡಿ.ಪಿ.ಲ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿ. ವೆಂಕಟ ಸುಭ್ರಯ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿಯೇ ಪಾ.ಮೆಂ. ಅವರನ್ನು ಹೇಸರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

ಪಾ.ಮೆಂ. ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಹತ್ತಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದುದು. ಬರಹವಂತೂ ಸರಿಯೇ, ಅವರೊಡನೆ ಮಾತಿಗೆ ನಿಂತಾಗಲೂ ಇದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವಂತಿತ್ತು. ವಿಧವಿಧಾದ, ಎಮ್‌ಎ ಸಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂಡು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎನಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾರಂಜಿಯ ನೀರಿನಂತೆ ಚಿಮುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ವರಣ ಎನ್ನಿವುದು ಹೀಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲವೇ, ಈ ಸ್ವರಣವೇ ನವನವೋನ್ಯೇಷ ಶಾಲಿನಿಯಾದ ಪ್ರತಿಭೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೇಂದ್ರೇಯವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ಅವರ ಅನಂತರ ಹೇಸರಿಸಬೇಕಾದವರು ಪಾ.ಮೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರೇ.

ಪಾ. ಮೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಕಲಿತದ್ದು ಕಡಿಮೆ, ಓದಿದ್ದೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಅವರ ಈ ಓದು ಬಿಡುವ ರಿಯದ್ದು. ಅದೇನೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಓದಿದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಘಟನೆಗೆ ಇದ್ದರೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಭಾವಕೊಳ್ಳಬಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರದ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು, ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ, ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಕದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಅಭಿರುಚಿ. ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಧೃಷ್ಟಿ ಇವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಇನ್ನೀಗ ಹರಟಿಗಳು. ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಕೃತಿರಚನೆಯ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತ ‘ಶಾಂಗಾಲ

ಷಾಯ್ದ' ಹೇಸರಿನ ಹರಟೆಗಳಿಂದ್ದು. ಪದುನೂರನ್ನು ಮಿಶ್ಚಿದ ಇಮ್ಮೊಂದು ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ದಲ್ಲಿ ಬೇರಾರೂ ಬರೆದಂತಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನವು ಕರ್ಮ ವೀರದಲ್ಲಿ ಬಿಂದವುಗಳು.

ಹರಟೆ ಬರೆಯವುದಕ್ಕೆ ಪನಾದರೊಂದು ಪ್ರಕೋಪನ (Provocation) ಬೇಕು. ಒಂದು ಯಾರ್ಕಿಂಟ ಫಾಟನೆ, ಸ್ಕ್ರೂ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲವೇ ಆಡಿದ ಒಂದು ಮಾತು. ಇಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಿನ ಪ್ರಕೋಪನೆ ಅವರಿಗೆ ಸೂಕಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಆರಂಭಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬಹುಶ್ರಾತತ್ವದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ವಿವಯವನ್ನು ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅನೇಕ ಹರಟೆಗಳ ಶೀಫೀಕೆಗಳೇ ಪ್ರಚೋದಕವಾಗಿವೆ. 'ನಗ್ನಪರಾಧ', 'ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿರಿ' 'ಮನುಷ್ಯ ನಗದಿದ್ದರೆ', 'ಶಶ್ರು (ಗಡ್ಡ) ಚಿಂತಾರತ್ನಂ', 'ನೀವು ಹೆಡತೀನ್ನ ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?

ಅವರ ಯಾವ ಹರಟೆಯನ್ನು ತಗೊಂಡರೂ, ಅದರ ವಿಸ್ತಾರ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಮಾಪೂಳಪ್ಪು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಸರ, ವಿಚಾರವೇತ್ತರ ಹೇಸರುಗಳು (ಕೆಲವನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿಯೆ ಇಲ್ಲದವು ಉದಾಗೆ ರೋಸ್ಕ್ರೂಂಡ್ ಯಾರೀತ?) ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಕಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೇನೆ ಕವಿವಯರ ಉತ್ತಿಗಳು, ಅವರ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಸದ್ವಿಲ್ಲದ ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. 'ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೈಭಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಯಾರೂ ಜಿಗಿಯಬಹುದು, ಹೃಜಂಪೊನವರು ಹಾರಬಹುದು' ಎಂದು ವಿಚಾಳನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ, ಆಗ ಪಾಮೆ. ಅವರಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಕವನದ ಸೂಲೊಂದು ನೆನಪಾಯಿತು. ನೀ ಹಾರಬಿಲ್ಲಿಯ ನಾನೇರುವೆತ್ತರಕೆ?

ತಪಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಾದುದು. 'ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಾರಾಯಣನ ನಿವೃತ್ತಿ' ಎಂಬ ಪ್ರಬಿಂಧವಿದೆ. ನಿವೃತ್ತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಏನು ಕಾರಣ? ದೇವದೇವತೆಗಳು ನಿಷಿ ಯಾರಿಗೆ 'ಕೊಳೆಯದ ಶವ'ದಂತಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತನ್ನ ಕಾರಣ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಓದಿದ ನಾರದರಿಗೆ ಈ ಕೊಳೆಯದ ಶವ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ನೋಡಿದ ಹಾಗಿದೆ- ಎಂದೇನಿಸಿತಂತೆ? ಹಾಂ ಹೊಳೆಯಿತು! ಬೆಂದ್ರೆಯವರು ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು Coin ಮಾಡಿದ್ದು- ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮನ್ಮಾರಾಯಣನು ಕೃತಿಚೌಯ್ದ ಮಾಡಿದನಲ್ಲವೇ- ಎಂಬುದಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರಂತೆ.

ಹೋಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು ಪಾಮೆ ಅವರ ಒಂದು ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಸ್ತ್ರೀ ಮನುವಿಗೆ ಮುತ್ತುಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಶ್ರಿಯಕರನಿಗೂ ಕೊಡುವಳು- ಎನ್ನಿವೆ, ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಗ? ಒಂದನೆಯದು ಸಹ್ಯ, ಎರಡನೆಯದು ಅಪರಾಧ. ಆದರಂತೆ ನೋಣ, ಸೋಳಿಗಳ ಉಪಾಧ್ಯವದ ಹೋಲಿಕೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸೋಳಿಯ ಕಡಿತ ಸಮಘಟನೀಯ, ಏಕೆಂದರೆ ಅಪ್ಪಣಿಗೆ ಹಾಂತಾಗಿರುತ್ತದಂತೆ. (ಹಾಗೆ ಕೆಟ್ಟುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳು ಸೋಳಿಯೇ. ಹೇಗೆದ್ದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೆ ಪುರುಷರ ರಕ್ತಹೀರುವರು ಎಂಬುದು ಪಾಮೆ ಅವರ comment). ಈ ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಣದೋಷಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿದೆ. 'ಎಲ್ಲ ಹೇಡಿಗಳಿಂತೆ ನೋಣಗಳು ಕತ್ತಲೆಗೆ ಅಂಜುತ್ತವೆ' ಎಂಬ ನಿಂದನೆ ಬೇರೆ. ಅಂದಹಾಗಿ ಈ ಪ್ರಬಿಂಧದಲ್ಲಿ ಬಲಾಧ್ಯನಾದ ಜೀಗೀಸಿಹಾನನ್ನೂ ಅನುಭಾವಿಗೊರವಿನಾಥನೂ ಕಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದು ಕೇಳಬೇಡಿರಿ, ಓದಿ ನೋಡಿರಿ.

ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಹರಟೆಯೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಸ್ವರೂಪವಿದ್ದು ಅವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಓದಿಯೇ ಸಮಿಯಬೇಕು, ಮನಸಾರೆ ನಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ನಗೆ ಕಚೆಗುಳಿಯದಲ್ಲ, ‘ಹೋಟೆ ಹುಣ್ಣಾಗುವಂತೆ’ ಅವು ನಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರೋಬ್ಬಿರನ್ನು ಬುಟ್ಟಿ, ಅಣಕವಾಗುವ ಬಗೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನಗಿಸುವ ಹರಟೆಗಳು ಆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಗಿಸಿ, ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾ.ವೆಂ. ಹರಟೆಗಳು ಆ ಪ್ರಕಾರವಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಅವು ಗೊಡ್ಡು ಹರಟೆಗಳಂತೂ ಸವಧಾ ಅಲ್ಲ. ಅವರ ಬಹುಶ್ರಾತ್ತದಿಂದಾಗಿ ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಅರಳಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುದಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮಂದಹಾಸ ನಮ್ಮ ಮುಖಿದಲ್ಲಿ ತೇಲುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವರ ಈ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಯಿಂದಾಗಿ ಒಹು ಕಾಲ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ, ಮೇಲುಕು ಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಹರಟೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆ. ಅವೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದ್ದ ಪುಗಳು, ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಶವು ಒಂದು ಪ್ರಕೋಪನವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ವಿಷಯ ಸಂಚಾರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾ.ವೆಂ. ಅವರ ಒಂದು ಹರಟೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಿತು. ಆದರ ಹೆಸರು ‘ಪ್ರಕಾರ’ ಎಂಬುದು.

ಈ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಹೆಸರು “ಒಂದುಗರೊಡನೆಯ ಹರಟೆಗಳು”. ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅವರು ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಕರ್ಮವೀರದಲ್ಲಿ “ಒಂದುಗರೊಡನೆ ಹರಟೆ” ಎಂದೇ. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯ ಹರಟೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗಿನವೇ ಆಗಿವೆ.

ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ಮುಂದೆ ಒಂದ ಟ್ರಿಫಿನ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾ.ವೆಂ. ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಸಮಿತಿಯ ಹಾದಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದೆ.

-ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಮಂಗಳೂರು

ಪರಿವಿಡಿ

೧) ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ಇದೆಲ್ಲಾವುಂ ಎನ್ನಡ?	೧
೨) ಕವಿಶಾಯ್ ಪ್ರಕರಣಂ	೪
೩) ಕವಿತ್ವ ಲಕ್ಷಣಮಾ	೬
೪) ಕಾಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ	೯
೫) ಕುವೆಂಬು ದರ್ಶನ	೧೧
೬) ಚಂಡಿಕಾ ಬಲಿ	೧೩
೭) ನಾಗ-ಪಂಚಮಿ	೧೫
೮) ಸೃಪತುಂಗ ಎಂದರೇನು?	೧೨
೯) ಪಂಪ ಹಾಗೂ ಪಂಪ್	೧೬
೧೦) ಪುಷ್ಟಿ ವಿಹಾರ	೨೨
೧೧) ಶಕುಂತಲೋಪಾಖಾನ	೨೪
೧೨) ಶಬ್ದಚ್ಛಿಟ ಎಂಬ ರೋಗ	೨೦
೧೩) ಶಬ್ದಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ	೨೫
೧೪) ಶುಕಪುರಾಣಂ	೨೨
೧೫) ಶೀಕ್ಷಿಸ್ಯಿಯರನನ್ನು ಯಾರು ಬರೆದರು?	೨೦
೧೬) ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾಯಣ ದರ್ಶನಂ	೨೨
೧೭) ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು	೨೨
೧೮) ಸಷ್ಟಾಕ್ಷಾರಿ ಮಂತ್ರ	೨೯
೧೯) ಸಕ್ತರೆ ಗೀತ	೩೧
೨೦) ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ	೩೨

ಎ) 'ಇಸು' ಸಮ್ಮದಿ!	೫೫
ಎ) ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ವಾಕ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ	೫೬
ಎ) ಲಾಂಗೂಲ ಪತ್ರಂಗಳು	೫೭
ಎ) ಜಬ್ಬಲಪುರದ ನರಭಕ್ಷಕ	೫೮
ಎ) ಲಾಂಗೂಲ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ	೫೯

೮. ಕನ್ನಡ! ಕನ್ನಡ? ಇದೆಲ್ಲಾವುಂ ಎನ್ನಡ?

ಕನ್ನಡ ಅಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಆಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಷೆ ಆಗಬೇಕು- ಅಂತ ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ನಿಣಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಸರಕಾರದವರು ಇದನ್ನೇಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಒಪ್ಪಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗೇನೋ ಇದನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಅನ್ನವ ಭಯ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಈ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡು ಕೇಳಿರದಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪಾದ ಬೇಳಿಸಿದ್ದರು. ಏ.ಎ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೂಡ ಭಾಷ್ಣ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ: ಈ ಸಲ ಇವರು ವಿನಾದರೂ ಮಾಡಿಯೇ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳತ್ತಾರೆ ಅಂತ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯಾಗಿ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗೆ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಖಿಡ್ಗ-ಅಂದರೆ ಬಾಲಪೇನ್ನ-ಎತ್ತಲೀಬೇಕು ಎಂದು ಅವರ ಆತ್ಮಾಷ್ಟ ಅಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದೆ; ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ಅಂತ ಆಚಾರ್ಯರು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವೇ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ.

“ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಮೂ ಗೋದಾವರಿವರಮಿಷ್ಟ ನಾಡದ್ದಾ” ನಮ್ಮೇ ಕನ್ನಡ ನಾಡು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸರ್ಕಲ ಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಬೇಕಾದವರು ನಮ್ಮ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದೇ ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಈಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಆಡಳಿತ ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಈ ಅನಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಿಳಾಂಜಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನುಮುಂದೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನವರು ಬಂದು ನಮ್ಮದೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದಗಳನ್ನು ಉರಳು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕಬಹುದು. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹೊರತು ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿ ಕಣ್ಣರೈಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೀರ್ತಿ ಹೋದಮೇಲೆ ನಾವು ಇದ್ದರೇನು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು?

ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನೇಕಾನೇಕ ವಿದೇಶೀ ಪ್ರಮಾಣಿಗರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಚೆಂಗಳೂರಿನ ಹವೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಗೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಚೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸತಕ್ಷಪರಿಗೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಬಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಿದೇಶೀಯರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿದೇಶೀ ಗೂಡಬಾರರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಿ.ಪಿ.ಎ., ಡಿ.ಪಿ.ಯ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಏಜೆಂಟರುಗಳೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಾಗುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈಗ ನೀವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಈ ಜನರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯವೂ ತನ್ನದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಈ ಬಡ ಪಾಯಿ ಗೂಡಬಾರರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀವೇ ಉಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಿರಿ. ಈವರಿಗೆ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ನಮ್ಮವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅನುಷಾಸನಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ತಮಿಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷು, ರಶಿಯನ್,

ಪ್ರೇಂಚು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಲು ಬೇರೆಬೇರೆ ಜನರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ವಿದೇಶ ಸಂಬಂಧದ ಮೇಲಾಗಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಶ್ಚನ್ನರು ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಹಣ ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಪಳನೇ ನೌಕಾಪಡೆಯನ್ನೇ ಕಳಿಸಬಹುದು.

ಅದು ಹೋಗಲಿ, ಅದು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ತಲೆನೋವು, ನಮಗೇನು ಅನ್ನತ್ತೀರಾ? ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಡಳಿತ ದಕ್ಷಾಗಿ ನಡೆಯವುದೇ ಕಷ್ಟವಾದಿತು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅಥವಾಣಿ, ಭಾವಪೂಣಿ ಶಬ್ದಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷು ಬಾರದವರಿಗಾಗಿ ಕವಿತೆ ಬರೆಯಲ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬರುವ ಭಾವೆ ಅದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮೇಲಭಿಕಾರಿಗೆ ಕೆಳಗಿನವನನ್ನು ಕರೆದು ಗದರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಅನ್ನಿ. What is this nonsense! ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈಗ nonsenseಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಬ್ದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಲಿ. ಅಥವಾ ಬಿಡುಬುಡಿಕೆ, ತೊಳಲ್ಯೊಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವ ಶಬ್ದವೂ nonsenseನ ಅಥವಾವನ್ನು ಹೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಪರಾಸಿಯನ್ನು bloody fool ಅಂತ ಬೈಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು? ರಕ್ತ ಸುರಿಸುವ ದಡ್ಡ ಅನ್ನೋದೇ? ಅದು ಹೋಗಲಿ. ಆಫ್ಸಿಸಿಗೆ ಬಿಂದು ತೊಂದರೆದಾಯಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಜೆಗೆ get out! ಎಂದು ಕೊಗಬೇಕಾದರೆ ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಅಷ್ಟು ಪರ್ವರ್ಶಾಪುಲ್ ಆಗಿ ಹೇಳೋದು, ನಿಮ್ಮ ನರಸತ್ತ ದರಿದ್ರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ? ಹೊರಗೆ ಹೋಗು ಅಂತ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಯಾರಷ್ಟು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ! ನಿಮ್ಮ ಮುಖಿಕ್ಕೇ ನಗುತ್ತಾನೆ! ಆಡಳಿತಕ್ಕ ಬೇಕಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋದು ಇದಕ್ಕೇನೇ. ಇದಿಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಆಡಳಿತ ಸಾಧಾರಣಾಗಿ ಶಿಥಿಲವಾಗದೆ ಬಿಡದು.

ಎಣು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಹೈಕೋಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಅಂತ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ನಾರಾಯಣ ಪೈ ಅವರು ಅಪ್ಪಣಿ ಹೊಡಿಸಿದರಂತೆ. ಕೋಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನಂತರ ಬದ್ಧ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಭಯ ವರ್ಕೀಲರು “ಯುವರ್ ಆನರ್”, “ಯುವರ್ ಲಾಡ್‌ಶಿಪ್” ಇತ್ಯಾದಿ. ಸಂಚೋಧನೆಗಳೊಡನೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ವಾದಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಥವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಅಥವಾಗದ್ದರಿಂದ- ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ತಾನು ವರ್ಕೀಲರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಣಕ್ಕೆ ಪೂಣಿ ಪ್ರತಿಫಲ ಬಂತು, ಕೋಟಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಫೀಯೂ ಸಾಫ್ರೆಕ್ವಾಲಿಟಿ ಅಂತ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ವಾದವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿನೋಡಿ. ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ “ಪುಸ್! ಇಷ್ಟೇನಾ ಈ ವರ್ಕೀಲರು ಮಾಡೋದು? ನಿಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಬೋರೇಗೋಡ ಇಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಾದಾ ಮಾಡಿದ್ದ! ಇವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಣದಂಡ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮುಂದಿನ ಸಲ ಫೀದರ ಅಥವಾಗಳಿಸಬೇಕು ಅನ್ನೋ ಚಳವಳಿನೂ ಮಾಡಬಹುದು. ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದ ಗೌರವ, ವರ್ಕೀಲರ ಮರುವಾದೆ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷೇ ಬೇಕು ಸ್ವಾಮಿ. ಕನ್ನಡ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಂಥ ಹೃದಗಳಿಗೇ ಸರಿ.

ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಇದೀಗ ನಮ್ಮ ಮುಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಅವರು ಕಿಸ್‌ಪಿಸ್ ಅಂತ ಮೂಡುತ್ತೋದು ಕೇಳಿ ತಾವೂ ಮನುಷ್ಯರಾದೆವೆ ಅಂತ ಅಭಿಮಾನಪ್ರಮೋಕ್ಷೆ ಶುರುಮಾಡಿ ದಾರೆ. ಅವರು ಹೀಗೆ ಮೇಲೆ ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊಟ್ಟೆರಿಭ್ರಿನಿಂದ, ಈವರೆಗೆ ಜನರ ಆಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಅವರ ಆಶ್ರಯದಾತರು, ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡುವ ಕುತಂತ್ರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದವರು ಎಷ್ಟು ಮೂತ್ತುಕ್ಕೂ ಸಹಿಸಲಾರಾಯಿತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುಳಿದವರೆಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ನೂರು ವರ್ಷ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಒಂದಿ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿಲಿ. ಅಮೇಲೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಕೆನ್ನಡ ನೆನಪಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಮಾಡೋಣ. ಅವರೆಗೆ ಖಂಡಿತಾ ಬೇಡ.

(೧೯೨೪)

೭. ಕವಿಶೌಯ್ದ ಪ್ರಕರಣ

ಇತರರು ಏನೇ ಹೇಳಲಿ ಹೇಳದಿರಲಿ, ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜೂತಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹಿಂದುಳಿದವರಲ್ಲ. ನೇಮಿಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕವಿಗಳು “ಅಫ್ಷಟಿತಫಟನಾ ನೂತನ ಬ್ರಹ್ಮರ್ತ್ವ?” ಶೆಲ್ಲಿಗೆ ಕವಿಗಳು “ಪ್ರಪಂಚದ ಅನಧಿಕೃತ ಶಾಸನಕರೆಯರು.” ಕೀಟನಿಗೆ “ಸ್ವಗ್ರಾದಲ್ಲಿಂದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಂದು” ಹೀಗೆ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಆತ್ಮಪ್ರಭ್ರಾ ವಿಚಿತ್ರ ಜಂತುಗಳೇ ಕವಿಗಳು. ಹಳೇ ಲ್ಯಾಟ್‌ನ್ ಗಾದೆಯಂತೆ “ಕವಿಗಳು ಹುಟ್ಟು ತ್ವರೆ ಹೊರತು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ”. ಭಾರತದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತಲೂ ಬಿಗಿಬಾಗಿಲ ಜೂತಿ! (ಅಥವಾ ಕವಿತ್ವ ಜನಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಯಾವನೂ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕವಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಹೆಡ್ಡನಾಗಲಾರ ಎಂದೋ?) ನಿಮಗಾರಿಗೂ ಕವಿಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. “ಫಣೆಪತ್ತಿಯ ಫಣಾರತ್ನಮುಮಂ ರನ್ನನ ಕೃತಿರತ್ನಮುಮಂ, ಹೇಳಿ, ಪರಿಕ್ಷಿಪಂಗೆ ಎಂಟಿದೇಯೆ?” ಎಂದು ರನ್ನ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ-ಗೃಹಸ್ಥ, ಲಿಂಗವಂತರಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯ-ಅಪ್ಪ ಭೇದವಿರುವಂತೆ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಳಪಂಗಡ ಗಳಿವೆ: “ವರಕವಿಗಳ ಮುಂದೆ ನರಕವಿಗಳ ವಿದ್ಯೆ ತೋರಬಾರದು” ಎಂದು ಕನಕದಾಸ ವರಕವಿಗಳಿಂಬಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಿಗಳ ಪದವಿಗೆ ನೀವು ಏರುಪುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಹೇರುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ವರಕವಿಗಳಿದ್ದಾರೆ-ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ನರಕವಿಗಳು-ಅಥವಾ ನರಸತ್ತ ಕವಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. “ಅರಸುಗಳ ಅಮೃತಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡೆದ ಮೂತ್ತಿಗಳೊ, ಹೊನ್ನ ರೇಖಗಳ ಹೊಚ್ಚಿದ ಸ್ವಾರ್ಥಕಂಗಳೊ, ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಸತ್ಯದಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ” ಎಂದು ಶೇಕ್ಕಾಸಿಯರೂ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೇಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಈ ಸ್ವ-ಭಟ್ಟಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವವನು ಶೂರ ಎಂಬ ಪೌರುವ ಕೊಚ್ಚಿಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕನ್ ಕವಿಯೊಬ್ಬನು ಈಗ ಆ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೂ ಕೈಯೊಡ್ಡಿದ್ದಾನೆ.

ಪುಲಿಟ್ಚರ್ ಬಹುಮಾನ ಪದೆದ ಕವಿ ರಾಬಟ್‌ ಘಾಸ್ಟ್. (ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ ಘಾಸ್ಟ್ ಎಂಬುದು ತುಸು ವಿಪರೀತ ಹೆಸರಲ್ಲವೇ? ಘಾಸ್ಟ್ ಅಂದರೆ ಹಿಮ. ಆದರೆ ಕವಿಗಳ ಬುದ್ಧಿ ಕೊತಕೊತ ಕುದಿಯುವ ಕಾವಲಿಯೆಂದು ಶೇಕ್ಕಾಸಿಯರನಂಥವರ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನಮಗಿದೆ. ಘಾಸ್ಟ್‌ಗಿಂತ ಘಾಸ್ಟ್ ಅನ್ವಯಧಕವಾದೀತೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಘಾಸ್ಟ್ (ಲಾಪವಾಸ) ಮಾಡಬಲ್ಲವನೇ ಕವಿಯಾಗಬೇಕು.) “ತರುಣರು ತಮ್ಮ ಶೌಯ್ದಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಕವಿತೆ ಬರೆಯತೊಡಗಬಾರದು?” ಎಂದು ಘಾಸ್ಟ್ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. “ಅರಸುಗಳಿಗಿದು ವೀರ” ಎಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಶೌಯ್ದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಕವಿಗಳುಂಟು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಯೋಧರ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಕಿಡಿ ಹಚ್ಚಲು ಕವಿಗಳೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಪಂಪನಂಥ ಕೆಲವರು ಒಂದು ಕೈಲೆ ಶೈಲಿ ಶಿಂಡ್ ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಂಟವ ಹಿಡಿದದ್ದೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯಲೇಖನವೇ ಒಂದು ಶೌಯ್ದ ಎಂದವರಲ್ಲಿ ಘಾಸ್ಟ್‌ನೇ ಮೊದಲಿಗ. ಇದರ ರಹಸ್ಯವೇನಿರಬೇಕೆಂದು ಧೇನಿಸುತ್ತಿರಲು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹೊಳೆಯಿತು -ಕವಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊತ್ತಮೊದಲನೇ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯ ಅಂತ. ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವ ವೃತ್ತಿಕೈಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಇಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಧೈಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದಲ್ಲವೇ? ಕವಿಗಳು ಕಬ್ಬಿಣ

ದಂಗಡಿಯೊಳಗನ ನೋಗಳಷ್ಟೇ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿಯತ್ವರೆಂದೂ ತಿವರಾಮ ಕಾರಂತರಂಥ ಸಾಹಿತಿಗಳೇ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಸ್ವಳಕ್ಷೇ ಜಾಹೀರಾತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕವಿತೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ಪತ್ತಿಕಾ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟತೆ ಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಎಷ್ಟೋ ನವಕಣಾರು ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಎಷ್ಟು ಚಾಚು ಬೀಳುತ್ತದೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಂಪಾದಕರು, ಸಹೀದ ನಿರಾಶಾಭಾವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪತ್ತಿಕೆಯ ಜಾಹೀರಾತು ದರಗಳು ಕವಿಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕಲಾರದಷ್ಟಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಇಲ್ಲ-ಎಂದು.

ಹೀಗೆ ಭಾರತಮಾತೆಯ ಏರಪ್ರತ್ಯರೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯುವಕರಿಗೆ ಇರ್ಂಂದು ಅತ್ಯತ್ಮ ಸುಸಂಧಿಯಿಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾರತವೀರರೆನಿಸಲು ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜು ತರುಣರು ಮುಷ್ಣರಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಕಷ್ಟವಿಂದಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ರೈಲು, ಬಸ್ಸಿಗ ತಿಕೀಟಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಮಾಸ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯಾಸ ತೆಗೆದುಹೊಂಡು ಕಂಡಕ್ಕರ್ತೆ ಅಥವಾ ಪ್ರೋಲೀಸರೂಡನೆ ಕುಸ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಸಂಶಯಸ್ವದವಾದ ಶೂರಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕ್ರೆತುಡುಕಬೇಕಿಲ್ಲ. ಕಾಗದದ ಚಂಡುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಾಸಿನ ಅಬಲಾನೀಕದ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು ತಮ್ಮದು ಗುರಿಬದ್ದ ಜೀವನವೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜೀನುಹುಟ್ಟಿನ್ನು ಕೆದಕಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಳಿಜಾರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕ್ರೆಬಿಟ್ಟು ಸಾಯೋಕಲ್ಲು ಸಂವಾರಿಮಾಡಿ, ಗಟ್ಟಾರಶಯನಕ್ಕಾಗಲಿ ಮೈಲುಕಲ್ಲಿನೋಡನೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಾಗಲಿ ಎಳಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಲೇಖನಿ ವಿಡ್ಗಳ್ಳಿರುತ್ತಲೂ ಬಲವಾದದ್ದಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯತೋಡಿರಿ. ನೀವು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಕಾಗದದ ಚಂಡು ಒಗೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೋ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕವಿತೆ ಬರೆಯಿರಿ. ಯಾರ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಶೌರ್ಯಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರೋ ಅವರ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೋಡಿರಿ. ಕಾಗೆಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಬಳಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಕ್ಷಾಂಕಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ನಿಮಗೆ ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗುಪುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತ ಬನ್ನಿರಿ. ಇದರಂಥ ಅಹಿಂಸಾತಕ ಅಸ್ತು ಬೇರೋಂದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಕಡುಶತ್ವ ಕೂಡ ನಿಮಗೆ ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾವಿದೆಯೆಂದು ಆರೋಪಿಸಲಾರ. ನಿಃಸ್ವಾಹ ಅತ್ಯಯಜ್ಞಾದ ಶೌರ್ಯಹೆಂದರೆ ಇದೇ.

(೧೯೫)

ಇ. ಕವಿತ್ವ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮ್

ಕಾವ್ಯ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈಚೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧೂಳು ಎದ್ದಿದೆ. ಉದ್ದ-ಗಿಡ್ಡ ಪಂಕ್ತಿಗಳ, ನಿಮಗೆ ಅಥವಾಗದ ಆದರೆ ಅಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲಿಂದು ಹೇಳಲು ನೀವು ನಾಮೆವ, ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯವೇ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಕೆಲವರೂ, ಮತು ಮಿನಾರದಂತೆ ಪ್ರಟಿದ ನಡುವೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕೇ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಾಲುಗಳ ಸ್ತಂಭವನ್ನೇರಿಸುವ ಭವ್ಯ ಕಾವ್ಯವೇ ನಿಜವಾದ ಕವಿ ತೆಯೆಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕವಿಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಿತ್ತು ಇಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯವು ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಭೆಯಾಗಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಾಗಲಿ, ಸ್ವಾತಿತ್ಯಯಾಗಲಿ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಕವಿಯೆಂಬವನು ಬೇಕೇಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ ಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಕ್ಕಿಂತ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣವೇ ಪ್ರಥಾನವೆಂದು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರ ಮತ. ಈಚೆಗೆ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಿಕನು ಭಾರತದ ಕವಿಗಳ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಹೀನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಹಳ ವ್ಯಧಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಫಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಿತ್ಯಯೆಂಬ ಆ ಎರಡು ಅಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಾಯಕವಲ್ಲದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ಒದುಕುವ ಉದ್ದಗೂದಲಿನ ಉದ್ದಮೋರೆಯ ಕವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಂತ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರೂ ವಿಷಣ್ಣುರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಪಾನನಿರೋಧದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಗಿಂತ ಉತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಪೇಯಗಳು ಅಲಭ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಹೊಳೆ ಅಂಶತಃ ಅವರ ಹೆಗಲಿನಿಂದ ಜಾರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕವಿತಾಪ್ರಸ್ತರದ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರತಿ ಮಾರಾಟವಾದೊಡನೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘಕೇಶದ ಸಮಾಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಮಾರುವುದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ....

ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳ ಉದ್ದ ಮೋರೆಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದರೂ ಕವಿತ್ವ ಸಿದ್ಧಿ ಸದಿರುವುದು. ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ ಕವಿತೆ ಜನರಿಗೆ ರುಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಆ ಕವಿಯು ಕೌಶಲಕದ ಪ್ರಾಣೀಯಾಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಂತೆ ಇರುವ ಕವಿಯನ್ನು ಸಮಾಜ ಎಂದೂ ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀತಿಪಾಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕರು ಧೈಯ ವಿದ್ವಿದ್ದರೆ ಏನನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಭಂತವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದ ಕವಿಯನ್ನೇ ಸಮಾಜವು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಿದ್ದಾರೆಂದು ಬನಾಡಣ ಶಾ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬನು ಈಗ ಸಮಾಜವು ನೀತಿಯೆಂದು ಮನ್ವಸಿದ್ಧರಲ್ಲಿ ಅನೀತಿಯಿದೆಯೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಜನರು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಯ್ಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೇ ಯವನು ಸಮಾಜವು ಅನೀತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದುದು ನೀತಿಯೆಂದು ಸಾರುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಜನ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಬಯ್ಸು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಹೊನೆಯುತ್ತದೆ. ಕವಿಯಾದವನು ಈ ಎರಡನೇ ಬಗೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿರಬೇಕು. ಅವನು ಸಮಾಜವು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕು; ಮಾಡಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಭಾರತದ ಕವಿಗಳು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ನೀತಿಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದಲ್ಲ. ಕವಿಯೆಂದೊಡನೆ ನಮಗೆ ಹೊಳೆಯವ ಕಾಳಿದಾಸನನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅವನ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಅವನ ಕಾವ್ಯ

ಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರದೆ ಅವನ ಜೀವನದ (ಅ) ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು “ಗುರು”ವೆಂದು ದೂರೀಕರಿಸಿ ಯಾವಳೋ ವಿಲಾಸಿನಿಯ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಮ್ಮು ನದೀ ಫಾಟ್ಟಿದ ಪಾವಟಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ನೀರಲ್ಲಿ ಕಾಲುಡಿಸುತ್ತ “ಅಟ್ಟಿನ ತಟ್ಟಿನ ಕಪ್ಪು ಸುಲಿಯುವ” ಕಾಳಿದಾಸನ ಚಿತ್ರ ಎಷ್ಟು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿದೆ? ಅವನಿಗಿಂತ ಹಿಂದೂ ಮುಂದೂ ಕವಿಗಳಿಗೇನೂ ಬರಗಾಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಂತಿಪಂಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತೆಕ್ಕಿ ಒಪ್ಪಿಹಬ್ಬಿ ಬೆವರಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳನ್ನು ಯಾರು ಗೋಸುತ್ತಾರೆ? ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಬರಡು ಕವಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಕಾಳಿದಾಸನವ್ಯೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಇನ್ನೊಂದು “ಒಯಸಿಸ್” ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ “ಲವಂಗೀ ಕುರಂಗೀ ಧೃಗಂಗೀಕರೋತು” ಎಂದು ಯವನ ಕನ್ನೆಯ ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಕುಣಿದಾಡಿದ ಜಗನ್ನಾಥ ಹಂಡಿತರಾಜ. ಪರಲೋಕದ ನರಕ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲೇ ನರಕ ಅನುಭವಿಸುವ ಆತುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ “ಯವನೀ ನವನೀತಕೋಮಲಾಂಗಿ” ದೊರಿತರೆ “ಅವನೀತಲಮೇವ ಸಾಧು ಮನ್ಮೇನ ವನೀ ಮಾಘವನೀ ವಿನೋದಹೇತುಃ” ಈ ಭೂಮಿಯೇ ಸಾಕು. ಇಂದ್ರನ ನಂದನವನ ಸುಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಳಿದಾಸನ ನಂತರ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯನಾದ ಕವಿ ಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

“Poets are the unacknowledged legislators of the world” ಕವಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಅನಧಿಕೃತ ಶಾಸನಕರ್ತರಿಂದು ತೆಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಭಾರತದ ಕನಿಷ್ಠ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳು ಅಧಿಕೃತ ಶಾಸನಕರ್ತರೇ ಆಗಿ ತೆಲ್ಲಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನಾಮಕರಣ ಸದಸ್ಯರಾದ ಹಿಂದಿ ಕವಿ ಮೈಥಿಲೀಶರಣ ಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಆಯ್ದು ಹೊಂದಿದ ಕವಿ ಬಾಲಕೃಷ್ಣರಾಮ “ನವೀನ”ರು. ಆದರೆ ತೆಲ್ಲಿಯಂತೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನೇ ಜೀವಿಸಲು ನಮ್ಮೆ ಕವಿಗಳು ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ. ಹೊಟೇಲು ಹುಡುಗಿಯೋಡನೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅವಳ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣನಾಗಿ ಜಗತ್ತಸ್ವಿದ್ಧನಾದ ಈ ಕ್ರಾಂತಿ ಕವಿಯ ಅಳವಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಕವಿಗಳು ಈಗೆಲ್ಲಿ? ಸುಂಟು ಕಾಲ ಕವಿಬೈರನ್ನನ ಪ್ರಣಾಯ ಸಾಹಸಗಳಿಂದಲೇ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತುಂಬಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಯುರೋಪಿಗೆ ಪಲಾಯನ ಹೇಳಿದಾಗ ಈ ಕವಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನೆಂದರೆ ಯುರೋಪಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ನಾರಿಯರು ಅವನ ಸುತ್ತ ಮುಗಿಬಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನು ಧರ್ಮರಾಯನಾದ ವರ್ಣವರ್ತನು ಯಾವನ ದಲ್ಲಿ ಘ್ರಾನಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆಗೇಟ್ ವಾಲನ್ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯೋಡನೆ ಹುಬ್ಬಾಟ್ ನಡೆಸಿ ಕೈ ಸುಟ್ಟುಹೊಂಡಿದ್ದನು. ತನ್ನಲೀರಾಮನ ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಅವನು ಆ ಮೇಲೆ ಮುಕ್ತಪ್ರಣಾಯದ ಹಾಲಿಗೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮಂದಿಗೆ ಬಾಲ ಕೆಳದುಹೊಂಡ ನರಿಯ ಉಪದೇಶ ಮಾಡತೋಡಿದನು. ಕೇಟ್ಟನು ಘ್ರಾನಿಯೆಂಬ ಹುಡುಗಿಯ ಪ್ರಣಾಯ ಜ್ಞರದಿಂದಲೇ ಸತ್ತು ಅಮರನಾದನು. ಅವನ ಹೊನೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾನೆಟ್ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಯಂವಾಗಲೂ ತನ್ನ “ಪ್ರಿಯಕರಳ ಸುಕುಮಾರ ಕುಚಗಳ್” ಧ್ವನವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಣಾಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಫ್ಯೇ ಕವಿಗಳು ಕಿರಾತರಾಗಿರಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಶೇಕ್ಕಪಿಯರ ಮಹಾಕ

ವಿಯಂತೆ ಕುದುರೆ ಕಡ್ಡು ನೀವು ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ನಂತರ ಹಿಸ್ಕಿ ಸೊತ್ತಿನ ವಿರುದ್ಧ ಎದ್ದು ಬಂಡಾಯಕ್ಕೆ ಮುಂಬೆಳಗಿನ ಕೋಳಿಯಾಗಬಹುದು. ಕೋಲರಿಜನು ಅಪ್ಪು ತಿನ್ನುವುದ ರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮನಾಗಿದ್ದೂದೂ ನಿಮಗೆ ಸ್ಥಾತ್ರೀಯ ಸೆಲೆಯಾಗಬಿಲ್ಲದು. ಶೇಲ್ಲಿಯಂತೆ ನೀವೂ ಜಿಗುಪ್ಪಾವಹಾದ ಮರೆವಿನಿಂದ ಜನರ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು. ಲಾಂಗೂಲಾಚಾ ಯಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಈ ಕೆವಿ ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಒಂದ ಅತಿಧಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮು ಜನರು ತಪ್ಪಾಗಿ “ಬೌದ್ಧಾವತಾರ”ವೆಂದು ಕರೆಯುವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಣಾದನಂತೆ. ಈಸಲು ಹೋಗಿ ಮರಳಿದ್ದ ಆತನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲ್ಲೇ ತನ್ನ ದಿಗಂಬರತ್ವವು ಜ್ಞಾನಕಕ್ಷ ಬಂದೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನು.

ನೀವು ಜನಪ್ರೀಯ ಕೆವಿಗಳಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು; ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಹೊಡಬಾರದು; ತಿಕೀಟಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಮಾಸ ಮಾಡಬೇಕು; “ಕೊಟ್ಟ ಸೂಲವ ತಿರುಗಿ ಕೇಳುವಾತನೆ ಹೊಲೆಯ” ಎನ್ನುವವರಾಗಬೇಕು. ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಿಕನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನೀವು ಭಾರತೀಯ ಕೆವಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನೀವು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಅಲ್ಲಾದಿದ್ದರೂ ಅನಿವಾಯವಾಗಿ ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುವಿರಿ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಪರಾಫಿತವು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಬರುವ ಭಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಹಣವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿರಿ. ಆತಮ್ಮತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಂದೂ ಹಿಂಜರಿಯಚೇಡಿರಿ. “ರನ್ನನ ಕೃತಿರತ್ನಮುಮಂ ಪರಿಳ್ಳಿಪಂಗಿಂಟೆಯೇ” ಎಂದ ರನ್ನ ಕೆವಿ ನಿಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾಗಬಿಲ್ಲನು. ವಿಮರ್ಶಕರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದರೆ ಭವಭೂತಿಯಂತೆ “ಉತ್ತರತ್ವತೇ ಮಮ ತೆ ಹೋಪಿ ಸಮಾನಧಮಃ” ನನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಬವನು ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟಿಯಾನು ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿರಿ; “ನೀನೇರಬಲ್ಲಿಯಾ ನಾ ಹಾರುವೆತ್ತರಕ?” ಎಂದು ಆಧುನಿಕ ಕೆವಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಅನುಕರಿಸಿರಿ. ನೀವು ನವ್ಯ ಕೆವಿಗಳಿರಲಿ, ಸವ್ಯ ಕೆವಿ (ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಂತೆ) ಗಳಿರಲಿ, ಅಪಸವ್ಯ ಕೆವಿಗಳಿರಲಿ, “ದೃತ್ಯತ್ಯಲ್ಲಿ”ಯ ದೆವ್ಯ ಕೆವಿ ಗಳೇ ಇರಲಿ, ನಿಮಗೆ ಕೆವಿತೆಯಲ್ಲಿ ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಿರಲಿ ಇಲ್ಲಾದಿರಲಿ, ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಕೆವಿಗಳ ಈ ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ರೀತಿಯನ್ನಂತೂ ನೀವು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(೨೮-೧-೧೯೫೪)

ಳ. ಕಾಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಂತೋಷಫಾಲುಕರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯರು ಅನ್ನ ದಿಯಿಂದ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಡಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪರಿಶೀಲನೆಯಾಗಿರೇಂಬ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಆ ಸಭೆಯ ವೀರಸದಸ್ಯರು ಮಾತಾಡ ಲಿಕ್ನು ಹೊಡದೆ ನಿರಾಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಈಚೆಗೆ ಕೆಲ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಡರು ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅನೀಮಿಯ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ಅತಿಶಯ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆನ್ನೇತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಸದಸ್ಯರು ಮುಂದೊಡ್ಡಿದ ಅತಿ ಪ್ರಬಲ ವಾದವೆಂದರೆ, ಕಾಡಿಗೆ ನಾರಿ ಯರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು. ಆಹಾ! ಎಂಥ ಮಾರ್ಚಿಕ ವಾದ. ನಾರೀ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಬಹುದಾದ್ದು ಯಾವುದೂ ಸರ್ವಧಾ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರಲಾರದು. ಅಲ್ಲವೇ? ಪುರುಷರೂ ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆಂದ ಮೇಲೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೀಮಿಯವನ್ನೇ ಏಕೆ, ಯಾವುದೂತರ ಸ್ನೇಹವನ್ನೇ ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಡಿಗೆ ಕಪ್ಪಾದರೂ ಆದು ಹೊಡುವ ಸೌಂದರ್ಯ ಅಪರೂಪವಾದದ್ದು. ಮೊದಲನೆ ಯಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣನ ಭಂಗಿಯೇ ಹೃದಯ ಬಡಿತವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸುವಂಥಾದ್ದು. ಪೌಡರ್ ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣು, ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣು, ಕಿವಿಯೋಲೆ ಧರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಭಂಗಿ ಲಾಖ್ಯಾ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣು ನಿಜವಾಗಿ ಕಲಾವತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದೊಂದು ದೇವದುರ್ಬಳ ನೋಟವೇ ಸ್ತ್ರೀ. ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಆ ಲಾಖ್ಯಾವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಅರಸಿಕ ನಾನಲ್ಲಿ, ಕಂಡೇ ತಣೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಆದು. ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣನ ಚೀಲುವಿಗೊಂದು ಒತ್ತು ಹೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲೇ ಚೂಪಾದ ಕಣ್ಣು ಹೊನೆಗಳು ಈಗ ಮುಳ್ಳಿನ ಮೊನೆಯಂತಾಗುತ್ತವೆ.....

ಭಾರತದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಕಪ್ಪಾದ ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದ ಅಪ್ರತಿಮ ಕಾವ್ಯ ಸನ್ನವೇಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕೈಲಿ ಮಂತ್ರಿ ದುಷ್ಪಬುದ್ಧಿ ಮಗನಿಗೆ ಕೂಟಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದೊಡನೆ ಎಳ್ಳಿಮ್ಮೆ ವಿಳಂಬಿಸದೆ ವಿಷಹೊಟ್ಟು ಮುಗಿಸಿಬಿಡು ಎಂದು. ಚಂದ್ರಹಾಸ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗಿದೆ. ಆಯಾಸ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ. ಮಾಗ್ಡಕ್ರಮಣದಿಂದ ಮಲೀನವಾದ ಮೈಯಲ್ಲೇ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದೂ ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ರಾಜಧಾನಿಯ ಹೋರಿಗಿನ ಉದ್ಯಾನದ ಹೊಳದಲ್ಲಿ ಮಿಂದಿದ್ದಾನೆ. ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲೇ ನಿದ್ದೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗಳು ವಿಷಯ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ನಿದ್ರಾಮುದಿತನೇತ್ರನಾದ ಸುಂದರ ಯುವಕನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಳೆ. ಇವನು ತನಗಾಗಿಯೇ ಸ್ವಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿದ ಪತ್ರ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾ! ತಂದೆ ತನಗಾಗಿ ಈತನನ್ನು ಕಳಿಸಿರಬಹುದೇ? ಮೆಲ್ಲನೇ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಸೇಳಿದುಕೊಂಡು ತರೆದು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ತಂದೆ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ. ಒಳಗೇನಿದೆ? ಓದುತ್ತಾಳೆ; ಇವನಿಗೆ ವಿಷವನ್ನಿತ್ತು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡು! ಆಹಾ,

ಎಂಥಾ ಕೈತಪ್ಪು, ಇದು ಹೀಗೆ ಉಳಿದರೆ ಅನಾಹುತವಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ತಂಡೆ ವಿಷಯೀಯನ್ನಿತ್ತು ಬಿಡು ಎಂದೇ ಬರೆದಿರಬೇಕು. ಆಕ್ಷರ ತಪ್ಪಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ತಿದ್ದಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಉದ್ಯಾನ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣನ ಕೈಲೀ ಲೇಖನಿಯೇ, ಮತ್ತಿದೈತಿಯೇ? ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣನ ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಸಂಗವಧಾನಿ. ಅವಳಿಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಡಿಗೆಯ ನೆನಪು ಬರುತ್ತದೆ. ಮೊನೆಯಾದ ಕಿರಿಬೆರ ಉಗುರಿನಿಂದ ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ನಸುವೆ ಕೆರೆದುಕೊಂಡು ಉಗುರ ಮೊನೆಯಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ತನ್ನ ಮನದಂತೆ ತಿದ್ದಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಪತ್ರ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಲೇ ಚಂದ್ರಹಾಸನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತೆ ವಿಷಯೆ ಅವನ ಅಂಗೃಹಿಯರಿಂದೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ನಿಮಿಷ ವಿಷಯೀಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆಯೇ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆ ಓದಿದವರಾರೂ ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು ನಾರಿಯರ ಪ್ರಸಾಧನ ಕರಂಡಕದಿಂದ ಉಚ್ವಾಟನೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಲಾರರು. ಇದರಷ್ಟು ಮಂಗಲಕರವಾದ ಪೋಜರಿ ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ನೇಮಿಚಂದ್ರನ ಆಧಿಕ್ಷಣೇಮಿ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಗೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕವಿ ಕಥೆ ಬರುತ್ತದೆ. ವಸುದೇವನನ್ನು ಒಲಿದು ಬಂದು ಮದುವೆಯಾದ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಬಂದು ದಿನ ನ್ಯತ್ಯಶ್ರಮದಿಂದ ಅವನ ತೋಳಾನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣನ ತಂದೆಯೇ ಆದರೂ ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ವಸುದೇವನ ಹಾಗೆ ಸಾಧುಪೂರ್ವೀಯಲ್ಲ.

ಅವನಿಗೆ ಗಂಟುಬೀಳುವ ವಸಿತೆಯರೊಮ್ಮೇ, ರಾಜಕುಮಾರಿಯರೊಮ್ಮೇ, ಆದರೆ ಅವನ ಲಂಬಾಣಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿ ಚಿರಕಾಲ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲು ಸಮರ್ಥಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತನಗೊರಗಿ ಅನುಪಮ ಸುಂದರಿ ಮಲಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ವಿಕಾಪಕಿ ಈ ಸ್ಥಳ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಲಾಷೆ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಕೊಡದೇನೇ ಹೋಗಿಬಿಡುವ ಕಟುಕನೂ ಅವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ತ್ವರಿ. ಅವಳ ಕಣ್ಣ ಕಾಡಿಗೆ ಬೆವರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆದು ನಸುವೆ ನೀರಾಗಿದ್ದ ದನ್ನು ಕಂಡ, ಉಗುರಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, “ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೆದರ ಬೇಡ, ಬೇಗ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಕಣಣಪತ್ರದ ಮೇಲೆ ಬರೆದು ಬಿಟ್ಟು ಅವಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೆ ನಿದ್ದೆಮಾಡಗೊಟ್ಟು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಾನಿನ್ನೂ ಆಧಿಕ್ಷಣೇಮಿ ಪುರಾಣ ಮುಗಿಸಿಲ್ಲ. ಎಂದಾದರೂ ವಸುದೇವ ಅವಳ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಮರಳುತ್ತಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಡಿಗೆಯ ಈ ಉಪಯೋಗ ನನ್ನನ್ನು ಗಾಢ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ವಿಷಯೆ ಅದನ್ನು ಮಿಲನಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ವಸುದೇವ ವಿರಹದ ಸಂದೇಶಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ. ಪುರುಷರದು ಕಲ್ಪನೆ ಎನ್ನಪ್ರಾದು ಸುಳ್ಳಿ?

(೧೯-೬-೧೯೨೧)

ಇ. ಕುವೆಂಪು ದಶನ

ರೀಜಿಪ್ತದ ಸ್ಥಿಂತ್ಸ್ (ನನ್ನದು ದೃತ್ಯ ಶೈಲಿ!), ಶ್ರವಣಬೆಳಗುಳದ ಗೋಮಟೇಶ್ವರ (ಶ್ರೀ ಗೋಮರೇಶ್ವರ, ಗುಢತರಮೌನದಿಂ....), ಮಾಸೇಷ್ವರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾಲಿಷ್ಣನ ಮೂತ್ರ (ಎದೆ ಯಿದ್ದರಿಲ್ಲ ನಗು ನೋಡುವಂ!), ಮೇಸೂರಿನ ಗಂಡ ಭೇರುಂಡ (ನೀ ಹಾರಬಲ್ಲೆಯ ನಾ ಹಾರುವೆತ್ತರಕೆ?), ಗ್ರೇಸಿನ ಅರೆಕಲ್ (ಹಾರ್ಸಿ, ಹಾರ್ಸಿ, ಹಾರ್ಸಿ, ಜೀವ ತಾನಾ ಗುಂಡೇವ!.... ಮೇರು ಕೃತಿಯ ಮಹಾಕವಿ ಕುವೆಂಪುವನ್ನು ಕುರಿತು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಾನಸಿಕ ಚಿತ್ರ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಕಲಸು ಮೇಲೋಗರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೊನ್ಸೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಯೇಳನದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಂಡಾಗ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ನಿರಾಶೆ, ಒಂದು ಕಡೆ ಸಮಾಧಾನದ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಂತಾಯಿತು ಮನಸು. ಅವರು ಸ್ಥಿಂತ್ಸಿನಂತಿರಲ್ಲಿ- ತುಟಿಗಳು ತೆಳ್ಗಿದ್ದವು; ಗೋಮಟೇಶ್ವರನಂತಿರಲ್ಲಿ. ಅವರ ನಿಲುವು ಸಾಧಾರಣಾವಾಗಿತ್ತು; ಮೇಲಾಗಿ ಅವರ ಮೈಬಿಣಿ ಶ್ರವಣಬೆಳಗುಳದವನಿಗಿಂತಲೂ ವೇಣಾರಿ ನವನದನ್ನು ಹೊಳೆಲುತ್ತಿತ್ತು; ಅವರ ಸಂಗಡವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನಗುತ್ತ ಕೆಲೆ ಯುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಎದೆಯಿಲ್ಲಿಂದು ಹೇಳುವ ಎದೆ ಲಾಂಗೂಲಾ ಚಾರ್ಯರಿಗಿಲ್ಲ; ಅಧಿಕ್ಷತ ಭಾಷಣದ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕು ಪ್ರಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ನೇಲಬಿಟ್ಟು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿದಂತೆ ಅಪ್ಪೇಕೆ ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಗಿದವರಂತೆ ಹಣ ಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಅಭಿರುಚಿಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತುಸು ಉದ್ದವಾಗಿಯಾದರೂ ವ್ಯವಹಾರ್ಯವಾಗಿಯೇ ಮಾತಾಡಿದರು; ಗ್ರೇಸ್ ಅರೆಕಲ್ಲಿನ ಅಂಶ ಹೂಡ ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿರ ಲಿಲ್ಲ- ಆದು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾದರೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕುವೆಂಪು ತುಂಬ “ರೀಜನೇಬಲ್-ಕ್ರೀಚರ್” ಆಗಿ ಕಂಡರು. ಮಹಾಕವಿಯೊಬ್ಬನು ರೀಜನೇಬಲ್ ಆಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರಾಶಾದಾಯಕ ಸಂಗತಿ ಯಾವುದಾಗಿರಬಲ್ಲದು! ಆದರೆ ಮೇರು ಕವಿಗಳೂ ನಮ್ಮಿಂತೆ ಕೊನ್ನು ಕಾಲು, ತಲೆಗ ಖಳ್ಳಿ ಜೀವಿಗಳಿಂದರಿತಾಗ ಸಮಾಧಾನವೂ ಆಗಿದ್ದಿಂತೆ?

ಕುವೆಂಪುವಿನ ಚೀತನ ಒಂದು ಇತ್ತಲೆ ಹಾವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದು ಒಂದು ಕಡೆ “ಸಾಮಾನ್ಯತಾ ಸುಖ”ಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ “ದಿವ್ಯ ಭವ್ಯ”ಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಯಿತ್ತತ್ತದೆ. ಧಾರವಾಡದ ಸಮ್ಯೇಳನದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎರಡೂ ಸುಖಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಿರ ಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಜನಸಂದರ್ಭ ದಿವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಭವ್ಯವೆಂದೊಷ್ಟು ಲೇಬೇಕು. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದ ರಾಜಕಾರಣ ಹೂಡ ಅಸೂಯೆ ಪಡೆಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭವೆಯದು. ಸಮ್ಯೇಳನದಲ್ಲಿ “ಸ್ವಾರ್ಥ ಅಟ್ಟುಕ್ಕನ್ನು” ಕುವೆಂಪುವೇ ಎನ್ನಲು ಏನೇನೂ ಹಿಂಜರಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೇಸೂರಿನ “ದಂತದ ಗೋಪುರ”ದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಈ ಅಭಿನವ ವಾಲ್ಯುಕಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಹುತ್ತು ಬೆಳೆದ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗಳೇನಾದರೂ ಹಣುವರ್ವೇ ಎಂದು ನೋಡುವ ಹಂಬಲದಿಂದಲೇ ಅನೇಕರು ಸಮ್ಯೇಲನಕ್ಕೆ ಒಂದಿದ್ದರಂತೆ... ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ, ವಲ್ಲಿಕವಲ್ಲಿ, ಬರಿ ಖಾದಿ ಜುಬ್ಬಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಸುತ್ತ ಬೆಳೆದಿತ್ತು.. ಸಮ್ಯೇಲನ

ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನುಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ- ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವಾಗ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ಯಾಂಡಿನ ಹಾಡು ಶೂಡ. ಯಾಕಂದರೆ ಆದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಡಿನವರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಡುಗಿಡ-ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಮದುವೆಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಅನಂತರ ಒಂದು ಶವದ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಬ್ಯಾಂಡಿನ ಹಾಡನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ನಾನಾ ತರದ ವಾದ್ಯ, ವೈಭವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕುವೆಂಪುಗೆ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದ ಈ “ಸಾಮಾ ನ್ಯತಾ ಸುಖಿ” ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತೋ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯತಾ ಸುಖಿದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಫಾಟನೆಗಳು ಕೆಲವು ನಡೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ವರನ ಪಲಾಯನ, ವಧುವಿನ ಅಂತಧಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತಿದಿನ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಾಪಿತ್ಯವಿನ ಕಣಾರೈಯ ಸತ್ಯ ಕಥೆ ಮಾತ್ರ ಇದೇ ಮೊದಲು ನಡೆದದ್ದು. ವಿವಾಹ ಕರ್ಮ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದದ ಹೆಸ್ತೋಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಯಾರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆಷ್ಟೇ ಬಂತು. ಲೌಡ್‌ಸ್ಟೀರ್ಕರುಗಳು “ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬರಬೇಕು!” ಎಂದು ಆತ್ಮನಾದ ಮಾಡಿದವು. ಆದರೆ ನಿವತ್ತಮಾನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಶೂಡಲು ಶೂಡ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಯಾಯ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗುಜುಗುಜು! “ಹುಬ್ಬಳಿ ಮುನಸಿಪಾ ಲಿಟಿಯನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿದಾಗ ಆದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ, ಮಹನೀಯರೂ ಕುಚೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡೆನೆಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ,” ಎಂದೊಬ್ಬರು ಇಂ ವರ್ಷ ಹಿಂದಿನ ಫಾಟ ನೆಯನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದರು. ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮಂದಾಕ್ರಾಂತಾವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿತು. ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರಂಥ ವಿಪರೀತ ಬುದ್ಧಿಗಳು ಏನಾದರೂಂದು ಮೋಜನ ಮೇಜ ವಾನಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ನಿರಾಶೆಯೇ ಆಯಿತು. ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಧಾರಾದರು. ಸಲೀಸಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಯನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದದ್ದು ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಕರೆತರಲು ಮಾಡಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೋ “ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿತ್ತು”. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮಂಟಪವನ್ನು ತಲುಪಲು ತಡವಾಗಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂಘಟಕರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೌಢಸರುಗಳಿರುವಾಗ ಇದೇನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಮಾದವಲ್ಲ.

(೮೩-೪-೧೮೫೨)

೬. ಚೆಂಡಿಕಾ ಬಲಿ

ಮೇಲನ್ನೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ವೇಹಿತರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಗಂಭೀರವಾಗಿ “ಆಚಾರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಉಪಾಯ ಏನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನಾನು, “ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಯಾಕೆ ಉಳಿಸಬೇಕು ಅನ್ನತೋರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು ತಪ್ಪಿತುಮೆಂದು ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಹಾಗೆಯೆ ಅವರು ಇದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಂಡು, “ಯಾಕೆಂದರೆ ಕೆಲವರು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಮಾಡಿ ಗಲಾಟೆ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ,” ಎಂದರು.

“ಅಯ್ಯಾ! ನಿರೋಧ ಉಪಯೋಗಿಸಿಯೂ ಮಕ್ಕಳು ಮಟ್ಟಿತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಿದಾಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಯಂತ್ರೇಯೆ?” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಚಿಂಡನ್ನು ಅವರ ಅಂಕಣಕ್ಕೆ ದಾಟಿ ಶಿಡೆ.

“ಅಲ್ಲಾ, ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಭಾವೆಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಉಚ್ಛೃಟನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂತ ಅವರು ಕೂಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೂಗಿದವರ ಮಾತಿಗೆ ಸರಕಾರಗಳು ಬಗ್ಗುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಚ್ಛೃಟನೆ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗತಿಯೇನು? ಅದೂ ಉಚ್ಛೃಟನೆ ಆದ ಹಾಗೆಯೇ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸೋದು?”

“ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಉಳಿಸಬೇಕು?” ನಾನು ತುಂಬಾ ಅಮಾಯಕತನದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ.

ಅವರು ಕಂಗಟ್ಟರು; ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಕಂಗಟ್ಟವರ ಹಾಗೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದರು. “ಏನು ಹೀಗೆಂದರೆ! ವೇದಕಾಲದಿಂದ ಅನೂಚಿನವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ--”

ನಾನು ನಡುವೆ ಚಾಯಿ ಹಾಕಿ, “ನೀವು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ವೇದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜಗಿಯುತ್ತ ಹೋದರೆ ನನಗೆ ರಘುವಾಗುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೀಂದೆ ಓಡಿ ಬರುವ ಶಕ್ತಿ ನನಗಿಲ್ಲ. ಆಗ ನೋಡಿ, ವೇದಕಾಲ ಅಂತ ಹೇಳಿದಿರಿ. ನೀವು ವೇದ ಓದಿದೀರಾ?” ಎಂದೆ.

ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಣ್ಣಾಗಿ, “ಇಲ್ಲ” ಎಂದರು.

“ನಾನೂ ಓದಿಲ್ಲ ಬಿಡಿ- ಗುಟ್ಟು ಯಾಕೆ! ವೇದಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲ್ಲ ಅಂತ ಮನೇಲಿ ಜಗಲಾಡಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದೆ. ಆಗ ಯಾರೂ ವೇದ ಓದಿಚಾರದು ಅಂತ ಚೆಳವಳಿ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀವೂ ವೇದ ಓದಿಲ್ಲ, ನಾನೂ ಓದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅನೂಚಿನವಾಗಿ ಬಂದ ವೇದ ಓದಿದ್ದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭೂಂತವಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ನನಗೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆ?”

ಅವರು ಮುಖಿ ಸಿಂಡರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂತರು.

“ಅದು ಹೋಗಲಿ, ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ, ನಮತ್ವಾಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಜನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಏನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು? ತಲೆಯ ಒಳಗಿನ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲ, ತಲೆಯ ಮೇಲಿನದು” ಎಂದು ನಾನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕ್ಯಾಂಪಿಸುತ್ತು ಕೇಳಿದೆ.

ಅವರಿಗೆ ಹೋಳಿಯಲಿಲ್ಲ

“ಶೆಂಡಿ ಅಂತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತವರು ತಮಾಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚೆಂಡಿಕೆ ಅಥವಾ ಶಿಶಿಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಪ ಮಾಡುವಾಗ ‘ಭಗೋದೇವಸ್ಯ ಶಿಶಾಯೈ ವಷಟ್’ ಅಂತ ದಿನ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಮ್ಮ ತಲೇ ಮೇಲೆಯೇ ಇದೆ ಅಂತ ಶಾತ್ರಿ ಮಾಡಿ ಹೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದ ಹೂಡಲೆ ಯಾರ ಶೆಂಡಿ ವಿರೋಧಿ ಚಳವಳಿಯೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶೆಂಡಿ ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿದೆ. ಅದಾಗಿ ಹದಿನ್ಯೇದು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಅನೂಭವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆಡ್ದರು. ನೀವು ಸ್ವಾಮಿ, ಯಾವಾಗ ಚೆಂಡಿಕಾ ಬಲಿ ಪೂರ್ವೇಸಿದ್ದು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಹೋಚನಿಂದ, “ಮದುವೆ ಆದ ಮೇಲೆ,” ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದನಿ ತಗ್ಗಿಸಿ, “ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಪೂರ್ವೇಸಿದರು.

“ಚೆಂಡಿ ಶಾಂತ್ಯಧಣಂ ಚೆಂಡಿಕಾ ಬಲೀಂ ದದ್ವಾತ್, ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ನಾನು ನಷ್ಟೆ.

ಅವರಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಕೋಪ ಬಂತು. “ನೀವು ಬರೇ ಲೇವಡಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ, ಚೆಂಡಿಕೆ ಎಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಲ್ಲಿ? ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳಿಮ್ಮೆ ಕಳಕಳಿ ಇಲ್ಲ. ಜಮ್‌ನ್ಯರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ, ಪ್ರೌಂಢರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿಕದವರು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ...”

“ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕದ ಹರೇಕ್ಕಷಣ್ಯರು ಶೆಂಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದರೊಳಗೆ ಅವರು ಧಡಧಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರು.

2. ನಾಗ-ಪಂಚಮಿ

“ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ ನಗುತ್ತಾ ಬಂತು, ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬಿ ಅಳುತ್ತಾ ಹೋಯ್ಯು” ಎಂಬ ಒಂದು ನಾಣ್ಯಾಡಿ ಈ ನಾಗಪಂಚಮಿಯ ದಿನ ನನ್ನ ಸವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ! ಪಂಚಮಿ ಲಜ್ಜೆಗಟ್ಟಿ ಮನೆ ಅಳಿಯನಂತೆ ತಿಂಗಳಿಗೆರಡು ಸಲ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ! ನಾಗಪಂಚಮಿ ಆಗೋಮ್ಮೇ ಈಗೋಮ್ಮೇ ಬಾರದೆ ದೀಪಾವಳಿ ಹಾಗೆ ವರುಷಕೊಮ್ಮೇ ಬರುತ್ತದೆ. ದೀಪಾವಳಿಯೂ ವರುಷಕೊಮ್ಮೇದೇ ಹಬ್ಬಿ.

ಎರಡೂ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬಗಳೇ? ಎರಡೂ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗಳಿವೆ. ಒಂದರಲ್ಲಿ ನಾಗ ಪೂಜೆ! ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಳಿಯದೇವರ ಪೂಜೆ! ನಾಗಪೂಜೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾಗದೇವರು ಬುಸುಗುಟ್ಟುವರೆಂಬುದು ಅನೇಕ ಜನರ ನಂಬಿಕೆ. ಅಳಿಯ ದೇವರನ್ನ ಪೂಜಿಸದಿದ್ದರೆ, ತಮ್ಮ ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಬುಸುಗುಟ್ಟುವರೆಂದು ಮಾವಂದಿರ ಹೆದರಿಕೆ! ಇದು ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯ ಮಾತಲ್ಲಿ:

ನಾಗಪೂಜೆಯ ಕಥೆಯೂ ದೊಡ್ಡದೇ. ಪರೀಕ್ಷೆದ್ವಾಜನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹಾಡಿಗೆ ತೆರಳಿದ ವನು ಶಮೀಕ ಮುಷಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂದ. ತನು ಹೊಡೆದ ಜಿಂಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಕೇಳಲು ಮುಷಿ ಮೌನವೃತ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ, ಕುಬೇಷ್ಯೇಯಿಂದಲೂ ಒಂದು ಸತ್ತ ಹಾವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆದ್ವಾಜ ಶಮೀಕನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಹೋದ. ಶಮೀಕನ ಮಗ ಶೃಂಗಿ ಬಂದು ನೋಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆದ್ವಾಜನು ಹಾವು ಕಟ್ಟಿ ಸಾಯಲಿ ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತ. ಅವನು ಸಾಯಲು ಅವನ ಮಗನಾದ ಜನಮೇಜಯನು ಹಾವಿನ ಜೂತಿಯನ್ನೇ ನಿಮೂಡಲ ಮಾಡಲು ಸಹಯೋಗ ವಷ್ಣು ಕ್ಷೇತ್ರಾಂದ. ಆಗ ನಾಗರಾಜನ ತಂಗಿ ಮಗ ಆಸ್ತೀಕ ಮುಷಿ ಬಂದು ಜನಮೇಜಯನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾಗ ಪಂಚಮಿ, ನಾಗಪೂಜೆ ಆರಂಭವಾಯಿತಂತೆ!

ದೇಶದ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗ ಬನಗಳಿವೆ. ನಾಗನ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ರುವರು. ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರದ ಕಳಗೂ ನಾಗಕಲ್ಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ನಾಗಕಲ್ಲುಗಳು ಕಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮನೆಯೋಳಗೂ ನಾಗನ ಮೂತ್ರ ಇಟ್ಟಿ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರಿದ್ದಾರೆ. ರಾಹು ದೋಷವಿದ್ದರೆ ಆದರಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದಂತೆ! ಮಕ್ಕಳಾಗ ದವರು ನಾಗಕಲ್ಲು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರೆ ಸುಭುಮಣ್ಣ ಒಲಿವನಂತೆ! ಧೃತಿ ಮಂದವುಳ್ಳವರೂ ನಾಗ ಸ್ತುತಿಸ್ತೇ ಮಾಡುವರೂ ರೂಢಿ.

ಈ ನಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಡೆ, ಮೂರು ಹೆಡೆ, ಏಳು ಹೆಡೆಯವರಾಗಿವೆ. ಎಲೆ ನಾಗ, ಗುಡೊನಾಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತವರಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗಶಯನನೆಂದೆನ್ನಿ ಕೊಂಡ ಲಕ್ಷ್ಯ ನಾರಾಯಣನು ಏಳು ಹೆಡೆಯ ಹಾವಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಒರಿಗಿರುವನು. ಶಂಕರನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ನಾಗರಾಜನನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಆದಿಶೇಷ ಈ ಘೃತ್ಯಾಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವನು. ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾಗರಾಜನೇ ಅಧಿಪತಿ!

ಇದನ್ನರಿತರೆ ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗನ ಮಹಿಮೆ ಬಹಳವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ!

ಆದರೆ ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗನ ಮೇಲೆ ಮುನಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. “ಪುರಿ ಹೈದರೆ ಸಂತಸಂ, ವಕ್ರಚರಿತಂ, ನುಡಿಹೈದರಿಂ ನಾಲಗೆ, ಧನವನೇ ಕೊಂಡಿಪಡ ಪರಮಲೋಭಂ, ಭೋಗಮೋದನೆ ಕೂಡಿದ ಬಾಳ್ಜಿ, ಪರರ ಅಸುವನು ಉಗಿವ ಕೋಪಂ, ಉರಗಂಗ ಅರಸಿಂಗ ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಾದೋಡಂ, ನಿರುತದಿಂ ಕಣ್ಣ ಕಿವಿಯಿ, ಕಿವಿಯೆ ಕಣ್ಣಿಂದೆಂಬ ಪರಾಯ ಭೇದ ವಿದು” ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾನೆ.

ನೋಡಲಿಕ್ಕೇನೋ ಚಂದ, ಆದರೆ ನಡತೆ ವಕ್ರ. ಎರಡು ನಾಲಿಗೆ. ಧನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಾದು ಕೂತಿರುವ ಪರಮ ಲೋಭಿ. ಬಾಳ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಗವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಕೋಪ ಬಂದರೆ ಹತ ಸಾಧಿಸಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನ ಕಬ್ಜಿ ಪ್ರಾಣಾಹಾನಿ ಮಾಡದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅರಸನೂ, ಉರಗನೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅನ್ಯೋನ್ಯಶೀಲರು. ಆದರೆ ಅರಸನಿಗೆ ಕಿವಿಯೇ ಕಣ್ಣಿ, ಉರಗನಿಗೆ ಕಣ್ಣೇ ಕಿವಿ! ಆದುದರಿಂದಲೇ ಉರಗಗಳ ಜೂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿದ್ದರೂ ಈ ಸರ್ವಜೂತಿಯನ್ನ ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ!

ಆದರೆ ಅನೇಕ ಆಧುನಿಕರು “ನಾಗ”ನೆಂದರೆ ಸರ್ವವಲ್ಲವೆಂದೆನ್ನತಾರೆ. ದೇವರು, ಯಕ್ಷರು, ಗಂಥವರು, ಕಿನ್ನರರು, ನರರು ಇತ್ಯಾದಿ ಜನರಂತೆ ನಾಗರೂ ಭಾರತದ ಬಂದು ಜೂತಿಜನ ಎಂದವರ ಹೇಳಿಕೆ. ಈಗ ಅಸಾಮ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ನಾಗಜನರೇ ಅವರ ವಂಶೀಯರು ಎಂದೂ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವರು. ಕುರು ಮತ್ತು ನಾಗಕುಲದವರೋಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾದರವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಗ ಜನರನ್ನ ಕುರುಕುಲದವರು ನಾನಾರೀತಿಯಾಗಿ ಹೀಡಿ ಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನೆ ಮಾರುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಾಗ ಜನರನ್ನೂ ಬೆಂಕಿಗೆಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾಗ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಸ್ತಿಕ ಶುಷ್ಕಿ, ಜನಮೇಜಯನ ಅರ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಆಗ ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಇಳಿದು ಶುಷ್ಕಿಯನ್ನ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ. “ಬೇಡ, ನನ್ನಮನ್ನ ಕೊಲ್ಲಿ! ನಾನು ನಾಗವಂಶದವನು” ಎಂದು ಆಸ್ತಿಕ ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಅಂದು ಪಂಚಮಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ “ನಾಗಪಂಚಮಿ” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಪುಣ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೊರತು ಸರ್ವಪೂಜಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹಲವರ ತತ್ತ್ವ! ಅದನ್ನ ತಿಳಿದೋ ಏನೋ “ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದರೇನು ಫಲ?” ಎಂದು ದಾಸರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ!

ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದರೆ ಫಲವಿಲ್ಲವೇನೋ ನಿಜ! ಆದರೆ ಅದು ಬಂದು ತಟಕು ಹಾಲು ಕುಡಿಯಬಹುದಾದರೂ ಉಂಡೆ, ತಂಬಿಟ್ಟು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಅದೇ ಪರಮ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ! ವರುವಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವುದರ ಬದಲು ಪ್ರತಿ ಪಂಚಮಿಗೂ ನಾಗಪಂಚಮಿ ಬರಲೆಂದು ಮಕ್ಕಳು, ಹಂಗಸರು ಬಯಸುವರಷ್ಟೇ. ಆ ರೀತಿ ಜನಮೇಜಯ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಕ ಮಹಿಂಗಳು ಘೋಷಿಸಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗುತ್ತಿತ್ತು!

೪. ನೃಪತುಂಗ ಎಂದರೇನು?

ಹುಬ್ಬಳಿಯ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಉಣಕಲ್ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆ ಕೆತ್ತಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ “ನೃಪತುಂಗ ಚೆಟ್ಟು” ಹೆಂದು ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆ ರಾಜ ಕವಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ದಯೋ, ದುಃಖವಾಗಿದೆಯೋ ನಾ ಕಾಣೆ. ತನಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಚೆಟ್ಟು ಚೇಕೆಂದು ಅವನು ಆಶಿಸಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುರಿಗಳು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕುರುಚಲು ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ನೃಪತುಂಗನ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೀಬಿತ್ಯಘೂ ಇದೆ. ಆತನಿಗೆ ‘ಅತಿಶಯ ಧವಳನೆಂದು’ ಬಿರುದು ಇತ್ತಂತೆ. ಈ ಚೆಟ್ಟು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಬಿಳಿದಲ್ಲವಾದರೂ ಮಸುಹು ಬಿಳಿದಾದರೂ ಆದ ಶೇಡಿಮಣಿನ ಗುಡ್ಡವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ರಜತಗಿರಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕವಿಗೆ ಆತ ಆಳಿ ಗಗಂಂ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವಾದರೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಂದು ಚೆಟ್ಟುವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರಲ್ಲ--ಅದೂ ಹುಬ್ಬಳಿಯವರು! ಧಾರವಾಡದವರು ಒಂದು ಭಾನ್ನ ಕೆಳಕೊಂಡರಲ್ಲ-- ಮನೇಗೊಬ್ಬು ಸಾಹಿ ತಿಯಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೆಮೆಪ್ಪಡುವ ಧಾರವಾಡದವರು- ಆದೇ ಈಗ ಸಮಾಧಾನ.

ಸರ್ಬಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರೌಲೀಸ್ ಕಚೇರಿಯ ಪಕ್ಷದ ಕೇಶ್ವಪುರ ರಸ್ತೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ “ನೃಪತುಂಗ ಚೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ದಾರಿ” ಅಂತ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಬಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಿಲೆಯರೊಬ್ಬರು “ನೃಪತುಂಗ ಎಂದರೇನು? ತುಂಗಾ ನದಿಯ ಶಾಖೆಯೇನಾದರೂ ಈ ಚೆಟ್ಟಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತೇಯೇ” ಎಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸಿಸಿದರು. ಹೇ ನೃಪತುಂಗದೇವ! ನೀನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಚಕ್ರಮತಿಯಾದರೇನು? “ಕನ್ನಡಿಗರ್ ಕುರಿ” ಎಂದು ಎಂದೋ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು ಆದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕುರಿ ಮೇಯುವ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ನೀನು ಮನುಷ್ಯಮೋ, ನದಿಯೋ ಎಂದು ಹೂಡ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ರಾಜಧಾನಿ ಈಗ ಕಗ್ಗಳಿಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮಾನ್ಯಖೇಟ ಮಳಿ ಹೇಡವಾಗಿದೆ. ಅರಸರ ಹೆಸರುಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳೂ ಕಾಲ ರಾಯನಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿಬಿಲ್ಲವು!

ನೃಪತುಂಗನ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟೇ: ಈ ನೃಪತುಂಗ ಎಂದರೆ ಗಗಂಂ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿದ್ದ ನಮ್ಮೆ ಚಕ್ರಮತಿ, ಚಕ್ರಮತಿಗಳಿಲ್ಲದ ಹೆಸರನ್ನೂ ನಾವು ಗುಡ್ಡಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಚಕ್ರಮತಿ ಬರೇ ರಾಜ್ಯವಾಳದೆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದು. ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಆತನು ಸ್ವತಃ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ತಮ್ಮ ಭಾವಣಾಗಳನ್ನು ಬರೆಸುವ ಹಾಗೇ ಇವನೂ ಯಾರಿಗೋ ದುಡ್ಡಕೊಟ್ಟು ಬರೆಸಿದ್ದು. ಆದರೆ ಇತರ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇದನ್ನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ತಲೆಯ ಸುತ್ತಳತೆ ನೋಡಿ ಹಿಂದಿನ ರಾಜರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತೊಗಿಸಿದೆಯಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಈ ರಾಜನು ಬರೆದ ಅಥವಾ ಗೋಪ್ಯದ್ರೋ ಮಾಡಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಶ್ಯಾಂತಿಯನ್ನು ಕಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿವರೆಗೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆಯಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟು ವಿಸ್ತುರವಾದ ಕನ್ನಡ

ನಾಡು ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಈಗ ಅದರ ಅರ್ಥ ಕೂಡ ಉಳಿಯದೆ ಇರಲು ಕಾರಣಾರು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ನಿದ್ದೆ ಚಾರಿದವರು ಕೂಗೆಬ್ಬಿಸಿ ನಿದ್ದೆ ಬರುವವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೀರ ಇತ್ತೀಚಿಗಿನ ಧಿಯರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಸ್ಥಾ ಕಾಗ್ರೇಸ್ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವೇ ಕನ್ನಡಿಗರ ರಾಜ್ಯಹೃಸಕ್ಕೆ ಒಷಾಷ್ಟಾರಿಯಿಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಧಿಯರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸೋತ್ತಮಂಗ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕೂಡಲಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯತ್ತದೆ. ಈ ಧಿಯರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪೆದವರು ಕೂಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮ್ಮ ಕಳೆದು ಹೋದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ದೊರಕಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹಿಂದು ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ವಾಟಾಳ ನಾಗರಾಜರಾಯರನ್ನು ಈ ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ನಂಬಿಲಹಂಕವಾದ ಕಡೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸದ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೇ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಾವೇರಿಯ ಕಡೆಗಾಗಲೀ, ಗೋದಾವರಿಯ ಕಡೆಗಾಗಲೀ ಕಳಿಸಿದರೆ ಇದ್ದಂತ್ವಾದ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಭಯವಿದೆ.

ನ್ಯಾಪತುಂಗನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. “ಕನ್ನಡಿಗರ್ ಕುರಿತೋದ ದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣಾತಮತಿಗಳ್ಳಾ” ಎಂಬುದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಒಂದು ಸಂಗತಿ. ಇದರಿಂದ ಈಗಿನ ಕಾಲದಂತೆ ಆಗ್ನೀಯೂ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು ಯಾವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡದೆ ಕವಿತೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಅವರು ಪ್ರೊಸಗನ್ನಡದೊಳ್ಳ ಪೇಳಿಂ-ಅಧಾರತ್ ಆಗಲೂ ಅವರು ನವ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ನ್ಯಾಪತುಂಗ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೆಸರಿಡಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬ ಕಾಪ್ರೋಡೇಟರರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾಪ್ರೋಡೇಟರರು ಸ್ತುತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಪತುಂಗ ಬೆಟ್ಟದ ಬುಡಕಲ್ಲೀ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಈ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ ದಗುಂಟ ಯಾವ ಕವಿಯೂ ವಾಸಿಸುತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಒಂದು ಪಕ್ಕಾಳೆ ಕನಾಡಟಕ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಇರುವುದೆಲ್ಲ ಆಸ್ಟ್ರೇಟ್ಯೆಯ ಆಚೆ ಕಡೆಗಿರುವ “ವಿವೇಕ” “ಆನಂದ” ಮುಂತಾದ ಹಾಸ್ಪಿಲ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ. (ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವರಿಗೆ “ವಿವೇಕ”ದಲ್ಲಿ ರೂಂ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಹಾರಣವಾಗಿಯೇ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವರದಂತಿ ಇದೆ.) ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರಸ್ತೆಗೆ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೆಸರು ಕೊಡಲು ಕೆಲವರ ವಿರೋಧವಿದೆ. ಆದರೆ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕವಿರಾಜ ಅಂದರೆ ವೈದ್ಯ ಎಂದು ಅರ್ಥವಿದೆಯಂತೆ. ಈ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೈದ್ಯರನ್ನು ನೀವು ಕಾಣಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೆಸರು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲೇನೂ ಪ್ರತ್ಯಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕಾಳೆವರ ವಾದ.

ನ್ಯಾಪತುಂಗ ಬೆಟ್ಟ, ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಒಂದೇ ಆಕ್ಷೇಪ ಇದು. ಈ ಬೆಟ್ಟನನ್ನು ಪಿಠ್ಯು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ದಿನಪೂ ಕವಿತಾ ವಾಚನ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿ ಜನರು ಬರುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಲ್ಪವೇ?--ಅಂತ.

೬. ಪಂಪ ಹಾಗೂ ಪಂಪ್

ಪಂಪ ಕವಿಯನ್ನು ಆದಿಪಂಪನೆಂದೂ ಸುಕವಿನಿಳಂಪನೆಂದೂ, ನಡೋಜ ಪಂಪನೆಂದೂ ಹೇಸರಿಗೂ ಈಗ ನೀರು ಎತ್ತುವದಕ್ಕೂ, ಟ್ರೌಬುಗಳಿಗೆ ಗಳಿಹಾಕುವದಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಯಂತ್ರಕ್ಕೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವುಂಟೇ ಎಂಬಿದು ವಿಚಾರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಕವಿಯಲ್ಲದೆ ಸೇನಾನಾಯಕನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂಳು ಅವನು ಪಂಪುಗಳ ಮೂಲ ನಿಮಾಂಪಕನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಸಂಗತವಾಗಿಲ್ಲ. ಚೇಂಬಿಸ್‌ಎಂಬಿಪ್‌ ಕೋಶದಲ್ಲಿ Pump ಶಬ್ದದ ನಿರ್ದ್ವಿದ್ವನ್ ಬಗ್ಗೆ Origin unknown ಅಂದರೆ ಮೂಲ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಾಂಜಲವಾಗಿ ಒಷ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಂಪನಿಗೂ ಪಂಪಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲಿಂದು ಯಾರಾದರೂ ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವವರೆಗೆ ಆತನೇ ಪಂಪುಗಳ ನಿಮಾಂಪಕನೆಂಬ ನನ್ನ ಉಂಟಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅರಿಕೇಸರಿ ರಾಜನು ಅವನಿಗೆ ಉಂಬಳಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಪೂರಿ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ ಇತ್ತೆಂದು ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿಯತ್ತದೆ. ಈ ಕೆರೆಗೆ ತನ್ನ ಆವಿಷ್ಯಾರವಾದ ಪಂಪ್ ಹಾಕಿ ಅವನು ತನ್ನ ದತ್ತಿಯ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಪಂಪ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆದು ಪಂಪೇಸಿತು.

ಪಂಪ ಎಂಬ ಹೇಸರಿಗೆ ಕವಿತೆ ಕಟ್ಟುಮಂತ್ರ ಅರಿಷ್ಟಪೂರಿಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಆದಿ ಪಂಪನಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪಂಪರೂ ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತವನ್ನು ಬರೆದ ಈ ಪಂಪನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪಂಪ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಅಭಿನವ ಪಂಪನೆಂದು ಹೇಸರಿದೆ. ಆದಿ ಪಂಪನಿಗೆ ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವುದಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಹಾಬಿ (ಪಂಪತಯಾರಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ) ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಅಭಿನವ ಪಂಪನಿಗೆ ಹೆಂಗಸರೋದನೆ ಕವಿತಾ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಡುವ ಹವ್ಯಾಸವಿತ್ತು. ಈ ಹವ್ಯಾಸದ ಫಲವಾಗಿ ಕಂತಿ ಹಂಪರ ಪದಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿವೆ.

ಈ ಇಬ್ಬರ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಲುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಮಾಡಿ ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ ಉಳಿದ ಇತರ ತ್ವಾಗಿ ಹಂಪರೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಇದೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ ಎಂಬುವರು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಗೆದ್ದಲುಗಳಿಂದ ಪೂರ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇವರಿಗೂ ಕವಿತೆಯಲ್ಲದೆ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಸಂಘಟನೆ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಹವ್ಯಾಸಗಳಿವೆಯಿಂದು ನಂಬಲಹಡವಾದ ವರದಿಗಳಿವೆ. ಆದಿ ಪಂಪನಂತೆ ಇವರೂ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಆಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನಿಶಿರವಾದ ಕದನಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಆದಿಪಂಪನ ಅವತಾರವೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಭಿನವ ಪಂಪನಂತೆ ಇವರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜ್ಞಾಡ್ಯವನ್ನು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಇದೆ. ಇವರ ಪತ್ತಿ ಕಮಲಾ ಹಂಪನೂ ಕೂಡ ಸಾಹಿತೆಗಳು. ಕಮಲಾ ಹಂಪನೂ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ವೈರಸ್ ಪೀಡಿತರಾದ ಮೇಲೆ ಹಂಪನೂ ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೋ ಇವರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ವೈರಸ್ ಬಾಧೆ ಬಂತೋ ನನಗಿನನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವೀಗ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಆದಿಪಂಪನನ್ನು ಕುರಿತಾದ್ದರಿಂದ ಹಂಪನೂ

ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಸಂಸ್ಕृತ ಕವಿಗಳಂತೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಿದೆ ಮುಗುಂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕುಲಗೋತ್ರ ವರ್ಗಿರೆ ಬಗ್ಗೆ, ತಮಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟವರ ಬಗ್ಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನವರು ತಮ್ಮ ಇರವು ನೆರಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುಮಖ್ಯವೇ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಿರದೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚಿನವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಹೊಗಳುವ ತೊಂದರೆಯೂ ಮುಂದಿನವರೆಗೆ ಇರಬಾರದಂದು ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳತನ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದಲ್ಲ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಉಹಾಪೋಹ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಪಂಪ ಕವಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿಲ್ಲ. ತೊಂದರೆಯೆಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದಮ್ಮೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿಯುವ ಆತುರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡದ್ದ ರಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ತೆಗಳಬೇಕೆಂಬ ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜ ಹಂಬಲವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಪ ಕವಿ ತನ್ನ ಎರಡು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು, ತನ್ನಷ್ಟು ತನ್ನಜ್ಞ ಮುತ್ತಜ್ಞಂದಿರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ತಾಯಿ, ಅವಳಪ್ಪೆ ಯಾರು, ಎಲ್ಲಿಯವರು ಎಂದೆಲ್ಲ ಸಬಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದೂ ಸಾಲರ್ಡಕ್ಕೆ ಅವನ ತಮ್ಮ ಜಿನವಲ್ಲಭ ಬೇರೆ ಒಂದು ಉದ್ದಾನುದ್ದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇದಾವುದೂ ಉಹಾಪೋಹಕಾರರನ್ನು ನಿರುತ್ತಾಹಣೋಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಚಕ್ಕುಲಿ ರಾಶಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಂಪನ ಮುತ್ತಜ್ಞ ಮಾಧವ ಸೋಮಯಾಜಿ; ಕಮ್ಮೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ; ಹೋಮ ಹವನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ “ಕರಿದು ಮಾಡಿದಂ ನಿಜಯಶಮಂ” ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ತಾಯಿ ಅಣ್ಣೀಗೇರಿಯವಳಿಂದೂ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ..

ಇದನ್ನೋದಿದ ಹೂಡಲೆ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧಕ ಬುರುಡೆಯಲ್ಲಿ ಗುಡುಗುಡು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದರೆ, ಮಾಧವ ಸೋಮಯಾಜಿಯ ಅಪ್ಪ ಯಾರು? ಅವನು ಹೋಮ-ಹವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಆಂಥ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಪನ ತಂಡೆ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ತಂದರೆಂದು ಮಗನೇ ಹೇಳುತ್ತಾನಲ್ಲ. ಇಷ್ಟ ದೂರದಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ತರಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಏನಿತ್ತು? ಆಂಥ್ರದಲ್ಲಿ ಅಭಿರಾಮನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವವರು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನಲ್ಲಿ ನೆಗೆಟಿವ್ ಪಾಯಿಂಟುಗಳು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದವೇ? ಅವನ ಮಾವ ಭೀಮಪನು ಜೈನನಾಗಿದ್ದನೇ? ಕಮ್ಮೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ? ಆಗ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಿಪುಲವಾಗಿದ್ದರು ಎಂದೂ, ಅನಂತರ ಹೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮೆಗಳು ಇದ್ದರೆಂದೂ ಬೇರೆ ಕಾವ್ಯಶಾಸನಗಳಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧಪಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಮ್ಮೆಬ್ಬಿರು ಕಮ್ಮೆಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದ ಕಮ್ಮೆಗಳಿಲ್ಲ ಏನಾದರು? ಅವರಲ್ಲ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ? ಎಲ್ಲರೂ ಜೈನರಾದರೆ? ಅಥವಾ ಕಮ್ಮೆಗಳ ಒಂದು ಮಹಾ ಸಪರ್ಯಾಜ್ಞಾನನ್ನು ಯಾವನಾದರೂ ಜನಮೇಜಯನು ಮಾಡಿದನೆ? ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಯಾವಾಗ? ಏತಕ್ಕಾಗಿ? ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಬೋಬ್ಬಿಯಿಡುತ್ತಿವೆ.

ಇನ್ನು ಮಾಧವ ಸೋಮಯಾಜಿ ಹೋಮ-ಹವನಗಳಿಂದ ‘ನಿಜಯಶ’ವನ್ನು ‘ಕರಿದು ಮಾಡಿದ’ನೆಂಬ ಪಂಪನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಯಶಸ್ವಿ ಯಾವಾಗಲೂ

ಟಿನೋಪಾಲ್ ಹಾಕಿ ಒಗೆದ ಬಟ್ಟೀಯಂತೆ ಬಿಳಿದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕರಿದು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಾಧವ ಸೋಮಯಾಜಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಹೊಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕರ್ಮಗಾರಿಗೆಹಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಏನು ನಿಷ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ? ಹೊಗೆ ಯಾವಾಗ ಕಡು ಕರ್ಮಗುತ್ತದೆ? ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ. ಅವನ ಯಜ್ಞಕ್ಕೇ ಒಣಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲವೇ ಇದರಿಂದ ಹೊರಡುವ ನಿಗಮನ?

ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೂ ಹಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸುಡಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬರಗಾಲ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಹೈನ್ಸ್‌ಹಾಸ್ ಹಾರುವರಾದ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ಜ್ಯೋಧಮುದ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ತ್ವದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಪ್ರಿಕೊಂಡರೆಂದು ನಮ್ಮ ಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೇಳುವ ಕಾರಣ ಬೇರೆಯೇ, ಒಳಗಿನ ಕಾರಣ ಬೇರೆಯೇ ಇರಬಲ್ಲದೆಂದು ನಾವೀಗ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾನುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಧವ ಸೋಮಯಾಜಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಹಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಮಾಡುವ ಅವಸ್ಥೆ ಇದ್ದದ್ದು ಅವನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗುವಾಗ ಯಜ್ಞಕ್ಕೇ ಕಟ್ಟಿಗೆಯೇ ಸಿಗದಂತಾದ್ದರಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಾಗಿದ್ದ ಯಜ್ಞಮಾಡಲಾಗದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಲ್ಲಿ ಏನುಳಿಯಿತು ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವರು ಆ ಧರ್ಮಕ್ಕೇ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರೆಂದು ಉಂಟಿಸುವುದು ಸಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಡಿಗಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು; ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಕೂಡದು ಎಂಬ ರಾಜುಛ್ಯ ಹೊರಟಿದ್ದರೂ ಹೊರಟಿರಬಹುದು.

೧೦. ಪ್ರಪ್ನವಿಹಾರ

ಭೂರತದ ಒಕ್ಕಲುತನ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಪ್ನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿದೆಯಂತೆ. ಇದು ಸರಕಾರದ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳಂತೆ ಹಣ್ಣೆಲ್ಲದ ಹೂವಾಗುವುದೋ ಎನ್ಮೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರಕಾರ ಪ್ರಚಾರ ಶಾಖೆಯ ಹೂಮಾತು ಏನಿದ್ದರೂ ಹೂವಿನ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಹೊರಡುವುದೆಂದರೆ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹೊತ್ತಂತೆ, ಎಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ತೋರಬಹುದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೇಶವಾದರೂ ಪ್ರಪ್ನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅದು ಭಾರತ. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಪ್ನವನ್ನು ಜೀವವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದೇವರಿಗೆ ಕೂಡ ಹೂವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕಾಸರಕನ ಹೂವಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಂದಾರಪ್ರಪ್ನದವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಪ್ನವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬು ದೇವರಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮಗೆ ದುಗಾದೇವಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಆ ಕಾಸರಕ, ದಾಸವಾಳ, ಕಿಂಜಲ್ಲು ಮೊದಲಾದ ರಾವುಗಿಂಪು ಹೂಗಳನ್ನು ಒಯ್ದು ಅವಳ ಮುಂದ ಚೆಲ್ಲಿರಿ. ಶ್ರೀಪ್ರಪ್ನಸಾದನಾದ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಬಿಳಿ ದಾಸವಾಳದಂಥ ನಿಗಂಧ ಕುಸುಮವನ್ನಾದರೂ ಸರಿ, ಒಯ್ದು ಶಿವಲಿಂಗದ ತಲೆಯ ಮೇಲೇರಿಸಿರಿ. ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಬಿಲ್ಲಪತ್ರಯೆಂದರೆ ಜೀವ. ನಿಜ; ಆದರೆ ಪ್ರಪ್ನಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ಒಲ್ಲದ ಸರಹಗಳಲ್ಲ. ಏಷ್ಟುವಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಂತೆ ಪ್ರಪ್ನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚುನಾಯಿಸಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು. ಅವನು ಸುಗಂಧವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಪ್ನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನೂ ನಿಮಗೆ ಆಶ್ವಸನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ--- ಪತ್ರಂ ಪ್ರಪ್ನಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ- ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ನೀವು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ನಿಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು.

ಪ್ರಲೀರ ಮತನ ಕರಿ ಅಮಾದೇರ ಜೀವನ- ನನ್ನ ಭಾಳನ್ನು ಹೂವಿನಂತೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಕೆವೀಂದ್ರ ರವೀಂದ್ರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಓತಪ್ಪೋತ್ವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಬಹುಶಃ ಆದರ ಅತಿರೇಕದಿಂದ ನಾವೀ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಂತ್ರಾಂತಿಕಾ ದ್ವೈಪೋ ಎನ್ಮೋ. ಯಾವ ದೇಶದವರು ನಮ್ಮಿಂತೆ ಹೂಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ? ಇಷ್ಟು ಕಮಲೆಯರು, ಕಮಲಾಳ್ಯಯರು, ಕುಮುದೆಯರು, ಮಾಲತಿಯರು, ಪ್ರಪ್ನಗಳು, ಅಶೋಕರು, ಸರೋಜರು, ಮಾಲನಿಯರು, ಚಂಪಕೆಯರು, ಗುಲಾಬಿಯರು, ಮಾಧವಿಯರು ಬೇರಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಗಬಿಲ್ಲರು? ಇಲ್ಲಿ ಹೂದೋಟ ಮಾಡುವವನು ತೋಟಗಾರನಲ್ಲ, ಮಾಲಿ: ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟುವವನು ಇಲ್ಲಿ ಹೂಗಾರ. ಸುಂದರಿಯಾದ ನಾರಿ ಕಮಲಮುಖಿ, ಕಮಲದ, ನೇತ್ರಿ, ಚಂಪಕನಾಸಿಕೆ, ಅವಳ ಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಕರ ಸರೋಜ, ಅವಳ ಪಾದ ಕೂಡ ಪಾದಕಮಲ, ಅವಳು ನಸುನಕ್ಕಾಗ ಅದು “ಮುಗುಳು” ನಗೆ. ಬಾಹ್ಯಾಂಗಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಪ್ನಮಯವಲ್ಲ. ಅಂತರಂಗಗಳೂ ಪ್ರಪ್ನತತ್ವ. ಹೃದಯ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಭೋಗಗಳಿಂದ ದೂರ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ನಗಳು ಬೆಂಬಿಡಲಾರವು. ಅವರು ಸಹಸ್ರಾರು ಪದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು, ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮಾಲೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಾದರೂ ಎಷ್ಟುಖಿಡ!

ನಾವು ಹೂಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ: ಅಂದರೆ ಕಡಿಮೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಉದ್ದೂಢಾದ ಮಾಲೆ ರಚಿಸುತ್ತೇವೆ, ನಾವು ಹೂಗಳನ್ನು ಪೋಣಿಸುತ್ತೇವೆ; ಅಂದರೆ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳ ದೇಟಿನ ನಾಳದ ಮೂಲಕ ಸೂಜಿಯಿಂದ ದಾರ ಹಾಯಿಸಿ ಮಾಲೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅಂದರೆ ಒತ್ತೊತ್ತುಗ್ರಿ ಉಡಿದಾರ ನೇಯ್ಯಂತೆ ಎರಡೋ ಮೂರೋ ದಾರಗಳಿಂದ ಹೆಣೆಯುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿ ಹೂವಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ತರದ, ಯಾಕೆ ಹಲ ತರದ ಮಾಲಾಪದ್ಧತಿ, ಅರಳಾದರೆ ಬೇರೆ, ಮೋಗ್ಗಾದರೆ ಬೇರೆ, ಮುಗುಳಾದರೆ ಬೇರೆ, ಸಣ್ಣಾದರೆ ಬೇರೆ. ಗಟ್ಟಿ ಹೂವಾದರೆ ಬೇರೆ. ಮೆದುವಾದರೆ ಬೇರೆ.

ಮತ್ತೆ ಹೂಗಳಾದರೂ ಎಂಥ ಮುದ್ದು ಹೆಸರುಗಳು. ಕರ್ಕಣವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ, ಕಮಲ, ಕುಮುದ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಜಾಜಿ, ಮಂಡಾರ, ಮಾಲತಿ, ರಂಜಿ, ಅಶೋಕ, ಪಾರಿಜಾತ, ಶೈಫಾಲಿ, ಸಂಪಿಗಿ..... ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ಹೂವಿನ ಸುತ್ತ ಎಂಥಂಥ ಕಢಿಗಳು, ಆಶ್ವಾನಗಳು. ಕಮಲವನ್ನು ಕವಿಗಳೂ, ಪುರಾಣೆಕರೂ ಸೇರಿ ಅಮರಿಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿರಿ- “ಕಮಲಮುಖಿಯೇ, ಕಮಲಾಲಯೇ, ಕಮಲೇ ಕಮಲಾಕ್ಷ್ಮಿಯೇ, ಕೋಮಲೇ, ಕಮಲನಾಭನ ಪಾದಕಮಲಯುಗಳ ಮಧುವೇ, ಕಮಲಜನ ನಿಯೇ, ಕಮಲಮಿತ್ರ ಸುಪ್ರಭೀ....” ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಹೂವಿನ ಸುತ್ತ ಇಂಥ ಅದ್ವೃತ ಕಲ್ಪನೆ ವಿಲಾಸ ಹೆಣೆದಿರಲಾರದು. ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ; ಆದಿನಾದಿಯನ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಕಮಲಪೂಂಡು ಉದಿಸಿದ್ದೇ ಇಡೀ ಸ್ವರ್ಣಿಗೆ ಆದಿಯಾಯಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ತಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಚತುಮುಂಬಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಉದಯವಾಯಿತು; ಕಮಲನಾಳ ಕೂಡ ಕಥೆಯ ಬೀಳಲಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರನು ಅದರೊಳಗೆ ಅವಿತು ಎಷ್ಟೋ ಸಾವಿರವರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಕಮಲಕ್ಕೂ ಎಂಥ ಬಂಧವ್ಯ. ಸೂರ್ಯ ಮೂಡಿದರೆ ಅದು ಅರಳುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯ ಮುಖುಗಿದರೆ ಮುಚ್ಚತ್ತದೆ. ಕಮಲಸೂರ್ಯರ ಈ ಮೈತ್ರಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಕವಿಗಳ ಅಲಂಕಾರ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಮದವೇರಿನತ್ತಿಸಿದೆ. ಕಮಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾರತೀಯ ಕವಿಗಳು ಕಟ್ಟಿದ ಅಮೋಫ್ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಅದೇ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವಾದಿತು.

ಪಾರಿಜಾತದ ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಯುದ್ಧವೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಸತ್ಯಭಾಮೇಗೆ ಅದನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಕೃಷ್ಣ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟು, ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೂಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ದುಬಳಿವಾದ ಪಾರಿಜಾತ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತ್ಯರಾದ ನಮಗೆ ಇಂದು ಲಭ್ಯಮಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ದೇವರಂತೂ ಹೂಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಹೂಗಳಿಂದಲೇ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏದು ಹೂಗಳ ಮೋಗ್ಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ತನ್ನ ಕೋಮಲ ಪುಷ್ಟಾಯುಧವನ್ನು ಅವನು ಮಹೇಶ್ವರನ ಪಿನಾಕಕ್ಕೆ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪೂರ್ಣ ಹೋಯಿತು, ಆದರೆ ಕೊನೆಗೂ ಅವನೇ ಗೆದ್ದ “ಸಿಂಹ ಗೇಲಾ ಪಣ ಗಡ ಆಲಾ” ಎಂದು ಶಿವಾಚಿಯ ಮಾತನ್ನು ತಿರುವುಮುರುವು ಮಾಡಿ ಮನ್ಥನಿಗೆ ಅನ್ನಯಿಸಬೇಕು. ಇಂದಿಗೂ ಅವನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ವರ್ಷ ವರ್ಷವೂ

ನಾವು ಸುಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಭಸ್ತುರಾಶಿಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಏಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನೇ ಮತ್ತು ಅವನ ಬಾಣಗಳಿಂದಲೇ ಇಂದು ಮಾನವ ಕುಲವು ಒಂದು ಜೋಡಿಯಿಂದ ಗ್ರಾಜ್ ಹೋಟಿ ಜೋಡಿಗೇರಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಹೂಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಪ್ರತಾಪ ತಗ್ಗಿಹುದೋ -ಎನೋ.

ನೀವು ಜನ್ಮನ ಯಶೋಧರಚರಿತ ಓದಿದ್ದಿರಾ? ಆದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೌಶಲಕದ ಪ್ರಸಂಗ ವಿದೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಸರು ತಾವರೆಯ ದೇಟು ಸಹಿತ ಮೋಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ “ಲೀಲಾಕಮಲ”ದಿಂದ ಯಶೋಧರ ರಾಣಿಗೆ ಮೆತ್ತಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ರಾಣಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮೂಳೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಕೋಮಲತೆಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಉದಾಹರಣೆ ಬೇಕೆ? ಆದರೆ ಅವಳ ಏಟ ಆನೆಮಾವೃತ- ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಅವಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಬಡಿದಾಗ ಏನೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲಂತೆ. ಪ್ರೀತಿಮಾತ್ರನ ಕೊರಡೇಪಟ್ಟು ಗಂಡನ ಪುಷ್ಟ ತಾಡನಕ್ಕಿಂತ ಅವಳಿಗೆ ಮ್ಯಾದುವೆನಿಸಿತ್ತು!..... ರಾವಣ ಕೂರದೂರೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನೂ ಪುಷ್ಟಪ್ರೇಮಿಯಿರಬೇಕು. ಅವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಒಯ್ದು ಅಶೋಕ ವೃಕ್ಷಗಳ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಿರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೇಶರಮಯವಾದ ಈ ನಸುಗೆಂಪು ಹೂಗಳ ಗುಳ್ಳಗುಳ್ಳವೇ ಆದರ ಮ್ಯಾದುವಾದ ಅರೆಕಂದು ಚಿಗುರುಗಳ ನಡುವೆ ತೂಗುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅಶೋಕ ಪಂಚಬಾಣ ಬಾಣಗಳಲ್ಲಿಂದು. ಸೀತೆಯ ಕಲ್ಲೆದೆಯನ್ನು ಈ ಕಾಮನಬಾಣ ಪುಷ್ಟವಾದರೂ ಭೇದಿಸಿ ಅವಳ ಒಲುಮೆ ತನಗೆ ಸಂಗಡಿಸೀತೆಂದು ರಾವಣ ಬಗೆದಿದ್ದನೋ ಏನೋ. ಆದರೆ ವಾಲ್ಯುಕಿಯ ಕವಿ ಕಲ್ಲನೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಆದು ಅಶೋಕವನ; ಅಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಶೋಕಾಪಲಿತ ಜೀವನವನ್ನು ಸೂಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು.....

ಹೂವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹರಟ ತೊಡಗಿದರೆ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಹೂವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಗ್ಗ ಕವಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಸ್ವರೀಸೋಣ. ಅವನಂದಿದ್ದನೇ “ಹೂವುಗಳಿಂದರೆ ಮಗುವಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಮಾತುಗಳು.”

೧೧. ಶಕುಂತಲೋಪಾಶ್ವಾನ

ಭೀರತದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅವನ ಧರ್ಮ ಕೇತೇಗೆ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದು ಅವನ ಮರವೆ. ಅವನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಾವೇ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀನಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಿರಸ್ತಾಯಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಕಾಳಿದಾಸನ ಶಾಹಂತಲ ನಾಟಕದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರೌಢೇಸರ್ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನದು “ಆಮ್ಮೋಶಿಯ” ದ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರೌಢೇಸರರೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಹೀಗೆ ಪತ್ರಿ-ಆಮ್ಮೋಶಿಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಿರುವುದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯೆಂಬುದಾಗಿ ನನ್ನೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಪೆಕ್ಕು ಮಿತ್ರರು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹಳಹಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಈಗ ನಾವುಗಳು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಯಾತ್ಮಾಗಿ ಸಿಹ್ನುವ ಮುಡುಗಿಯರನ್ನು ದಿಕ್ಷಿರಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹೆಂಡರು ನಮ್ಮ ಬೆಂಬತ್ತಿಯೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶಕುಂತಲೀಯ ಕಾಲದಿಂದ ಹೆಂಗಸರು ತುಂಬಾ ಪಾಠ ಕಲಿತು ಬುದ್ಧಿಮಂತರಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಡೀ ಪ್ರಕರಣ ಆರಂಭವಾದದ್ದು ದುಷ್ಯಂತನ ಹೇಟಿ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಸರು ದಿಗ್ನಿಜಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರದಿದ್ದು ಗೆಲ್ಲ. ಹೇಟಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೇನೆ ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು “ಮೃಗಯಾ ವಿನೋದ” ಎಂಬ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ದುಷ್ಯಂತನ ಈ ವಿನೋದವನ್ನು ವಿನೋದವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿದ್ದ ಒಂದು ಮಿಕ್ಕ ಜೀವಗಳುತ್ತನದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ದುಷ್ಯಂತ ಅದಕ್ಕೆ ಇದು ವಿನೋದವೆಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಬೆಂಬತ್ತಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇವ್ವಾದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಡಿಯೇ ಒಡಿತು. ಕೊನೆಗೆ ದುಷ್ಯಂತ ಕಣ್ಣ ಖುಸಿಯ ಆಶ್ರಮವಿದ್ದ ಆರಣ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದ. ಇದರ ನಂತರ ಆ ಮಿಕದ ಕಥೆ ಏನಾಯಿತೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜನು ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಮಿಕದ ಸುದ್ದಿ ಬಿಟ್ಟು ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಒಂದು ಮಿಕದ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಾನೆ.

ಶಕುಂತಲೀಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಆಸಕ್ತಿ ಕೇವಲ ಪರೋಪಕಾರ ಪರವಾದ ದ್ವಾರಿತ್ತು. ದುಷ್ಯಂತ ಕಣ್ಣಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ದೊಡ್ಡ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಳು. ಹೂ ಕೊಯ್ಯುವುದಕ್ಕೋ ಏನೋ ಹೋದ ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ತುಂಬಿ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರದ್ದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿ. ಅವಳ ಮುಖಿ ಒಂದು ಕಮಲ ಎಂಬ ಭೂಮೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆಗಿತ್ತು. ಹಾಡಿನಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಈ ಹುಡುಗಿ ಒಂದು ಬಣಗು ದುಂಬಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೆದರಿದಳೇ? ಎಂದು ಕೇಳಬೇಡಿ: ಹೆಂಗಸರು, ಗಂಡಸರು ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದಾಗ, ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ; ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಅಂಚುವು

ದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಗದೇಕವೀರ ದುಷ್ಯಂತನೋ ಇಂಥ ವಿಪತ್ತಿಗೊಳಗಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನ-ಅದೂ ಅವರು ತರುಣೆಯರಾಗಿದ್ದರೆ-ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧನೇ.

ಅಂತೂ ಹೀಗೆ ದುಷ್ಯಂತ-ಶಕುಂತಲೆಯರ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಜಗತ್ತನೇ ತತ್ತರ ಗೊಳಿಸಬಿಲ್ಲ ದುಷ್ಯಂತನ ಬಿಲ್ಲುಭಾಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಆ ದುಂಬಿ ಆಗಾಡಲೋಟದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬಿರಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಪನೂಕೆಲಸ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದರಲ್ಲಿ ರಾಜ ಅನುಭವಬಿಲ್ಲದವನಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಆಗಲೇ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಬ್ಬಳಾದರೂ ರಾಣಿ ಇದ್ದಳು. ಬೇರೆ ಪ್ರೇಯಸಿಯರೂ ಇದ್ದರು. ಅವಳ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದಿದ್ದ ರಾಜ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಹದವಾಗಿದ್ದ. ನಾವು ಗಂಡಸರು ಪುನಃ ಪುನಃ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಸುತೋಷದಿಂದ ಅಣೆಯಾಗುವ ಹೊಂಡಗ ಶೀಂದರೆ ಪ್ರೇಮದ ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲವೇ? ಶಕುಂತಲೆಗಾದರೋ ಮುದಿ ತಪಸ್ಸಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕಣ್ಣಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊದಲ ಗಂಡಸೆಂದರೆನೇ ದುಷ್ಯಂತ. ಈಗ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಚಾನ್ನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಯಬೇಕೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲ? ಅವಳು ಕಮಲದ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೊಂದು ಪ್ರೇಮ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಸಖಿಯರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಿದಳು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶುಷ್ಕಾಶ್ವಮಗಳಲ್ಲಿ ತರುಣೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಠ್ಯದ ಸಿಲೆಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಪತ್ರಗಳ ರಚನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಸ್ವತಃ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕಣ್ಣಿಯಷಿ ತನ್ನ ಸಾಹಸ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಿಲೆಬಸ್ಸಿನ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕಾಳಿದಾಸನ ಪ್ರಕಾರ ಕಣ್ಣಿಯಷಿ ಆಗ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ರಾಜನಿಗೆ ಅವನು ಮರಳಿ ಬರುವವರಿಗೆ ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಪುರುಷೋತ್ತು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಅವರಿಬ್ಬರು ದಿಧೀರ್ ಮದುವೆ ಆಧವಾ ಗುಂಧವೆ ವಿಧಿಯಿಂದ ತತ್ತ್ವಾಕ್ಷರಾ ಮದುವೆಯಾದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಎಮಜಣಿ, ವಿವಾಹವೆಂದೂ ಹೇಸರಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡಿದಾಗ ಯಾರನ್ನು ದರೂ ಭುಜ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಹಿರಿಯರಿಂದ ವಾರಂಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರೋಹಿತರ ಮುಂದೆ ಹಾಜರುಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಗಜೀವಾಲೇಕು ಆಕ್ಷಲ್ ನಹಿಂ.

ದುಷ್ಯಂತ ಕೆಲವು ದಿನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಮತ್ತೂ ಕಣ್ಣಿಯಷಿ ಬಾರದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಸಿದ್ಧನಾದ. ಕಣ್ಣಿಯಷಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಢ್ಯೇಯ ಸಾಲದೆ ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಸಂಭಾವ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಳಿದಾಸ ಉದಾರ. ಅವನು ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಸಂಶಯದ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕಣ್ಣಿಯಷಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅವನ ಮಗಳನ್ನು ತುತ್ತು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಹೊಳ್ಳುವುದು ಬೇರೆ ಮಾತು: ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದೆ ಅವನ ಮನೆಯ ಹುಡುಗಿ ಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿಹೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇ ಬೇರೆ ಮಾತು. ಆದು ತೀರ ಅನ್ನ-ಜಂಟಲ್ ಮಾನ್ಯಾನಿ ಆದೀತು. ದುಷ್ಯಂತ ಮತ್ತೇನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹದಿನಾರಾಣ ಜಂಟಲ್ನಾ ಆಗಿದ್ದ. ಮೇಲಾಗಿ ಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಒಂದು ನೋಡುವಾಗ ಮಗಳು ಏಕಾವರೆ ಗಾಯಚ್ಛಾ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದುಕ ಕಣ್ಣನಿಗೆ ಹಾಟ್‌ಫೇಲ್ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು.

ಇದನ್ನೇಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿ ದುಷ್ಯಂತ ಮಹಾರಾಜ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು

“ಪ್ರಯೇ, ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿರುದು ಬಾವಲಿ ಸಮೇತ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ನೀನೇ ನನ್ನ ಹೃದಯೀಶ್ವರಿ, ಇಂದಿಗೂ ಎಂದಿಗೂ,” ಎಂದು ಆಶ್ವಸನೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದ. ಆಶ್ವಸನೆಯ ಸಂಗಡ, ಗ್ರಾಹಂಟಿಯ ಸಲುವಾಗಿ, ತನ್ನ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರುವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತೊಡಿಸಿ, “ಇದು ನನ್ನ ಸರಕಾರಿ ಸೀಲು. ಯಾವ ಆಜ್ಞೆಗಳೂ ಇದನ್ನು ಒತ್ತದೆ ಸಿಂಧುವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಕಾರಭಾರ ನಡೆಯಲಾರದಾದ್ವರಿಂದ ಇದು ನನ್ನ ಆಶ್ವಸ ನಕ್ಕೆ ಸೂಕಟ್ಟು ಬಿಲವಾದ ಜೂಮಿನಾಗಿದೆ” ಎಂದ. ಉಂಗುರ ಚಂಡಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಅವಳ ಬೆರಳಿಗೆ ತೀರ ಸಡಿಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಅದೇ ತನಗೆ ಕುತ್ತಾದಿತೆಂದು, ಪಾಪ, ಅವಳಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಕಣ್ಣಾಶ್ವರಮದ ಗಡಿ ದಾಟುತ್ತಲೇ ದುಷ್ಟಂತನಿಗೆ ಇಡೀ ಶಕುಂತಲಾ ಎಪಿಸೋಡೇ ಇದ್ದ ಕ್ಷೀದ್ದಂತೆ ಮರೆತುಹೋಯಿತು. ಆಮ್ಮೇಶೀಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಅವನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಜನಾನಾದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ರಾಣೀಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಹೆಂಗಸರಿದ್ದರು; ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆ ಅಡವಿಯ ಮುಡುಗಿಯಷ್ಟೇ ಬೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ಆಡವಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದ ವಿದೂಷಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನೆನಪು ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಆತ ತೋರಿಕೆಗೆ ಪೆದ್ದನಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಜರ ಮರವೆಗೆ ಸೂಕಟ್ಟು ಬಿಲವಾದ ರಾಜಕೀಯ-ಅಂದರೆ ಡಿಪ್ಪುಂಮ್ಯಾಟಿಕ್‌-ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆಂದು ಅಧಿಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ಹೆಡ್ಡನಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅರಮನೆಗೆ ರಾಜ ವಾಪಸಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಬೆರಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ರಾಣಿ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ಅವಳು ಅದ್ದ ತಿದ್ದ ಸಮಾಲು ಹಾಕಲಿಲ್ಲವೇ? ಅವಳು ವಿದೂಷಕನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಬೆದರಿಸಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ? ಕಾಳಿದಾಸನಿಗೆ ಇದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಹೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ನಿರುತ್ತರರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯತ್ತೇವೆ. ಕಾಳಿದಾಸ ಎಲ್ಲ ತಪ್ಪನ್ನೂ ದುಖಾಸ ಮುನಿಯ ಶಾಪದ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಸುಮೃದ್ಧಾಗಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜ ಆಶ್ವರಮದಿಂದ ಹೊರಬಿಳುತ್ತಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದುಖಾಸ ಬಂದನೆಂತಲೂ ಪ್ರಯಿಕರ ಹೊರಟು ಹೋದ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕುಂತಲೆ ಅವನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆದರಿಸಲಿಲ್ಲವಾದ್ವರಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ದುಷ್ಟಂತನಿಗೆ ಶಕುಂತಲೆ ಮರೆತು ಹೋಗುವಂತೆ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟನೆಂತಲೂ ಕಾಳಿದಾಸ ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ದುಖಾಸ ಮುನಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ದುಷ್ಟಂತನಿಗೆ ಮರವೆ ಆಗಿರಲಿ. ಅವನೊಡನೆ ಹೋದವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮರವೇ ಆಯಿತು? ಅವರು ಗುಜುಗುಜು ಮಾತ್ರಾಡಲಿಲ್ಲವೇ? ರಾಣೀಯ ಕಿವಿ ತನಕ ಇದು ತಲುಪಲಿಲ್ಲವೇ? ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರ ಕಾಣೆಯಾದದ್ದಕ್ಕೂ ಗುಜು ಗುಜುವಿಗೂ ತಾಳಿನೋಡಿ ಅವಳು ಎರಡೂ ಎರಡೂ ಪದು ಎಂದು ಲೇಷ್ಟ ಹಾಕಿ ಗೇರೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೇ?

ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ, ರಾಜ ಅರಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಲೇ ರಾಣೀಯಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪಾಟೀ ಸಮಾಲಿಗೊಳಗಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾರಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವಳ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಆಮ್ಮೇಶೀಯ ಆಗಿರಬೇಕು. ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವನು ಅದನ್ನು ಶಕುಂತಲೆಯಿಂದ ಮರಳಿ ತರಿಸುವ ಬದಲು ದುಷ್ಟಕೇಕ್ಕಾ ಬಂದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಜಾಣತನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ದುಖಾಸ ನನ್ನ ಅನ್ವಯವಾಗಿ ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಶನಿಶ್ವರನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಾಳಿದಾಸ ದುಷ್ಟಂತನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಬಿ ಒದ

ಗಿಸಿದ್ದನೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ವರದಿಯಿಂದ ಉಹಿಸಬಹುದು. ಇರಲಿ.

ಅತ್ತಲಾಗಿ, ಶಕುಂತಲೆ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳಿಂದರೇನೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳೊಡನೆ ರಾಜನ ಕರೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹಾದು ಹಾದು ಬೇಸತ್ತಳು. ಅವಳ ಗಭಟ ಬೆಳೆ ಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕನ್ನ ಮುಷಿ ತಿರುಗಿ ಬಾದ. ಮಗಳ ಅಹವಾಲು ಕೇಳಿದ. ಒಡಷ್ಟುಯಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು ಈ ನಿಷ್ಟಿನಲ್ಲಿ? ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿದರೆ ಅವನದೇ ತಪ್ಪು. ಬೆಳೆದ ಹುಡಿಗಿಗೆ ಮೋದಲೇ ವರ ನೋಡಿ ದಾಟಿಸಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆದೇನು ಸುಲಭವಾಗಿತ್ತು? ಯಾವ ಮುಷಿಕುಮಾರ ಅವಳನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದು? ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಅಪ್ಪರೆಯ ಮಗಳಂತೆ. ನಾಳೆ ಏನು ಮಾಡುವಕ್ಕೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲ? ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಈಗಾದದ್ದೇ ಸರಿಯಾಯಿತು. ಹುಡುಗಿ ಅಂತಿಂಥವನಿಗೆ ಮೈ ಸೋಲಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನನ್ನೇ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಹೋದರೆ ತಾನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಆಜ್ಞೆ ಅಂತ ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿ.ಪ.ಪಿ. ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಮ್ಮೆ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ವಶವಾಗಬಾರದಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕೈಯಳತೆಗಿಂತ ದೂರ, ಕನ್ನಳತೆಗಿಂತ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ದಾರಿಗೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದು. ಪಾಪ, ಹುಡುಗಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲದು, ನಾಲ್ಕೊಷ್ಟೇತ್ತು ತಾಯಿ ಮೇನಕೆಯ ಕ್ಯಾಲಿ ತರಬೇತಾಗಿದ್ದರೆ ಗಂಡಸರನ್ನು ಕುಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಇವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ಹೋದಳಲ್ಲ. ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ರಾಜ ಇವಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಲಕ್ಷ್ಮಾವಿಲ್ಲ-ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇರಿಗೆ ವಿಷಾದಿಲ್ಲ. ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಗಂಡು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚಾದರೆ? ಮುಂದೆ ಅವಳೂ ಇವಳ ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟಿಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ರಾಜಕುಮಾರರು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಲೆ ಬೇಸಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಇದೆಲ್ಲ ಕಿರಿಕಿರಿ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನ ಮುಷಿ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಅರಸನ ಕಡೆ ಕೊಸಿದ. ತಾನು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಕನ್ನನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಎಂದು ನಾನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಉಹಾಪೋಹ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಗಳ ಸಂಗಡ ದುಷ್ಯಂತನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತಾಡಿ, ಇವಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೆಗೆದುಕೋ ಶಾಪ ಎಂದು ಹೆದರಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಕನ್ನಿಂದ ಬಲು ಮೆತ್ತಗೆ ಎಂದು ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಮರೆವೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ತಾಕತ್ತು ಅವನಿಗಿಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಶಕುಂತಲೆಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕಂಡೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದುಬಿಟ್ಟು. ಅಡವಿಗೆ ಬಂದದ್ದು, ಕನ್ನಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ವಿವರಿಸಿದರೆ “ಹೋ! ನಾವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ತಿರುಗುತ್ತೇವೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಹೆಂಗಸರ ಕೂಡ ಚಲ್ಲಬ್ಬ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಂಡಂದಿರು ಅಂತೊಷ್ಟಿದರೆ ತೀರಿಯಿ ಹೋಯಿತು. ರಾಜರು ಹೋತ್ತು ಬಂದಾಗ ಏನೇನೋ ಭಾಷೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸೀರಿಯಾಂಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೆ?” ಅಂತ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದಿದ್ದರೂ ಮನಃಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಬಡ ಶಕುಂತಲೆ ಏನು ಮಾಡಿಯಾಳು! ಕಡೆಯ ಪ್ರಾಫಾರಿ ರಾಜ ಕೊಟ್ಟ ಉಂಗುರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಬೆರಳು ಖಾಲಿ! ಅದನ್ನವಳು ಕಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಸೋಂಡೆ ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಮುಂದೆ ಮೀನು ನುಗಿದ ಆ ಉಂಗುರ ಸಿಕ್ಕಿತು, ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಸ್ತ್ರಿಗೆ ಪೊಲೀಸರ ಯಮದಂಡದ ಪರಿಚರ್ಯೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ರಾಜನ ಆಮ್ಮೇಶಿಯ ಹೋಗಿ ನೆನಪು ಮರುಕಳಿಸಿತು. ಅವನು ಹೋಗಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮಗನನ್ನು ಕರೆ ತಂದ. ಅವನೇ ಮುಂದೆ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ.

ಅದರೆ ನಿಮಗುಗಲಿ, ಕಳಿದಾಸನಿಗಾಗಲಿ, ಕಡೆಗೆ ವ್ಯಾಸ ಮಹಾಣಗಾಗಲಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಪುರಾತನ ರಹಸ್ಯ ಸಿ.ಬಿ.ಎ. ವರದಿ ಮೇಲಿನದನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆದ ನಂತರ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದು ದುಷ್ಯಂತನ ವರ್ತನೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಅದರ ಸಾರಾಂಶ ಇಂಘಿ: ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೆಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟು ಗಾಂಥವದ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಯಾವ ದುಷ್ಯ ಇರಾದೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಅವನು ಪಟ್ಟಿಫಾಕ್ಸ್ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಮೋದಲೇ ಅವನ ಅಡವಿಯ ಹುಡುಗಿಯ ಸುದ್ದಿ ಗೂಢಚಾರಣಿಯ ಅವನ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣೆಗೆ ತಿಳಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವಳು ದೊಡ್ಡ ರಾದ್ವಾಂತ ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಅವಳ ತಂದೆ ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಿಲ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರ ಬಹುದಾದ ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ತಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆಂದೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣೆಯನ್ನು ದುಷ್ಯಂತ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದು. ಈಗ ಅವಳ ತಂದೆ ಸತ್ತಿದ್ದು ಅವಳ ಅಣ್ಣಾ ಪಟ್ಟಮೇರಿದ್ದು. ಶಕುಂತಲೆಯ ಏರುದ್ದು ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ ನೆವರಿಂದ ಅವನು ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆ ಎಬ್ಬಿಸಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ದುಷ್ಯಂತ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ನಡುನೀರಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು. ಅವನು ತನ್ನ ಗೂಢಚಾರಣಿಯ ಮೂಲಕ ದುಷ್ಯಾಸ ಶಾಪದ ಕಟ್ಟುಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿರು ಮಾಡಿದ. ಇದರಿಂದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ಶಾಪಕೊಡುವ ವನೆಂದು ದುಷ್ಯಾಸನಿಗೆ ಅಪಾರಾದವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಥೆ ನಂಬಿಲಹಂಕವಾಗಿತ್ತು. ಅದರೆ ಒಂದು ಸಲ ಕರ್ತೃಪಾತ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಈ ಶಾಪದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಶಕುಂತಲೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ದುಷ್ಯಾಸ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ. ಮುಂಗೋಟಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ, ಶಾಪ ಕೊಡುವುದು ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸುವಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿದ್ದರೂ ತಾನು ಕೊಡದಿದ್ದ ಶಾಪದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೆಗೆ ಆನ್ಯಾಯವಾದದ್ದು ಸಹನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಿ ದುಷ್ಯಂತನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೆದರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಹೈಹಾರಿ ದಮ್ಮಿಯ್ಯ ಗುಡ್ಡಹಾಕಿ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಮೋದಲ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಈಗ ವಯಸ್ಸಾಗಿ ತೀರ ಕೊಬ್ಬಿ ನೋಡಲು ಅಸಹ್ಯಾಳವಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಸುಂದರಿಯಾದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆತಿತ್ತೆಂದೂ ಅರಮನೆ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುಸುಗುಸು ಇತ್ತು.

ನಂಬಿದರೆ ನಂಬಿ, ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಿಡಿ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಕಾಲದಂತೆ ಆ ಕಾಲದ ಸಿ.ಬಿ.ಎ. ವರದಿಗಳೂ ಪೂತಿ ನಂಬಿಲಹಂಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

(೧೯೨೨)

೧೨. ಶಬ್ದಚ್ಛಟ ಎಂಬ ರೋಗ

ನಿಮಗೆ ಸಿಗರೇಟ್‌ನ ಅಥವಾ ಬೀಡಿಯ ಅಥವಾ ಚೆಹದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ತುಸು ಬಲವಾದ ಹೇಯದ ಚಟ್ಟ ಎಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು? ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಕಾಲದ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ತುಸು ರಿವಾರ್ಸ್ ಗೇರಿನ ಮೇಲೆ ಚೆಲಿಸಿ ಸಾಧಾರಣ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ ಬಲ್ಲಿರಿ. ಹೌದು, ನಿಮ್ಮ ಮಿತ್ರ ನಿಮಗೆ ಮೊದಲನೇ “ಚಾರ್ಮಿನಾರ್” ಸಿಗರೇಟ್‌ನ್ನು ಕೊಟ್ಟು “ಸೇದಯ್ಯಾ, ಜೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ” ಎಂದ ದಿವಸ ಅದರ ಚಟ್ಟ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು; ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಆ ಮಿತ್ರ ಆ ಮೊದಲನೇ ಸಿಗರೇಟ್‌ದಾನದ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಇನ್ನೂರರ ದರದಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೇ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಖಂಡಿತ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದು. ಅಥವಾ ಬೀಡಿ, ಸಿಗರೇಟ್, ಚುಟ್ಟಗಳ ಫೋರ ಪರಿಷಾಮಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸ್ತರಕದಲ್ಲಿ ಓದಿದ ನಂತರ ಅದರ ಸತ್ಯಾಸ್ತ್ಯತೆಯನ್ನು ಒರೆದು ನೋಡುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲವಲವಿಕೆಯೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಸೇರಿ ಒಗೆದ ಬೀಡಿಯ ತುಣುಕಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನಾರಂಭಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತೆಂದು ನೀವು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ. ಅಥವಾ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮೊದಲನೇ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಒರೆಯಲು ಕುಳಿತಾಗ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಮಾಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಆಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನೂ ಒಂದು ಚಟ್ಟದ ಮೂಲಕ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯ ನಾಗಿದ್ವಾನೆಂಬ ವಿಚಾರ ನಿಮ್ಮ ಮತಿಗೆ ಹೊಳೆದು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮೊದಲ ಗುಟುಕನ್ನು ಕುಡಿದಿರಬಹುದು. ಅನಂತರ ಕಾವ್ಯಕಾಮಿನಿ ನಿಮಗೊಲಿಯದಿದ್ದರೂ ನೀವು ಚಟ್ಟದ ಭಾಮಿನಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮವಳಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ಅಥವಾ ಅವಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ತನ್ನವನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳೇ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನೀವು ಮರೆತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಅದರೆ ಕೆಲ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳ ಚಟ್ಟ ನಿಮಗೆ ಎಂದು, ಎಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಕೂಡಲು ಕಿತ್ತು ಬಿರುವವರಿಗೆ ತಲೆ ಕೆರೆದು ಕೊಂಡರೂ ಅದರ ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾರಿ. ನೀವು ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ “ಮತ್ತೆ” “ಅಂದಬಳಿಕ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಲ್ಲ, ಆ ಚಟ್ಟ ನಿಮಗೆ ಎಂದು ತಗಲಿತು ಹೇಳಿ? ನೀವು ಮಾತುಮಾತಿಗೆ “ಮತ್ತೆ” ಇನ್ನುತ್ತೀರೆಂದು ಕೇಳಿ ನಿಮಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆ ನೀವು “ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ” ಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ತುದಿ ತುಸು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಕೆ ತಿರುಗಿದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಇದು.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವಿಕಾರವಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಪರಿಮಿತ ಉತ್ಸಾಹ ನನಗೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇಂಥ ಅನೇಕ “ಶಬ್ದಚ್ಛಟ”ಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು “ಸವನೀರು” ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೀವೂ ನನ್ನಂತೆ ಆ “ಭಯಂಕರ” ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರಲೇಬೇಕು. (ಹೆದರಬೇಡಿ. ಅದೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಟುಜೂಡ್ಯ ನಿಜ, ಅದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಕರವಾದದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ).

ಆ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಭಯಂಕರವೇ ಆಗಿ ಕಾಣೇಸುತ್ತದೆ. ಆಫೀಸಿನ “ಸಾಹೇಬ್”, “ಭಯಂಕರ” ಮೂಖ್ಯ ಇದ್ವಾನೆ ಎಂದು ಅವರು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುವರು. ಇರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ನೀವು. ನಿಜವಾಗಿ ಕೆಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರ್ ಸಿಂಹದಂತ ಭಯಂಕರ

ರಾಗಿರುವುದುಂಟೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವರು “ನಿನ್ನ ನಾಗಪಂಚಮಿಯ ದಿನ ನನ್ನ ಹಂಡತಿ ಮಾಡಿದ ಕಡುಬು ಭಯಂಕರ ರುಚಿಯಾಗಿತ್ತು” ಅನ್ನವರು. ನಿಮಗೇಗೆ ತುಸು ಸೋಚಿಗಬಾಗತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಭಯಂಕರ ರುಚಿ ಎಂದರೇನಿರಬಹುದು? ಇದ್ದಿತು. ಕಡುಬು ಎಷ್ಟು ರುಚಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಸಿಕ್ಕಾಮಣಿ ತಿಂದು ಈ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಡಿತ ಎದ್ದು ಜೀಡಲ ಎಣ್ಣೆಯ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವ ಅವಸ್ಥೆ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಆದರಿಂದಲೇ ಅದೀಗ ಅವ ನಿಗೆ ರುಚಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವೂ ಆಗಿದೆ ಎನಿಸಿರಬಹುದು ಎಂದು ನೀವು ತರುತ್ತಿರುವುದು ಯೋಗಿಸುತ್ತೀರಿ. ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲೇ ಅವರು ನೇರಮನೆಯ ಹುಡುಗಿ ಭಯಂಕರ ಸುಂದರಿಯೆಂದೋ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯ ಭಯಂಕರ ಒಳ್ಳೇ ಮನುಷ್ಯನೆಂದೋ ಹೇಳಿ ನಿಮನ್ನು ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಚೀತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬನಾಡಣ ಶಾ ಹೇಳಲ್ಪೇ, ಅತಿ ಒಳ್ಳೇಯವನಾಗಿರುವುದೂ ಅಪಾಯಕರ ಎಂದು? ಭಯಂಕರ ಸುಂದರಿ, ಭಯಂಕರ ಒಳ್ಳೇಯವ ಕೂಡ ಹೀಗಿರಬಹುದು! ಎಂದು ನೀವು ಸಮಾ ಧಾನಪಟ್ಟಕೊಳ್ಳಬಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ಭಯಂಕರ ಪುರುಷರು, “ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ಭಯಂಕರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಬಂತು” ಎಂತಲೋ, ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು “ಭಯಂಕರ ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದವು, ಎಂದೋ, “ನಿಮ್ಮ ಕೆವಿತೆ ನನಗೆ ಭಯಂಕರ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಯಿತು” ಎಂದೋ ಹೇಳಿ ನಿಮನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ನಿಶ್ಚೇಪ್ತಿರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರು.

ಕೆಲಕೆಲವು ರೋಗಗಳಂತೆ ಕೆಲಕೆಲವು “ಶಬ್ದಭ್ರಟ್ಟ”ಗಳು ಕೆಲಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೀವು ಫಟ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಕೊಳ್ಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಕೊಳ್ಳು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೇ ಗಡಿ ದಾಟುವ ಮೊದಲೇ ಒಂದು ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣಬೇಕೊಡಗುವವು. ಬಳಿನ ಕಂಡಕ್ಕರ ನಿಮಗೆ “ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿದು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಗೊತ್ತು ಯ್ಯಾಲ್ಯೂ?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀವು ಇದರಿಂದ ಕೇರಳಭಾರದಿಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಥ್ರಿಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸರಿದು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾದ ವಿಜಾರ ಕೂಡ, ತಿಳಿಹೇಳಿದ ಮೇಲೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಾರದ ಮೂಢರು ನೀವೆಂದು ಕಂಡಕ್ಕರನ ಅಭಿಪ್ರಾ ಯವಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮಿದುಳಿನ ಸೂಮಧ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೊಂದು ಅನುಕೂಲ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಅವನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. “ಗೊತ್ತಾಯ್ಯಾಲ್ಯೂ?” ಎಂಬಿದು ಅವನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ವಿರಾಮಚಿಹ್ನೆ ಮಾತ್ರ. ಅಲ್ಲವಿರಾಮ (.) ಮಧ್ಯವಿರಾಮ (.) ಮತ್ತು ಪೂಣಿವಿರಾಮ (.) ಇದಾವುದನ್ನೂ ಅದು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬಹುದು. “ನಾನು ಹೇಳಿದ, ಗೊತ್ತಾಯ್ಯಾಲ್ಯೂ? ಅವನಿಗೆ” ಎಂದು ಆತ ಹೇಳಿದರೆ ಹೋಳಿಗೆಯ ಎರಡು ಪರೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿದ ಹೂರಣಾದಂತಿರುವ ಈ “ಗೊತ್ತಾಯ್ಯಾಲ್ಯೂ?” ಎಂಬುದು ಅಲ್ಲವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಬದಲಿಗೆ ಅದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದರೆ ಪೂಣಿವಿರಾ ಮಾವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವೇಳಿ ಆತ “ಗೊತ್ತಾಯ್ಯಾಲ್ಯೂ? ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಮೋಟ್ಟು ನಿಲ್ಲದೆ, ಗೊತ್ತಾಯ್ಯಾಲ್ಯೂ?” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ನೀವು ಯಾವುದಾದರೂ ಮಂತ್ರದ ಪೂರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾರಿಸುವ ಒಂಹಾರದ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಈ “ಗೊತ್ತಾಯ್ಯಾಲ್ಯೂ?” ದ ಘಳವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಕಟು (ಅನುಭವಿಸಿದವರಿ

ಗ)-ಮधುರ (ಕೇಳುವವರಿಗೆ) ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳುಂಟಾಗುವುದುಂಟು. ಒಂದು ಸಲ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳೊಬ್ಬರು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ. ಸ್ವಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅವರ ದರ್ಶನ ಕ್ಷಮಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಹಾರಥಿಗಳನೇಕರು ಬಂದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಮಹಾತ್ಮೆಯರು “ಗೊತ್ತಾಯ್ತಲ್ಲೇವ್ವಿ?” ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭಾವದ ಮೈಸೂರವರಿಗೆ ತಡೆಯಲಾರದಾಗಿ, “ಇಲ್ಲ, ಸ್ವಾಮಿ. ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತಲ್ಲೇವ್ವಿ ನಾವು ಶತಮಾನವೀರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎದ್ದು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರಂತೆ!

ನನ್ನ ಪರಿಚಿತರೊಬ್ಬರು ಅತ್ಯಂತ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಶಬ್ದಚಿಟ್ಟದಿಂದ ಹೀಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಜೋಡು ಪಲ್ಲವಿ ಇತ್ತು. “ಹೋಗ್ಗತ್ತಾಗಿ!” “ಬಲ್ಲಿತ್ತಾಗಿ!” ನಿತ್ಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಕೂಡಲೆ ಉಚ್ಛರಿಸಿದ ಮೊದಲನೇ ವಾಕ್ಯ “ಹೋಗ್ಗತ್ತಾಗಿ” ಯಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯದು “ಬಲ್ಲಿತ್ತಾಗಿ” ಯಿಂದ. ಇದೇ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಅವರಾದಿದ ಎಲ್ಲ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಬೆಸವಾಕ್ಯವಾದರೆ “ಹೋಗ್ಗತ್ತಾಗಿ”, ಸರಿ ವಾಕ್ಯವಾದರೆ “ಬಲ್ಲಿತ್ತಾಗಿ” ಯಿಂದ ಸಮಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. “ಇಸ್ತೇಷಾಟದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕಳಕೊಂಡೆ. ಹೋಗ್ಗತ್ತಾಗಿ! ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಮಗ ಚೊಂಬಾಯಿಂದ ಬಂದ. ಬರ್ವಿತ್ತಾಗಿ! ಆಗಲಿ. ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಳ್ಳತ್ತಿದ್ದೇ ನಾನು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಥವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಈ ಪಲ್ಲವಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಅವರು, “ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಒಂದು ನಾಯಿಯ ಹೇಳಿ ಬಿಡ್ಡಿದೆ” ಎಂದು ಆದರ ತುದಿಗೆ “ಬಲ್ಲಿತ್ತಾಗಿ” ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿ ಹೇಳಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರು “ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತುಂಬ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆ. ಹೋಗ್ಗತ್ತಾಗಿ!” ಎಂದರು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಪಾಪ, ಸಾಧಿ ಆ ಕಾಯಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಯೇಬಿಟ್ಟರು.

ಕೆಲವರಿಗೆ “ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು”ವ ಚೆಟ್ಟ ಹತ್ತಿರುತ್ತದೆ. “....ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋ” ಎಂದು ಪ್ರತಿ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. “ನಾ ಯಾಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ, ನೀನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋ!” ಎಂದೊಮ್ಮೆನಾನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಇಂಥ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. “ಅಂತಿಳಕೊಂಡು” ಮತ್ತು “ಅಂತಿಳಕೊಂಡುಂತಂತಂದರೆ” ಎಂಬ ಆದರದೇ ದೀಖಿಂಭಾತ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಮಹಾಪುರುಷರು ಒಂದು ತಾಸಿನ ಭಾವಣಾದಲ್ಲಿ “ಏನಪಾಂತಂದರೆ” ಎಂಬುದನ್ನು ಗೆತ್ತೆ ಸಲ ಪುನರುವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದರೆಂದು ನಾನೊಮ್ಮೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಈ ಅಂತಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಂಗ್ರಹವು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾರಸ್ಯವೇನಿಸಿತೆಂದರೆ ಅವರು ಆಪೋತ್ತಿನ ಭಾವಣಾದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದರೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞಾಯೇ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂ ವರ್ಷದ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು “ಏನಪಾಂತಂದರೆ” ಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಸಲ ಪುರ ಶ್ವರಣೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಅದು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಎಂದೋ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವಾಳಿಸಿ ಒಗೆಯುವವರು ಸರ್ವನಾಮಸಿದ್ಧರು. ಇವರ ಶಬ್ದಪ್ರಪಂಚ ವೆಲ್ಲ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಶಾಂತಿಮಂತ್ರದಂತೆ “ಅದು ಇದು” ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ೬೦೦ ಶಬ್ದಗಳಾದರೂ ಬೇಕೆಂದು ಭಾಷಾಪಂಡಿತರ ಮತ. ಆದರೆ ಸರ್ವನಾಮಸಿದ್ಧರು ಇದನ್ನು ಸುಳ್ಳಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡೇ ಶಬ್ದಬಣಾಗಳನ್ನು ಬತ್ತಳಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರು ಜಗತ್ತನ್ನು

ಜಯಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಕೋಶಗಳು ನಿರಘಟಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು. “ನಾನು ಇದು ಮಾಡುವಾಗ...ಇದು ಆಗಿದ್ದರಿಂದ,...ಇದು ಮಾಡುವ...ಇದು ಬಂತು.” ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯಂದು “ಇದು” ಹ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅರ್ಥವಿದೆ, ನಿಮ್ಮ ಉಣಿ ಶಕ್ತಿ ಅಥ ಪ್ರಪಿಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಇವರ ವಾಕ್ಯಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀವು ತಕ್ಷಷ್ಮೀಯಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಿಡಿ ಸಬಿಲ್ಲಿರಿ.

ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರುಷರೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ “ಕುಮಾರಿ ಭಾಷಣ” (maiden speech) ಹೊಂದನ್ನು ನಾನು ಸತ್ತರೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಅವರು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಹೊಸಬಿರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಎಂದೂ ಭಾಷಣ ವೇದಿಕೆ ಹತ್ತಿದವರಲ್ಲ, ಅವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಡನೆ ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ನಡುಗುತ್ತಲೇ ಬಂದು ಮೇಚಿನ ಅಂಚು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತರು. ಒಣ ತುಟಿಗಳಿಗೆ ಒಣ ನಾಲಗೆಯ ಅಷ್ಟುತವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತ ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. “...ಇವರೇ ಮತ್ತು...ಇವರೇ, ನಾನು...ನನಗೆ ...ಇದು ಮಾಡಿ...ಇದು ಇಲ್ಲ, ಆದರೇ...ಇವರು...ಇದು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ...ಇದು ಮಾಡಲು..” ಆದರೆ ಈ ಬಡಪಾಯಿಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು “ಇದು” ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಕುಮೋದ್ಯಾಸರ. “ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮಗೆ ಇದು ಮಾಡಲು ಇದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಇದು ಮುಖ್ಯಕೊಂಡು ಇದು ಮಾಡಿ ಬಿಡಿ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಅನಂತರ ಈ ಮಹನೀಯರು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾದರೂ ಆ ಅವರ ಪ್ರಧಾನ ಭಾಷಣವೇ ಹೊನೆಯ ಭಾಷಣವೂ ಆಯಿತು.

ಜನರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದದ ರೋಗ ಹೀಗೇಕೇ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ? ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಅವರ ಏಡುಳಿನ ಕತ್ತಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತವೇಯೋ? ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯಂದು ವಾಕ್ಯದ ವಾಹನ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಆದರ ಮೇಲೆ ಅವು ಎರಿ ಬಿಡುತ್ತವೋ ಹೇಗೆ? ಪ್ರತಿಯಂದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪದೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲ ರಾಜಕಾರಣಗಳಂತೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಹತ್ತಿರವೂ ಏನಾದರೊಂದು ಯುಕ್ತಿ ಇರುವುದೇ? ಅಥವಾ ಇವು ವಿಚಾರದಾರಿಧ್ಯ ದ್ಯೋತಕವೇ? ಮುಂದೇನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಮನ ಚಡಪಡಿತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಮಲಬದ್ಧತೆಯುಳ್ಳವನ ತಿಳುಕಾಟದಂತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುವವೇ? ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಕೂಡಾವೇನೇ ಇರಲಿ, ಇವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಮೋಜನಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಆಕಳಿಕೆ ತರಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆಂಬುದಂತೂ ನಿಜ.

ಈ ಚಟುವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ನನ್ನ ನಿಕಟ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವಾಕ್ಯ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇ “ಆದರೆ” ಎನ್ನುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿತ್ತು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ “ಆದರೆ ಹೋದರೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳಿದರೆ ಅಜ್ಞಗೊಂದು ಪಟ್ಟೇ ಸೀರೇ” ಎಂದು ಭೇಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ಅವರು “ಆದರೆ” ಯನ್ನು ಡೈಪೋಸ್ಟ ಮಾಡುವ ದೃಢ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ತೊಟ್ಟಿರು. ಮರುದಿನ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ “ಆದರೆ” ಛೀವಧಕ್ಕೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ನನಗೆ ಅವರನ್ನು ಬೇರೊಂದು ರೋಗ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅವರೀಗೆ “ಮತ್ತು.ಮತ್ತು.ಮತ್ತು” ಎಂದು “ಆದರೆ” ಯ ಬದಲಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿದೆ ನೋಡಿ. ಈ ಚಟುವೂ ತಂಚಾಕಿನ ಚಟದ ಹಾಗೆಯೇ. ಸಿಗರೇಟಿನ ಚಟ ಬಿಡಬೇಕಾದರೆ ನೀವು ನಶ್ಯಿದ ಚಟ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾ

ಗುತ್ತದೆ. ಹೊನೆಗೆ ಎರಡೂ ಚಟಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅವರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಬಾಯಿಯೂ ನಾತ, ಕರವ ಸ್ತ್ರೋ ಹೊಳೆ!

ಭಾರತದ ಜನರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೯೦ರಷ್ಟು ರೋಗಗಳು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ದೋಷದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದವುಗಳು ಎಂದು ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜವಾಹರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

-ಅದರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹೆಸರು “ಹೊಟ್ಟೆರ್ಚ್ಚ್” ಎಂದೆ?

೧೩. ಶಬ್ದಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು

ಅಮೇರಿಕದ ಮಿಲಿಟರಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಿರಿಕಿರಿ ಸದ್ಯ ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರಗಳ ಶಬ್ದಪೀಡೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಒಂದು ಉಪಾಯ ಕಂಡುಹಿಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಂಬಿಲಾರದವ್ಯು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ. ಯಂತ್ರಗಳೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ತರದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಸಲು ಅವರು ಯಂತ್ರಗಳ ಹೋರಗೆ ಆ ಶಬ್ದಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೋರಡಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೇರಿಕನ್ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಈ ಶಬ್ದ ಸಮುದ್ರವು ಶಬ್ದ ನದಿಗಳಿಗಂತಹ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾಗುವವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಉಹೆಯ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಮೇರಿಕದ ಮಿಲಿಟರಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅಥವಾಗಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾ ದರೊಬ್ಬರು ಹುಬ್ಬಳಿಯ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಗಲ್ಲಿಯ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ಈ ತತ್ವವು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೋ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರ್ಥಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಕೇಳಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಸಲು ಆ ಶಬ್ದಕ್ಕಿಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಎಂದು ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಬಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುವರು. ಹುಬ್ಬಳಿಯ ನಲ್ಲಿಯ ನೀರೆಯರು ಎಮ್ಬೋ ವರ್ಣಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಶೋಧವೆಂದು ಅಮೇರಿಕನ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಕೃತಿಚೌಯಾವಲ್ಲವೇ?

ಈ ಒಗೆಯ ಶಬ್ದಶಕ್ತಿ ವಿಧಾನವು ಅನೇಕ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆಯೆಂದು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಮತ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಸದ್ಯಡಗಿಸಲು ನೀವು ಅವನಿಗಂತ ದೊಡ್ಡ ಸದ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಜಗತ್ವವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಹೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಂತತ್ವಾಷಾಂಕೆ ಸಾಕು ಹೋರತು ಬುದ್ಧಿಭಲ ಆಗ ತ್ಯುವಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಜಗತ್ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿದ್ದಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ (ಇಂ) ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ವಿಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಗುತ್ತಾನೆ (ಇ). ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಎದುರಾಳಿ ಹೇಳಿದ ಯಾವ ಅಪ್ರಿಯ, ಅಸಹ್ಯ, ಅಶ್ಲೀಲ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಕೇಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತವೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೊಗು ಇತರರ ಹೊಗಿಗಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ನೀವು ಮನಸ್ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಹೊಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಮತ್ತಾವ ಶಬ್ದವೂ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲಿಂಬುದು ಸುಸ್ವಾಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಒಟ್ಟು ಎದ್ದ ಗಲಭೆಯ ಪ್ರಜ್ಞ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವ ವ್ಯೇಯಕ್ತಿಕ ಶಬ್ದದ ಅರಿವೂ ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಅಪ್ರಿಯ ವಚನಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಫಾಸಿಗೊಳಿಸಲಾರವು. ಬದಲಿಗೆ ನೀವು ಮೌನವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತ ಹೋದರೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಕರೋರ ವಚನಗಳಿಂದ ಉದ್ದಿಕ್ತರಾಗಿ ನೀವು ಅವನ(ಇ)ನ್ನು ಹೊಲ್ಲಲು ಹೋಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೌನಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಸಶಬ್ದಯುದ್ಧವು ಹೆಚ್ಚು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಒಗೆಯ ಯುದ್ಧ ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನಡೆಯಲಾರದು.

ನಿರ್ವಿಷಾರಾಗಿ ನೀವು ಬೇಗನೇ ಕಲಪವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಿರಿ. ಸಂಚೆಗೆ ಮತ್ತೆ ನೀವು ಮಿತ್ರರಾಗ ಬಲ್ಲಿರಿ. ಪಕೆಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ನೋವುಂಟುಮಾಡುವ ನೆನಪೂ ಉಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ.

ನೀವು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಚೈಯುತಿರುವಾಗ ಅವನು ಮೌನವಾಗಿ ಆಲಿಸುತ್ತು ನಿಂತರೆ ನಿಮ್ಮ ಹೋಪವು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೇ ಉಕ್ಕೇರುತ್ತ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವಿರಿ. ಪಕೆಂದರೆ ನೀವು ಮೂರ್ಚಿಸರೆಂದು ಅವನು ನೆರೆದವರಿಗೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಮೌನದಿಂದಲೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ನಿಮಗೆನಿ ಸುವುದು. ನೆರೆದವರನ್ನು ತನ್ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇಳಿದುಹೊಳ್ಳುವ ಅವನ ಈ ಮೂಕಗತ್ತು ಅನ್ಯಾ ಯದ್ದೆಂದೂ, ತಟಸ್ಥರಾದ ಜನರನ್ನು ತನ್ನ ಪಕ್ಷದವರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿಹೊಳ್ಳುವ ಅವನ ಆಟ ವೆಂದರೆ ಅಧಮಯುದ್ಧವೆಂದೂ ನೀವು ಬಗೆಯುವಿರಿ. ಇದನ್ನು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರು ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕಂಡುಹೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾಯರು ಯಾವುದೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಆಚಾಯರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ವಾಗ್ಣಿಂಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸತೋಡ ಗಿಡಾಗ ಅಚಾಯರು ಮಾಹೋಂಡರೆ ನೆಟ್ಟಗ್ನಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಮೌನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಕಾಶವೇ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಂತೆ. “ನಿಮಗೆ ನಾನು ಅಂದರೆ ಕಾಲಕಸ. ಮಾತಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೊಡಲಿಕ್ಕೂ ತಯಾರಿಲ್ಲ.....” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಕಟುಕರು, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಇಲ್ಲದವರು ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದುಗಳಿಂದ ಮಧ್ಯವಾಗಿ ಗಂಗಾ-ಯಮನಾ ಸಂಗಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯವಾ ಗುತ್ತದೆ. ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಮಾತಿನಿಂದ ಉತ್ತರ ಹೊಟ್ಟೆ ಜಗಳ ರಾತ್ರಿಯೋಳಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದರೆ ಮೌನದಿಂದ, ಉತ್ತರ ಹೊಟ್ಟೆ ಜಗಳ ಒಂದುವಾರದ ವರೆಗೆ ಶಾಂತವಾಗುವ ದಿಲ್ಲು.

(೮೨-ಆ-ಗಣಾಜಾಪ)

೧೪. ಶುಕ ಪುರಾಣ

ಶುಕ ದೇಶವೆಂಬೊಂದು ದೇಶವುಂಟು, ಆ ದೇಶದೊಳು ಮನುಷ್ಯರಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ದ್ವಿಪಾದ ಪಶುಗಳೂ, ಚತುಷ್ಪಾದ ಪಶುಗಳೂ, ಗಗನದೊಳು ರಕ್ಷೇಗಳು ಬಿಂಭ್ರಿ ಪೂರ್ವಪ ಕ್ಷೇಗಳೂ ಇವೆವು. ಈ ದೇಶದೊಳು ಶುಕಂಗಳೇ ಯಾಜ್ಯವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವು. ಸರಲ ಜೀವಗಳೂ ಶುಕ ಸಾರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವವಂ ಮನ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವು. ಈ ನಾಡೊಳು ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವ ಕಾಲದೊಳು ಇದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲವು.

೩೦ತಿರಲು ಯಾಜ್ಯಂಗ್ರೀಯುವ ಈ ಶುಕಸಾರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಂ ಎಲ್ಲಿಂದ ಕಲಿತವು ಎಂಬುದು ಚೋದ್ಯಮಾಗಿಪ್ರಾಯ.

ಈ ಶುಕ ಸಾರಿಕೆಗಳು ಸ್ವಂತಮಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲ್ರ ಕಲಿತವೆಂದು ನಂಬಿಲಸದಳವು. ಏಕನೇ, ಒಂದಂಗುಲ ಅಗಲಮಾದ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳ ತಲೆಗಳೊಳ್ಳೋ ಇವೆ ಮಿದುಳ್ಳ ಸ್ವಂತಮಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಿದುಳಿಂಗೆ ಹೊರತೆ ಯಾದೊಡಂ ಮಾತಿಂಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯಮಿಲ್ಲೆಂಬ ವ್ಯಾಧವಚನಂ ಶುಕ ದೇಶದೊಳ್ಳ ಸತ್ಯಮಾಗಿ ಪ್ರಾಯ. ಈ ನಾಡೊಳು ಶುಕಗಳ್ಲಿ ಪಂಡಿತವಕ್ಷಿಗಳೆಂಬ ಬಿರುದಿಪ್ರಾಯ. ಅದು ಅನ್ವಯಧನಾ ಮಹಂದೇ ಶುಕ ಸಾರಿಕೆಗಳು ನಂಬಿಪ್ರಾಯ. ಏಕನೇ ಈ ಶುಕ ಸಾರಿಕೆಗಳು ಪದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳೊಳಂ ಇದ್ದ, ಇಲ್ಲದ ಆವ ವಿಷಯದೊಳಂ ಮಾತಾಡಲಾಪ್ಯವು.

ಈ ಶುಕಗಳುಂ, ಸಾರಿಕೆಗಳುಂ ಮಾತಾಡುವೋಡೆ ಎಂತು ಕಲ್ಯಾಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ಪೋರ ನಾಡಿನವರು ತಕ್ಷಣಿತವಂ ಮಾಡಿರುವುದುಂಟು ಪುರಾತನ ಕಾಲದೊಳು, ಈ ನಾಡೊಳ್ಳ ಪಲವು ಮುಷಿಗಳಿದರು. ಆವರು ತಪಸ್ಯಿಗಳೂ ಚಿಂತಕರೂ ಆಗಿರುವು. ಧರ್ಮ, ಆರ್ಥಿಕ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾಧಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳೊಳು ಮುಷಿಗಳು ಪಾರದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಮುಷಿಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೆತಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಧರ್ಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವು. ಆ ಸಮಯದೊಳ್ಳ ಆಶ್ರಮ ವೃಕ್ಷಗಳನಾಶಯಿಸಿದ್ದ ಶುಕಂಗಳೂ, ಸಾರಿಕೆಗಳೂ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಧರ್ಮಂನಾಲೀಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಖಿಗಂಗಳಿಗೆ ಅವು ಕಂಠಸ್ಥಮಾಗಿ ಪೋದವು. ಒಳಿಕ ಯಾವ ಕಾರಣಪೋ ಮುಷಿಗಳು ಆ ನಾಡಂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಪೋದರು. ಆ ಒಳಿಕ ಆ ನಾಡೊಳು ಸ್ವಂತಮಾಗಿ ವಿಚಾರಂ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರಾರುಂ ಪುಟ್ಟಿಲಿಲ್ಲವು. ಶುಕಸಾರಿಕೆಗಳು ಅಂದು ತಾವು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರಧರ್ಮಂ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವು. ಶುಕಶುಗಳುಂ ಆದನ್ನೇ ಕಲ್ಪಿಸಿ. ಇಂತು ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಕಳದೊಡಂ ಶುಕಸಾರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮೊಳು ಶಾಸ್ತ್ರಧರ್ಮಂ ಬಿಡದೆ ಬೆಂಬತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು ಶುಕ ಮುಖಿದೊಳು ಸಂರಕ್ಷಿತಮಾಡವು. ಒಂದಕ್ಕರವೂ ಕಳಿಯಲಿಲ್ಲವು. ಒಂದಕ್ಕರವೂ ತಪ್ಪಿಲಿಲ್ಲವು. ಒಂದಕ್ಕರವೂ ಪೋಸತಾಗಿ ಸೇರಲಿಲ್ಲವು. ಇಂತು ಶಾಸ್ತ್ರಮಂ ಪರಿಸುವುದರಿಂದ ಶುಕಂಗಳಿಗೆ ಪಂಡಿತವಕ್ಷೆ ಎಂಬ ಪೇಸರು ಬಂದದ್ದು.

ಪುರಾಣಾಂತರದೊಳು ಶುಕದೇಶದ ಅಧ್ಯತ ಚರಿತ್ರೆಯಂ ಪ್ರಕಾರಾಂತರದಿಂದ ಹೇಳಿರು. ಶುಕದೇಶದೊಳು ಮುಷಿಗಳ ನಿಗದಮನಾನಂತರದೊಳ್ಳ ಮುಷಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಶಾಸ್ತ್ರಮಂ ಪರಂಪರೆಯಿಂದಭ್ಯಾಸಿಸುತ್ತಿರುವು. ಇಧೂಾಸಿರ ವರ್ಣಂಗಳ್ಳ ಕಳಿದ

ಬಳಿಕಂ ಖುಸಿಗಳು ಈ ಶುಕದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಇಲ್ಲಿದೆ ಮನುಷ್ಯರು ಖುಸಿಪ್ರಾತೇಶು ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಲ್ಲಿ ಏನೋಂದೂ ಪ್ರೊಸ ವಿಷಯಂ ಸೇರಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಿಯಂ ನಡೆಯಿಸದೆ ಇದ್ದಂತಿದುದಂ ಕಂಡು ಕೋಪಂಗೊಂಡು, “ಎಲ್ಲೆ ಮನುಷ್ಯರಿರಾ! ನಾವು ಹೇಳಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಏನುಂ ಬೆಳಿಯಿಸದೆ ಪ್ರೊಸತಂ ಶಾಣದೆ ಇದೆ ನಿಮಗ್ನಿಗೆ ಬಿರುಡೆಯೋಳು ಮಿದುಳೇತಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನೋ, ಎಲ್ಲೆ ಪರಪ್ರತ್ಯಯಂಬಿದ್ಗಳಿರಾ! ನಿವೇಲ್ಲರೂ ಗಳಿಗಳಾಗಿ ಪೋಗುವಿರಿ!” ಎಂದು ಖುಸಿಗಳು ಶಾಪಂ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ ಮನುಜರೆಲ್ಲಂ ಗಳಿಗಳುಂ ಸೂರಿಕೆಗಳುಂ ಆಗಿ ಪೋದರೇನಂದ್ದುತಪ್ಪೋ.

ಇಂತು ಪಲವುಂ ಯುಗಗಳು ಸಮೇದು ಪೋಗಲಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂ ಬೇರೆ ಮನುಜರೀ ಶುಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಯೂರಿ ದೇಶವನು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶುಕಂಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವ ಶ್ವಾಸನೆಯಂಗೈದರು. ಆಗಳ್ ಈ ನಾವಾಗತರು ಈ ಶುಕ ಸೂರಿಕೆಗಳ ಭಾಷಿತಗಳಂ ಕೇಳುತ್ತು ಅಭ್ಯರಿಯಿಂ ತಾಳ್ಳು ಶುಕಂಗಳ ಅದ್ವಾತಮಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯಮಂ ಬುದ್ಧಿ ವೈಭವಮಂ ಪೋಗಳ್ಳರು. ಅಂತಾಗಲು ಈ ಶುಕಂಗಳು ಈ ಪಶ್ಚಿಮದ ಮಾನುವರ ಪೋಗಳಿಕೆಯಂ ಪೆಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಪಾಠಂ ಮಾಡಿ ಪರಿಸಲು ಮೊದಲಿಟ್ಟವು. ಹಳೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಂ ಮರೆತವು. ಈ ಶ್ವಾಸನೆಗಳಂ ಜಟಾಪಾಠದಂತೆ ಪುನರಾವತ್ತಿಸಲಾರಂಭಂಗೈದವು. ಶುಕ ದೇಶದ ಶಾಸ್ತ್ರಮಹಿ ಮೇಗಳ ಕಲಕಲಂ ದೇಶಮೆಲ್ಲಂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಸಿರೋ ಈ ದೇಶದೊಳಿಟ್ಟ ಸಕಲ ಪೂರ್ಣಗಳ್ ಅದ್ವಾತಂ ಪಟ್ಟವು. ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಬಂದವರು ಪಸರುಗಳಿಯಲ್ಲದೆ ಪಲವುಂ ಪಕ್ಷಿಗಳ್ ಮಾತಾಡಬಲ್ಲವೆಂದು ಮನಂಗಂಡು ಅವುಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಪಂಜರಗಳೊಳಿಕ್ಕಿ ನನೆಗಡಲೆಯಂ ತಿನಿಸಿ ಮಾನುವ ಮಾತಂ ಕಲಿಸಿದೊಡನೆ ದೇಶಮೆಲ್ಲಂ ಮಾತುಮಯಮಾದುದು. ಮೊದಲೋ ದೇವಭಾಷಯೋ ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ ಗಳಿಗಳುಂ ಪ್ರೊಸ ಭಾಷೆಗಳೊಳ್ಳ ನುಡಿಗಲ್ತವು. ಕಪ್ಪು, ಪಳದಿ, ಕೆಂಪು, ನೀಲ ವರ್ಣಗಳ ಪಲವುಂ ಪಕ್ಷಿಗಳುಂ ಪಲವುಂ ಭಾಷೆಗಳೊಳ್ಳು ನಿರಂತರಮಾಗಿ ನುಡಿಯೋ ಮೊದಲಿಟ್ಟವು. ಕೆಲವು ಖಿಗಂಗಳು ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಂಗಳಿಗೆ ಪಂಜರದೊಳ್ಳ ಪೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲ್ಲಿನ ನರರು ಬರೆದೋದಿದುದನೋದಿ ಮರಳಿ ಆ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಒಡನುಡಿವುದನಾರಂಭಿಸಲು ಈ ಪುರಾತನ ಶುಕ ನವಶುಕಂಗಳೆಲ್ಲವುಂ ಪರಶಾಸ್ತಗಳಂ, ಸ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳಂ, ಪರಶಾಸ್ತಶ್ವಾಸನೆಯಂ, ಸ್ವಶಾಸ್ತ ಶ್ವಾಸನೆಯಂ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಯ ಭಾಷೆಗಳೊಳ್ಳ ನುಡಿಯೋ ಬಲ್ಲವು.

ಇಂತಿರಲು, ಈ ಪುರಾತನ ನೂತನ ನುಡಿ ವಕ್ಷಿಗಳ ಕಲಕಲ ಭೂ-ಸ್ವರ್ಗ-ಮಾತಾಲಲೋಕಂಗಳಂ ತೀವಲು ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಬಂದ ಮನುಷ್ಯ ನಿದ್ಗೀಡಾಗಿ ಬೇಸತ್ತು ಬಸವಳಿದು ಶುಕದೇಶವಂ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತನಾಗಿ ತೊರೆದು ಪೋದನು. ಒಡನೆ ಶುಕದೇಶದೊಳ್ಳು ಎಲ್ಲ ನುಡಿವಕ್ಷಿಗಳು ಕೂಡಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಂ ಶ್ವಾಸನೆಗೈದವು. ಪಗಲೂ ರಾತ್ರಿಯೂ ಈ ಶುಕ ರಾಜ್ಯದೊಳ್ಳು ನುಡಿಗಳೇ ಮಾನುಡಿಯುತ್ತಿದೆವು. ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಲು ಶುಕಭಾಷಿತಂಗಳೇ ರಾಜ್ಯಕುರುಗಳೇನಿಸಿದವು. ನುಡಿವಕ್ಷಿಗಳ ಬಣ್ಣಂಗಳೊಳ್ಳು ಭೇದವೆನಿತ್ತಿದೋದಂ ನುಡಿವಲ್ಲಿ ಸಹಮತಮಾಗಿದೆವು. ಕೆಂಪು ಚುಂಚು, ಬಿಳಿಯ ಚುಂಚು, ಕಂದು ಚುಂಚು, ಕಪ್ಪು ಚುಂಚುಗಳ ನುಡಿವಕ್ಷಿಗಳ ಕೊನೆಯಿರದಂತೆ ಕಲಿತ ನುಡಿಗಳನೆ ಮರುನುಡಿಯುತ್ತಂ ಸುಖ ಮಾಗಿ ರಾಜ್ಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿದೆವು. ಅದ್ವಾತಮೇನೆ ಸಿಂಹಂಗಳುಂ, ತೋಳುಗಳುಂ, ಆನೆಗಳುಂ,

ಪುಲಿಗಳುಂ, ಶ್ವನಂಗಳುಂ, ನರಿಗಳುಂ ಈ ನುಡಿವಕ್ಷಿಗಳ ಸತ್ಯಿಗೆ ತಲೆಯೊಡ್ಡತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ನುಡಿವಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮೊಳ್ಳೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಂ, ಸಚಿವರಂ, ಕಂಚುಕ್ಷಿಗಳಂ, ಸಭಾಸದರಂ, ಸಭಾಪತಿಗಳಂ, ಆಪ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳಂ, ಪ್ರತಿ ಸಚಿವರಂ, ಪ್ರತಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಂ ಇಂತು ಶೇಷಂಗಂ ಲೆಕ್ಕಾಲು ಬಾರದಪ್ಪು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಂಗಳಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ತಮ್ಮ ಶಾಶ್ವತ ಹೀಗಳನ್ನೇರಿ, ಪುಟ್ಟಂಗಳನರಳಿ, ವಯ್ಯಾರಂ ಬೀರಿ ಶುಕರಿಗಳುಂ ಸಾರಿಕೆಗಳುಂ ಭಾಷಿಸುವ ಸ್ವಧೇಗಳಿಂದಲೇ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಂಗಳಂ ತೀರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ತಪ್ಪದೇ ತಡೆಯದೆ ಧಾರಾಕಾರಂ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲ ಶುಕರ್ವೋ ಸಾರಿಕೆಯೋ ಪೇಗಡೆಗಳ ಸಿಂಹಾಸನೇರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಶುಕರ್ದೇಶದೊಳ್ಳ ಸಿಂಹಂಗಳ ನೇರದೊಡಂ, ಶ್ವನಂಗಳ ಸೇರಿದೊಡಂ, ಬಕಂಗಳ ಒಟ್ಟೆ ಸಿದೊಡಂ, ಆನೆಗಳ ಕೂಡಿದೊಡಂ, ಪುಲಿಗಳ ಒಂದಾದೊಡಂ, ನರಿಗಳ ಸಂದೋಹಿಸಿದೊಡಂ ಶುಕ ಪ್ರಮುಖರ್ ಬರಬೇಕು. ಹೋಗಿಲೆಗಳ ಸಭೆಯೊಳ್ಳ ಶುಕಮಂತ್ರಿಗಳು ಪಂಚಮ ಸ್ವರದೊಳಿಂತು ಕೂಗಬೇಕೆಂದು ಹೋಕಿಲಂಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದುತ್ತಿದ್ದರು, ಕಾಗೆ ಗೂಡೊಳ್ಳ, ಹೋಗಿಲೆ ತತ್ತ್ವಿಗಳಂ ಮದುಗುವುದು ಜನ್ಮಿದ್ದ ಹಕ್ಕೊಂದು ಕಾಗೆಗಳದನು ವಿರೋಧಿಸೇ ಶುಕರೂಜ್ಯದೊಳ್ಳ ಸಲ್ಲದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋಗಿಲೆಗಳಿದಂ ಜೀಯ ಹಸಾದಮೆಂದು ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಶುಕ ಸಚಿವಂ ಶ್ವನ ಸಮಾಹದೊಳ್ಳ ಸ್ವರ್ಗಂ ಗದಗುಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ ಚೋಗಳಬೇಕೆಂದೂ, ಶುಕರ್ದೇಶದೊಳ್ಳ ಶ್ವನಧ್ವನಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಮೆಂದೂ ನುಡಿವಂ, ಶ್ವನ ಲಾಂಗೂಲವನು ನೇರ ಮಾಡುವೋಡೆ ಲಕ್ಷ ಹೊಳೆಗಳಂ ಅಣಿಗೊಳಿಸಲು ಶುಕಾಧಿಪತ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ ಎಂಬಂ. ಸಿಂಹಂಗಳ ಸಭೆಯೊಳ್ಳ ಬೇಟೆಯ ವಿದ್ಯೆಯನು, ಆನೆಗಳ ನೇರವಿಯೊಳ್ಳ ಬೆದ್ದಾದ ಅನ್ಯಾಯಂಗಳನು, ಬಹಾಯತನದೊಳ್ಳ ಧ್ಯಾನಯೋಗವನು, ನರಿಗಳ ಸಂದೋಹದೊಳ್ಳ ಉಪಾಯವೇದಾಂತವನು ಚೋಧಿಸುವರ್. ಈ ನುಡಿಗಳಲ್ಲ ಪಶ್ಚಿಮದೇಶಗಳಿಂ ಕಂಠಸ್ಥಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡವಲ್ಲದೆ ಶುಕಬುದ್ಧಿ ಯೊಳ್ಳ ಪುಟ್ಟಿದವಲ್ಲವು.

ಈ ಹಂಡಿತವಕ್ಷಿಗಳ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಮಂ ಕಂಡು ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದರೆಂದು ತೋರಲಪ್ಪುದು. ಸರ್ಕಾರ ಜೀವಿಗಳು ಶುಕರಾಜರ ಚರಣಾಶ್ರಯವನಪ್ಪಕೊಂಡಿದ್ದರು, ಆದೊಡಂ ಶುಕರಾಜ್ಯದ ಸ್ವೇಮಿಷಾರಣ್ಯ ವಾಸಿಗಳಾದ ವೃಷಾಕಟಿಗಳ್ ತಮ್ಮ ಸಭೆಗೆ ಶುಕರಾಜರಂ ಸಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳಂ ನಿಮಂತ್ರಿಸುದಿಪ್ರದು ಚೋದ್ಯಂ. ಶುಕಂಗಳ ಬುರುಡೆಯೊಳ್ಳ ಗೊಂದುಮಿಲ್ಲಂ, ಇದೆಲ್ಲಂ ಶುಕರಾಜರಂ, ಯಾವ ಶುಕರ್ವು ತಾನೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ನುಡಿಗಳ ಅಧ್ಯಂ ತಿಳಿಯದೆಂದು ವೃಷಾಕಟಿಗಳ್ ನಗುವಷ್ಟು. ಅದರಿಂದಂ ಕಟಿಗಳ್ ವನವಾಸಂ ಕೆಂಡವು.

(ಇದು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಹಳೇ ಸಂಗ್ರಹದ ತಾಡವಾಲೆ ಗ್ರಂಥದ ಶುಕ ಪುರಾಣ ಧ್ಯಾಯದಿಂದ ಆಯ್ದು ಅಂಶವಾಗಿದೆ)

ಗಳಿ. ಶೇಕ್ಸ್‌ಪೀಯರನನ್ನು ಯಾರು ಬರೆದರು?

ಯಾವನಿಗಂಜಿ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಸಾಯದೆ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆಂದು ಯಾರಾ ದರೂ ನಂಬಿದ್ದರೆ ಅದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪ. ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ಸಾಯಲು ಹಿಂಜರಿಯತ್ತಿ ರುವುದು ಸಂಶೋಧಕರಿಗಂಜಿ. ಸತ್ತವರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವ ಈ ಜನರು ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಹ ನಮನ್ನು ಸುಖಿವಾಗಿ ಬಾಳಲು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮುನ್ನಾರು ನಾನೂರು ವರಣಗಳಾಚಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಚೇಳು ಹಾವುಗಳಿಗೂ, ಕುದಿಯುವ ಸೀಸದ ಅಭ್ಯಂಜ ನಕ್ಕಿ ಮೈ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಇರಲು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವವನ್ನು ಹೊತ್ತಿಗೇ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಒಬ್ಬ ಸಂಶೋಧಕನು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರರು ಬರೆದಿರದೆ ಚೇರೆ ಯಾರೋ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶ್ರೀರಂಗರೋ, ಬೀಚೆಯವರೋ, ಕಸ್ತೂರಿ ಯವರೋ- ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂದು ಸಾಧಿಸುವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬಿಹುದು. ಈ ಮೂವರು ಹಿರಿಯ ಹರಟೆಗಳಾರರು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಹರಟೆಗಳು ತಮ್ಮವಲ್ಲವೆಂದು ಡಾಣಾಡಂಗುರವಾಗಿ ಸಾರಬಿಯಸಬಿಹುದಾದರೂ ಅವರು ಆಗ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಯಮರಾಯನಿಗೂ ತುಂಬ ಹೇಳಾಟವೇ ಉಂಟಾಗದಿರದು. ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಸಂಶೋಧಕನು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ಮೇಲಿನ ಮೂವರಲೊಬ್ಬರೆಂದು ಅಫ್ವಾ ಇನ್ನಾರಾದ ರೊಬ್ಬರೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತಪಡಿಸಿಟ್ಟನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಆಗ ಯಮನು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ, ಹರಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದ್ಯುವನಿಂದೆ, ಪಿತ್ಯನಿಂದೆ, ಗುರುನಿಂದೆ- ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೇಶಭಕ್ತ ನಿಂದನಾಗಿ ಆಗಲೇ ಕೊಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಕುದಿಯುವ ಸೀಸದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಸ್ವಾನಮಾಡಿಸಿದ್ದನು. ಸರಿಪಡಿಸಲು ಅವನು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಎತ್ತಬೇಕಾಗುವುದು- ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ತಣ್ಣೀರು ಸ್ವಾನಕ್ಕೇ ಅಂಜುತ್ತಾರೆ; ಜಿಂ ಡಿಗ್ರಿ ಬಿಲೋ ಜೀರೋ ಹಿಮಸ್ವಾನವೆಂದರೆ ಅವರ ಮೈ ಈಗಲೇ ನಡುಗುತ್ತದೆ.

ಒಡಪಾಯಿ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪೀಯರನನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಅವನ ಇಂದಿನ್ನು ಜಗತ್ಸ್ವಿದ್ಧ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ-ಟಂಡನ್‌ ಮಿಷಿಗಳು ಸುಡಬಹುದಾದ- ಕವನಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಬರೆದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಲ ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಈಗ ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸಲು ಸರಾಧಾಮಸ್ ವಾಲ್ಯಿಂಗ್‌ನುಮನ ಗೋರಿಯನ್ನು ಅಗೆಯುವವನಿದ್ದಾನಂತೆ. ಶೇಕ್ಸ್‌ಪೀಯರನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಕದ್ದಂತೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಕದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಸಂಶೋಧ ಕರು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಂಶಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹೆಸರನ್ನು ಸಹಿತ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಬಾರದಿದ್ದ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪೀಯರನು ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದೆಂದರೆ ಕಾಳಿದಾಸನು ಕಾಳಿದಾಸನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದನೆನ್ನವ್ವೇ ಅಫ್ವರಹಿತವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಫಣಿಗರೇ ಈ ಜಗದ್ವಂದ್ಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂಬಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂಶಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲಂಚತಿಂದು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಪದದಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ-ವಿಜ್ಞಾನಿ ಬೇಕನ್ನನಾ

ಗಲಿ, ಹೆಂಡದಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಗಳಾಡಿ ಸತ್ಯ ಶ್ರೀಮೃಷಿಫರ ಮಾಲೋವಾಗಲಿ, ಶೇಕ್ಕಪಿಯರನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬರೇ ಕುದುರೆ ಕದ್ದು ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದ ಶೇಕ್ಕಪಿಯರನಾಗಿರ ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಪೆಂದು ಅವರು ತೀಮೂರಿನಿಸಿದರು. ಬೇನ್ ಜಾನ್ನನ್ನನೇ ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರ ಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಶಂಕಿಸಿದರೂ- ಅವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅನಾಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಾಕ್ಷಿಯೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ- ಬೇನ್ ಜಾನ್ನನ್ನನ ಕೊರಳಿಗೆ ಸಂಶೋಧಕರು ಶೇಕ್ಕಪಿಯರನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೆಂಡದಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಮಾಲೋವನೇ ಶೇಕ್ಕಪಿಯರನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಮಾಲೋವನ ಗಳಿಯನ ಗೋರಿಯನ್ನು ಆಗೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಳಿದಾಸನು ಕಾಳಿದಾಸನ ಶೃಂಗಳನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ನಂಬಿವುದೂ ತೀರ ಹಾಸ್ಯಸ್ವದವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಳಿದಾಸನಲ್ಲದೆ ಬೇರಾರೂ ಅವಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲೆಂದು ನಂಬಿಲು ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಆಧಾರವಿಲ್ಲದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಂಬಿವುದು ಸಂಶೋಧಕರ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಕಾಳಿದಾಸನೇ ಆಶ್ವಫೋವನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಆಗಲೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶೇಕ್ಕಪಿಯರನಂತೆ ಕಾಳಿದಾಸನೂ ಕುದುರೆ ಕದ್ದಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವನು ಒಂದೆ ಕುರುಬನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕುರುಬನು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ, ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಬರೆದನೆಂದು ನಂಬಿವುದು ಹೆಡ್ಡತನವೇ ಸ್ನೇ. ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕುರಿಕಾಯುವುದು ಎಷ್ಟೋ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಇಂದಿನ ಕವಿಗಳ ಉತ್ತನ್ನದ ಮೇಲಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುರಿಕಾಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಳಿದಾಸನು ಕವಿತೆ ಬರೆಯತೋಡಿದನೆಂದು ಸೂಧಿಸುವುದು ಕಾಳಿದಾಸನ ಬುದ್ದಿಯ ಅವಹೇಳನವಲ್ಲವೇ? ಕಾಳಿದಾಸನೇ ಅವನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ನಂಬಿಲು ಒಂದೇ ಆಧಾರ ವಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಅವನು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಹೇಣ್ಣು ಮರುಳನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕಾವ್ಯಕರ್ತರ ಲಕ್ಷಣವೆಂದೋಪ್ಪಬಹುದಾದರೂ ಅದೊಂದರಿಂದಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೆಂತು? ದುದ್ದೇವದಿಂದ ಭಾರತದ ಆರ್ಥರು ಹೇಣಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟಬಿಡುವ ದೂರದೀರ್ಘ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಭತ್ಕುಹರಿಯು ಬರೆದಿದ್ದನೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಯಾವುದೊಂದು ಗೋರಿಯನ್ನು ಆಗೆಯಲು ನಮಗೆ ಸಂದರ್ಭ ದೊರೆಯದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಷಟದೇವನು ತನ್ನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯದೆ ಚಾಣಭಟ್ಟನೇ ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿದೆ. ತಕ್ಕ ಚಾಣನು ತನ್ನ ನಿಕ್ಷಯಮಟ್ಟದ ಶೃಂಗಳನ್ನು ದೊರೆಯಾದ ಹಷಟನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತನಗೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಚೂಹ್ಯಾ ಸಾಧಾರಣಾರ ಮೋಸಾರಿಕೆಯ ದ್ಯೂತಕವಾಗಿದೆ.

೧೯. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ದರ್ಶನಂ

ಬ್ರಿಂಜಿ ರಾಜನಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಂಡತಿ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಆ ಹೆಂಡತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಅವನ ರಥದ ಗಾಲಿಯ ಕೇಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ- ರಾಮಾಯಣವೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಹಾ ರಾಮಾಯಣಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆಂದು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ದಶರಥರಾಜ ಮೂರು ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವನು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಬ್ಬಂದು “ಧಿಯರಿ” ಇದೆ. ಅವನ ತಂದೆ ಅಜರಾಜ ಒಂದೇ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನಂಬಿ ಬಿದುಕಿದ್ದು. ದಶರಥ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಲವೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಆಕಾಶದಿಂದ ಒಂದು ಹೂಮಾಲೆ ಬಿದ್ದು ಇಂದುಮತಿ ಸತ್ತಮೇಲೆ, ಅಜರಾಜ ಎಷ್ಟು ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಹೋದನೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಜಗತ್ತೇ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಹೋರಗೊಂದು ಗುಡಿಸಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೇ ಧೇನಿಸಿ ಕೊರಗುತ್ತ ಆತ ಆಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ.

ತಂದೆಯ ಈ ದುರವಸ್ಥೆ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದ ದಶರಥನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಗಾಥವಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದೇ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನಂಬಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಅಪಾಯವನ್ನಾತ ಮನಗಂಡು ತಾನಂತೂ ಒಂದು “ಸ್ವೀರ್ಂ” ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಆಗಲೇ ನಿಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಿಳಿನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದಿತ್ತೇ ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಗಲಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒಂದು ಬ್ರಾಂಡಿನ ಸಿಗರೇಟು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ. ಹಿಂದಿನ ಬ್ರಾಂಡಿನ ರುಚಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ನೀವು ಈಗಿನ ಬ್ರಾಂಡಿನ ಸವಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಾರದೇ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ದಶರಥ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬ್ರಾಂಡುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಜೂಣನೇ ಸ್ನೇಹಿತ್ಯ.

ಎರಡಾದ ಮೇಲೆ ಮೂರೂ ಆಗಲಿ ಎಂದು ದಶರಥ ಕೃಕೇರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ. ಅಲ್ಲೇ ಅವನು ಜಾರಿದನೆಂದು ನನ್ನ ಮತ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾರಣವೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಬಹುಶಃ ಕೌಸಲ್ಯ-ಸುಮಿತ್ರೆಯರು ತುಂಬ ಜಗತ್ ವಾಡತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬೇಸತ್ತು “ತೃತೀಯಃ ಪಂಥಾಃ” ಹಿಡಿಯಲು ಮನಸುಮಾಡಿರಬಹುದು. ಯಾರಾದರೂ ಇಬ್ಬರು ಜಗತ್ ವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೂರನೆಯವರು ತನಗೆ “ಓಪನಾ” ಆಗಿರುತ್ತಾಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ಲೇಕ್ಕ ಹಾಕಿರ ಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂತ್ಯೇಸುವ ಉಭಯಸಂಕಟ ತಪ್ಪಿತಿತ್ತು.

ಅಂತೂ ದಶರಥ ಮೂರನೆಯವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ. ಅವರನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದುವ ಹುಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಏಕೆ ಅಂಟತೆಂದು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲ. ದಶರಥ ಮುದುಕನಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದು. ಅವನ ಗುರಿ ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿ

ಬಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತೆತ್ತಲೂ ಹಾರಿಸುವ ಬಿನ್ನಣಿಗಿತ್ತಿ ತರುಣಯೋಬ್ಜನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರೇ ಶತ್ರು ವೀರರ ಕಣ್ಣಗುರಿ ಒಂದೆಡೆ, ಬಣಾದ ಗುರಿ ಬೇರೊಂದೆಡೆ ಆಗಿ ಅವರು ಗೊಂದಲಕ್ಷೇಡ ಗುವರೆಂದು ದಶರಥ ಎಣಿಸಿದ. ಅದು ತಪ್ಪಾಗಲಿಲ್ಲ, ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಯುದ್ಧ ವಿದ್ಯೇಗೆ ಇದು ದಶರಥನ ಮೌಲಿಕ ಹೊಡುಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗತ್ತನ್ನು ಅವನ ಅನಂತರ ಒಂದವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದದ್ದು ದುರದ್ವಷ್ಟ ಕರ. ದಶರಥ ತುಂಬ ಎಚ್ಚರಗೇಡಿ ವೀರನಾಗಿರಬೇಕು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ತನ್ನ ರಥದ ಗಾಲಿಯ ಕೇಲು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಎಂದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದು. ನಮ್ಮ ರ್ಯಾಲಿನವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನ್ನು ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಹೂಡ ಆತ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತಪ್ಪಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಹೀಗಾಗಿ ಯುದ್ಧದ ನಡುವೆ ಗಾಡಿಯ ಕೇಲು ಜಾರಿಯೋ, ಮುರಿದೋ ಹೋಯಿತು. ಚೆರುಕು ಕಣ್ಣನ ಕೈಕೇಯಿ ಇದನ್ನು ಕಂಡಳು. ರಥ ಬಿದ್ದರೆ, ಗಂಡನಿಗೆ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಬರುವ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಲಾಹಿಸಿದಳು. ಕೇಲಿಯ ತೂತಿಗೆ ತನ್ನ ಕಿರಿಬೆರಳನ್ನು ತುರುಕಿ ಗಾಲಿ ಸರಿದು ಬೀಳುವುದನ್ನು ತಡೆದಳು. ಕೈಕೇಯಿಯ ಧೈರ್ಯ ಎಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೇ ಅವಳ ಕಿರಿಬೆರಳೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುದ್ಧರಥದ ಗಾಲಿಯ ಕೇಲಿನ ತೂತಿನಲ್ಲಿ ಬೆರಳು ತುರುಕಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕೈಕೇಯಿಯ ತೋಳು ಎಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿರಬೇಕು. ಅವಳ ಕೈಬೆರಳು ಎಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದೆಲ್ಲ ತರ್ಕ-ವಿತರ್ಕ ಮೂಡುತ್ತ ಈ ಇಡೀ ಕಥೆಯ ಸತ್ಯತ್ವದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಸಂದೇಹವನ್ನಂಟುಮಾಡಲು ಕೆಲ ಸಂಶೋಧಕಭೂವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಥ ಅಬೃಹ್ಯಾವಾದ ಸಂಶೋಧಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಲ್ಲದಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕಾಳಗ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆಯ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತನಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರದ ಅರಿವು ದಶರಥನಿಗೆ ಒಂದದ್ದು. ಮೆಚ್ಚಿ ಅವಳಿಗೆ ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು ದಯವಾಲಿಸಿದ. ಒಂದು ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು ಎಕೆ ಹೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಒಂದು ವರ ಹೊಡುವುದೇ ಅಪಾಯಕರ. ಆದರೆ ದಶರಥನ ಈ ಹೆಡ್ಡತನ ಶ್ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವಳು ಅವನ ಮೂರನೇ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ನೆತ್ತರು ಸುರಿಯವ ಅವಳ ಕಿರಿಬೆರಳು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗಿತ್ತು. ಕೈಕೇಯಿ ಈ ವರಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಸವಾಗಿ ಅಂದರೆ ರಿರ್ಯಾರ್ಡ್ ಆಗಿ ಇಟ್ಟಳು. ಅವು ಟ್ರೈಬಾಂಬಿನಂತೆ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಸ್ಮಾಟಗೊಳಿಸಿದವು.

ರಾಜರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರುವುದು ತೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. (ಬಹುತ್ತಃ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ನಂಬಲು ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ಭಾರತೀಯರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಎಂದು ಪಳಗಿದರೆಂಬುದು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಬಲ್ಲದು). ದಶರಥನ ಮುತ್ತಜ್ಞ ದಿಲೀಪನಿಗೆ ಬಹು ಕಾಲ ಮಕ್ಕಳಾಗದ ಆತ ಕಾಮಧೇನುವಿನ ಮಗಳಾದ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸೇವೆಯ ನಡುವೆ ಆ ಆಕಳು ಅವನಿಗಿತ್ತ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ, ಈ ಪೀಡಾ ತಪ್ಪಿದರೆ ಸಾಕು ಎನಿಸಿರಬಹುದು. ಮಧಿಲೆಯ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದ ಅವನು ಯಜ್ಞಕ್ಷಾಂಗಿ ನೆಲ ಉಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತಂತೆ. ಅಫಾಡತ್ತಾ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಂಗಸರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಶುಗಳ ಹುದುಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿರಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ನೈಸ್‌ಗಿರ್ಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನೇಕ ಕಾಲ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗಿ ಆತ ಕೊನೆಗೆ ಕೃತಕ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಶರಣ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಜ್ಞಪುರುಷನು ಕೊಟ್ಟಿ ಪಾಯಸವನ್ನು ದಶರಥ ತನ್ನ ಹೆಂಡರಿಗೆ ಪಾಲುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ. ದಶರಥ ತುಂಬ ಮರವೆಯ ಸ್ವಭಾವದ ವನೆಂದೂ ಪಾಯಸವನ್ನು ಹಂಚುವಾಗ ಕೌಸಲ್ಯೆ ಕೈಕೇಯಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿ ಆಮೇಲೆ ನೆನೆದುಕೊಂಡು ಅವರಿಭೂರಿಂದಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ನಡುವಿನವಳಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದನೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗೆ ಇಬ್ಬರ ನ್ಯಾಯ ನಡುವಿನವನಿಗೆ ಆಯ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಸುಮಿತ್ರೆಗೆ ಡಬ್ಬಲ್ ಪಾಯಸ ಮತ್ತು ಡಬ್ಬಲ್ ಮಕ್ಕಳು ಸಿಕ್ಕುವಂತಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿ ದ್ವಾದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಸುಮಿತ್ರೆಗೆ ತುಂಬ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಒಬ್ಬನನ್ನು ರಾಮನೊಡನೆ ಕಾಡಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಭರತನೊಡನೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳೊಡನೆ ಒಳ್ಳೇ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಏಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈ ರಾಜಕೀಯ ಗತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ‘running with the hares and hunting with the hounds’ ಮೊಲಗಳೊಡನೆ ಓಡುತ್ತ ನಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಬೇಟಿಯನ್ನು ಆಡುವ ನೀತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ದಶರಥನ ನಾಲ್ಕುರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ ಶ್ರೀರಾಮ ಆದಶರಾದಿಯಾಗಿ ಬೇಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದು. ಅವನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಾಟನೆ ಇದನ್ನು ಮುನ್-ಸೂಚಿಸಿತ್ತು. ಒಂದಾನೊಂದು ಹುಣ್ಣಮೈಯ ದಿನ ಮಗು ರಾಮಚಂದ್ರ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ಅದು ತನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಅಳತೊಡಗಿದ. ಅವನ ರಂಪಾಟ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೆಂದರೆ, ಅರ ಮನೆಯಲ್ಲ ಗುಬರಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆಷ್ವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೋಳಿದು ಅವರು ಒಂದು ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ತಂದು, ಮಗುವನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಕೂಡ್ರಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಅದರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮಚಂದ್ರ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅಳು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಇದು ಶುದ್ಧ ಆದಶರಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರು ಬಾನಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಹಟತೊಟ್ಟಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಗದ್ದಲ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಡೆಗೆ ಚಂದ್ರನ ನೆರಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೇ ಚಂದ್ರನು ಸಿಕ್ಕಿದನೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೋಂದುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ತಾರ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿದುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಷಿ ಒಂದು ದಿನ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದ. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಗೂತ್ತಿರುವಂತೆ ಈತ ಕೃತಿಯತ್ವದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರೌಮೋಶನ್ ಪಡೆದ ಒಬ್ಬ ರಾಜ. ಪೌರೋಹಿತ್ಯದ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವೀಸಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರು ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಇತರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೇಶಕೊಡದಿದ್ದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತ್ಮಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಗೆದ್ದ ವಿಶ್ವಾಮಿತನನ್ನು ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಪ್ರಮುಖನೆಂದು ಹೇಳಲಾಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಉದ್ದಾರಾದ ಗದ್ದ ಬೇಳಿಸಿ ಮಷಿ ಕೂಡ ಆದ. ಆಹ್ವಾತ್ವಿನಿಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸತ್ಯ ಹೇಳುವ ರಾಜರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದು, ಶ್ರೀಶಂಕು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದ ಉಪದ್ಯುಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮ ಎಂಬ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದಿದ್ದು. ಈ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದರೆ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಜ್ಞ ಎಂದು ಒಳ್ಳೀ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಸುಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತೋ ಅಥವಾ ಇವರು ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಹೊಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟತ್ತಿತೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಯಷಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅವರು ತಮಗೆ ಆಗದಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸರಿದ್ದ ಅಡವಿಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಯಜ್ಞಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಆಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಆ ನೇವದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿ ಯರಿಂದ ಹೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ದ್ವಾರಿತ ಕಳಗದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಾಟಕಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದ ಸುಭಾಮು. ಮಾರೀಚರು ಇದ್ದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಏಕೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನಿಸಿ ಅವನು ಈ ಯಜ್ಞದ ನೇವ ಹೂಡಿದ್ದನೆಂದೂ ದ್ವಾರಿತ ಕಳಗದವರ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಹೊಲ್ಲಲ್ಲಿಂದೇ ಅವನು ದಶರಥನನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಾರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ರಾಮನಿಗೆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಹೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸು ಅಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ರಾಮನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದ ಆರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ತೀರ ಮಾನಸಿಕ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರಾಮ ಒಬ್ಬ ತಾಟಕಿಯನ್ನೂ ಅವಳ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನೂ ಹೊಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಓಡಿಸಿದ.

ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಹೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಜುಯೇಟಿನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೂರಣನು. ಆಗ ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಕರಾಜ ಆಳುತ್ತಿದ್ದು. ಈ ಜನಕನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅವಶ್ಯ.

“ಮಿಥಿಲಾಯಾಂ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಯಾಂ ನ ಮೇ ಕಿಂಚನ ದಹ್ಯತೇ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಈತನು ತತ್ತ್ವಜ್ಞನಿಗಳ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದು. ಅರ್ಥಾತ್ ರೋಂ ನಗರ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನೀರೋ ದೋರೆ ಪಿಟೀಲು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇ ಮಿಥಿಲೆ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಜನಕ ತತ್ತ್ವಜ್ಞನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದು. “ಮಿಥಿಲೆ ಸುಟ್ಟರೆ ನನ್ನದೇನೂ ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಜನಕ ಏಕೆ ಹೇಳಿದ? ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾರಕ್ಕು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಒಂದು ನಿಣಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ರಾಜಕಾರಣಗಳು ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಪತ್ತಾಲ ಬಂದರೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ವಿದೇಶಗಳ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿಸುವ ಹಾಗೆ ಜನಕನೂ ತನ್ನ ಸೊತ್ತಿನ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಹೋರಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ‘ನನ್ನದೇನೂ ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಲು ಶಕ್ತವಾಯಿತು.

ನೆಲ ಉಳುವಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜನಕ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕುಂಡಲಿ ನೋಡುವುದು, ಹೌಳ್ಳು ತೋರಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬದಲು ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ತ್ರಿಮು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ನೀವು ಹೋಗಿ ಕನ್ನಡಿತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವುದಾದರೂ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮುರಿದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನ ಮಗಳು ನಿಮಗೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಜನಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳೇ ಬಿಲ್ಲು ಇತ್ತು. ಅದು ಎಷ್ಟು ಹಳೆಯದು, ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಯಾರಿಗೂ ಸರಿ ಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಶಿವನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇತ್ತು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಕೈಬಿಟ್ಟನೆಂಬ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿಶ್ವಸನೀಯ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಅದು ತೀರ ಹಳೆಯದಾಯಿತೆಂದೆ? ಅಥವಾ ಶ್ರೀಶಂಕರ ಬಿಲ್ಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾದ ಆಯುಧವೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವನು ಹೋದಂಡವನ್ನು ರಿಟ್ಯೂ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು.

ಅದು ಹೇಗೆಯೇ ಇರಲಿ, ಬಿಲ್ಲು ಭಾರೀ ದೊಡ್ಡದಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನಂತೂ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಕೇತ್ತಿದ ಎದೆ ನಡುಗಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಈ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದಯೇರಿಸುವವರಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಜನಕ ಫೋಣಿಸಿದ ನಂತರ, ತಮ್ಮ ಕೈತೋರಿಸಲು ಬಂದ ಅನೇಕರು ಅದರ ಗಾತ್ರ ನೋಡಿ ಅದರ ಕೇತ್ತಿದ ಕೇಳಿಯೇ ಹೆದರಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆಂಬ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಆಸ್ತಿದವಿದೆ. ರಾಖಣ ಕೂಡ ಈ ಕೇತ್ತಿದಶನಿಯ ಪ್ರತಾಪದಿಂದಲೇ ಅಂಜಿರಬೇಕು. ರಾಮ ಮಾತ್ರ ಬಂದು ನೋಡಿದ, ಎತ್ತಿದ, ಮತ್ತು ಮುರಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷದಿಂದ ಇಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಲಡ್ಡಗಿಡೆ ಎಂಬ ಗುಟ್ಟನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಷ್ಟೇ ಅರಿತಿದ್ದನೆಂದೂ, ಅವನು ರಾಮನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿಟ್ಟಿದ್ದನೆಂದೂ ಯಾವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಸೀತೆ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ವರಿಸಿದಳು. ಇದೇ ಸಂಧಭ ಸಾಧಿಸಿ ಜನಕನು ತನ್ನ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನೇಲ್ಲ ದಶರಥನ ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಪಾರಾದ. ರಾಮನ ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅವನೇಕೋ ಹಟ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಇದು ಕನಾಟಕ ಕಾವ್ಯಕುಲಾರ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ಶ್ರೀಮಾಲ್ಯಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರವರಚಿತ ಮಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಷಾಯಣದಶನ ಗರ್ಭಮಹಾ ಪ್ರಬಿಂಧಮೋಳ ಬಾಲಕಾಂಡಂ ಸಂಪೂರ್ಣಾರ್ಥ.|| ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ||

ಯುವಕರು ಆಕಾಶ ಮುಟ್ಟಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಥಾನಿ ನೆಹರು ಹೃದರಾಚಾದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶವಿತ್ತರು.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ತಾರೆಗಳು ಸಿಗುವಾಗ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏಣಿ ಹಚ್ಚುವ ಗೊಡವೆ ಏಕೆ ಅಂತ?

೧೨. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ವಿತ್ತಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಒಂದು ಮೋಜಿನ ಕೆಲಸ. ಓದುವವರಿಗೆ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳ ಪ್ರತಿಪುಟದ ಕೆಳಗೂ ಇರುವ ಹನುಮಂತನ ಬಾಲದಂಥ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ತಲೆ ಬೇಸರ ತರುವಂತಿದ್ದರೂ ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಇತಿಹಾಸದ ಹುಚ್ಚುವರಿಗೆ ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸೊಗಸಿನ ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ಸಂಶೋಧಕ-ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಚ್ಚಾಟದಲ್ಲಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧಕರೊಬ್ಬಿರು “ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಣ್ಣರೇ?” ಅಥವಾ “ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಲಿಂಗಾಯತನೇ?” ಅಥವಾ “ಕಾಳಿದಾಸನೇ ಅಶ್ವಫೌಷಣಾಗಿದ್ದನೇ?” ಎಂಬ ಏನಾದರೀಂದು ಬಾಂಬನ್ನು ಒಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೇಲೆ ತಗೋ! ಸಂಶೋಧಕರ ತಂಡತಂಡವೇ ಈ ಬಾಂಬಿನ ವಿರುದ್ಧ ಅಸ್ತಪತ್ರಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪೂರ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪರ್ಕಷ್ಟ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಶ್ವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡೂ ಪರ್ಕಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ‘ಪ್ರಮಾಣ’ಗಳಿಂದರೆ ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡೆಯ ಒಣ ಸಿಪ್ಪೇಗಳಷ್ಟೇ ಭಾರವಾದವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನೀವು ಬದುಕಿ ಕೊಳ್ಳತ್ತೀರಿ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಭಾರವಾದುದನ್ನೇದಾರೂ ಆವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಲೆ ಯೀಂಬುದು ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಂತೆ ಉಭಯ ಪರ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೈ ಬದಲಿಸಿ ಬದಲಿಸಿ ನಷ್ಟಗುಜ್ಬಾಗಿ ಹೋದಿತು.

“ಭಾಸನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಭಾಸನೇ ಬರೆದನೇ” ಎಂಬ ಜಗತ್ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕೋರಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧದಷ್ಟೇ ಅನಿಷ್ಟಾಯಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ನೀವು ಬೇಸತ್ತು ಯಾಕಾದರೂ ಭಾಸನು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದನೋ ಅನ್ನಪಿರಿ. ಕಾಳಿದಾಸ ಒಂದು ದಿನ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಒಂದು ದಿನ ತಡವಾಗಿಯೋ ಎಂದು ಸಂಶೋಧಕರು ಒಂದು ಯುಗದವರೆಗೂ ಹೋರಾಡುವರು. ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ಜನರಾದರೂ ಕಾಳಿದಾಸರಿದ್ದರು ಎಂದು ಕೇಳಿ ನೀವು ಗಾಬಾಗುವಿರಿ. ಅಶ್ವಫೌಷಣನು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಕರಣದ ತಪ್ಪಗಳನ್ನೇ ಕಾಳಿದಾಸನೂ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಇವನೇ ಆವನಾಗಿರಹೂಡರೇಕೆ? ಕಾಳಿದಾಸನ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಒಗೆಯ ತಪ್ಪಗಳಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಳಿದಾಸರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಕಾಳಿದಾಸನು ಗುಪ್ತ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ದರಿಂದ ಆವನು ಗುಪ್ತ ಅರಸರ ಆಶ್ರಿತನಾಗಿರಬೇಕು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾವೀ ಸಂಶೋಧಕರು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ತರ್ಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದೆಂದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ಕೊತುಕಪಡುವುದುಂಟು. ಆವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಎರಡು ಬೇಂದ್ರೇಗಳಿದ್ದರೆಂದು ವಾದಿಸುವರು- ಜನಪದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಬೇಂದ್ರೆ ಬೇರೆಯೇ. ಗ್ರಂಥಿಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದವ ಬೇರೆಯೇ, “ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ” ಬರೆದ ನಾಸ್ತಿಕ ಕವಿ ಆರವಿಂದ ಭಕ್ತ ಬೇಂದ್ರೇಯಾಗಿರಲು ಶಕ್ತಮೇ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮೂರು ಬೇಂದ್ರೇಗಳಿದ್ದರಬೇಕು ಇಲ್ಲವೇ “ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಕ್ರಿಪ್ತಪ್ರವಿರಬೇಕು ಎಂದೂ

ಅವರು ಸಾಧಿಸುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದವರಿರು ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಫೆಂಡೂ ಅವರು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಷಟ್ಟದಿ ಕಾವ್ಯಗಳ ನಡುವೊ ಕಾಲದವರಿರು ಬೀಕೆಂಡೂ ಅವರ ಶೈಲಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ನಿಣಾಯಿಸುವ ಸಾಹಸಿಗಳೂ ಹುಟ್ಟಬಿಹುದು. ಮುದ್ರಣನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಪ್ರಾಚೀನವೆಂದು ಭ್ರಮೆಯುಂಟುಮಾಡಲು ಹೊಗಿದಂತೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ತನ್ನದು ಅವಾಚೀನವೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಬಾರದೇಕೆ?

ಈ ವಿತಿಹಾಸಿಕ ಯುದ್ಧ ನಮ್ಮೆ ದೇಶಕ್ಕೇ ಮೀಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿರಿ. ಲಾಂಗೂಲಾಕೂಯರಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹರಟಿಸಲು ಕಾರಣವಾದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ “ಬೀಕನ್ನನು ಎಲಿಜಬೆತ್‌ಳ ಮಗನೇ?” ಎಂಬ ಲೇಖಿ. ಎಲಿಜಬೆತ್‌ಳು ಗಳನೇ ಶತಕದ ಇಂಗ್ಲಿಂಡಿನ ಕುಮಾರಿ ರಾಣಿಯೆಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಣಾಡ್ ಅಥವಾ ಲೀಸ್ಸೆಸ್ಟರ್ನಿಂದ ಗುಪ್ತ ಪ್ರಾಯದ ಮೂಲಕ ಒಬ್ಬನಲ್ಲ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆಂದು ಸಂಶೋಧಕರೀಗ ಹುಟ್ಟಿಬ್ಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಟವರ್ ಆಥವಾ ಲಂಡನ್ ಸೇರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯ ಬೆಳೆಯಿತಂತೆ. ಮುಂದೆ ಎಲಿಜಬೆತ್‌ಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ ದೊರೆತ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲಿಜಬೆತ್‌ಳು ಹಗಲೂ-ರಾತ್ರಿ ಅವನೊಡನೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ಸರ್ ಫಾನ್ಸಿಸ್ ಬೀಕನ್ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಜಗತ್ತುಸಿದ್ಧ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದಾತನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ರಾಣಿಯ ಸೈರಂಧ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಆನ್ ಬೀಕನ್ನಳು ಒಯ್ಯಿ ತನ್ನ ಮಗನೆಂದೇ ಸಾಕಿದಳಂತೆ. ಎಸೆಕ್ಕಿನ ಅಲಂ ನಾಗಿದ್ದ ರಾಬಟೆನು ಅವಳ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗನಂತೆ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ಮರ್ದಾದೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೀಕನ್ನನು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಕೋರ್ಫೋನ್‌ತ್ರೆಲಾದ ಎಲಿಜಬೆತ್‌ರಾಣಿ ತಾನೇ ಅವನ ತಾಯಿಯೆಂದು ಒದರಿಬಿಟ್ಟಳಂತೆ. ಆಮೇಲೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾರ ಮುಂದೆಯೂ ಬಿಂಬಿತಕ್ಷದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಶಾಸನ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಫಾನ್ಸಿಗೆ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿದಳು. ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಅವನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವಳ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರೂ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಿತಾಕ್ಷರಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದನೆಂದೂ ಈ ಸಂಶೋಧಕರು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಭಾವೆಯ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಅವರು ಹಲದಿನ ಗಳಿಂದ ಬೀಕನ್ನನೇ ಶೇಕ್ಕಪಿಯರನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಶೇಕ್ಕಪಿಯರನ ಸ್ವಹಷ್ಟದ ಮೂಲಪ್ರತಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಸುಳ್ಳಗಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೇನು? ಬೀಕನ್ನನಿಗೆ ರಾಣಿಯ ಮಗನ ಪಟ್ಟ ದೊರಕಿಸಲು ಅವರೀಗ ಯತ್ಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲಿಜಬೆತ್‌ಳ ಈ ಎರಡೂ “ಮಕ್ಕಳಿ”ಗೆ ಆದ ಗತಿ ಮಾತ್ರ ಶೋಚನೀಯ. ಬೀಕನ್ನನು ಇಂಗ್ಲಿಂಡಿನ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕೀನ ಪದವಿಯವರೆಗೂ ಏರಿ ಲಂಚಗುಳಿತನಕ್ಕಾಗಿ ಪದಚ್ಯಾತನಾದನು. ರಾಬಟೆನು ದಂಗೆಯಿದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ಎಲಿಜಬೆತ್‌ಳು ಅವನ ತಲೆ ಕಡಿಸಿದಳು!

(೨-೫-೧೯೫೫)

೧೮. ಸಪ್ತಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರ

ಅಂದ್ರದ ಕಾಕಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲಾಮಾಸ್ತರುಗಳು ಜೋಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿದರಂತೆ. ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಸಂಬಳವೇ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪೇನು ಹೇಳಿ? ಕನಾಟಕದ ಸಂಧಿಕಾಲದ ಮಹಾಕವಿ ಮುದ್ದಣ ಅವನೂ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರನೇ. ತನ್ನ ರಾಮು ಶ್ವಮೇಧದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ರಹಸ್ಯಪೂಣಾವಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೋರಮೆಗೆ ಸಪ್ತಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಂತ್ರ ಯಾವುದೆಂದು ಆ ನಾರೀಮಣಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪೀಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿದಾಯಕವಾದ ಆ ಮಂತ್ರದ ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. “ಭವತಿ ಭಿಕ್ಷುಂ ದೇಹಿ!” ಅಂತ. ಈ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮುಖಿಗಳಿಂಬ ಆ ಸೂಪರ್ ಮಾಸ್ತರರು ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸ್ವತಃ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗದೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಲಿನ ಉರುಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅಷ್ಟೇ. ಶಿಷ್ಯರು ತಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ಮೊದಲು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ಮೇಲೆ, ತಕ್ಕಾಶಿಲೆ, ವಿಕ್ರಮಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿತ್ಯೋ ನನಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾಲಂದದ ಜಗತ್ತಸ್ವಿದ್ಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶಿಷ್ಯರು ಸಪ್ತಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮುಖಿಗಳ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಗುರುಗಳು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿದೆ. ಮಾಸ್ತರ್ ಎಂಬ್ ಆಡಿಕನರಿ ಎಂದು ನಾವು ಕರೆಯಬಹುದಾದ ಪುರಂದರಧಾಸರು ಕೂಡ ಗೋಪಾಳ ಬುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದವರೇ. “ಹೆಂಡತಿ ಸಂತತಿ ಸಾವಿರವಾಗಲಿ, ದಂಡಿಗೆ ಬೆತ್ತ ಹಿಡಿಸಿದಳಯ್” ಅಂತ ಅವರು ಸಪ್ತಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಗೌತಮಬುದ್ಧ ಮಹಾವೀರಚಿನ, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ಗುರುಗಳಿಲ್ಲ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಪರಿಸಿದ ಮಂತ್ರ ಇದು. ಪುರಂದರಧಾಸರಿಗೆ ಗೋಪಾಳ ಬುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಸಿದವಳು ಹೆಂಡತಿಯಾದರೆ, ಅಂದ್ರದ ಆಧುನಿಕ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರವೇ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಸಿತಪ್ಪೇ.

ಅಂದ್ರದ ಈ ಗುರುಗಳು ಉಪನಿಷತ್ತೋ ಮುಖಿಗಳ ಹಾದಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆ ಎತ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಎಂದೋಬ್ಬರು ನನಗೆ ಕೇಳಿದರು, ಕಲಿಯಗದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ನಂಬಿಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೇ. ಭಿಕ್ಷುನ್ನವೆಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೇರಿ, ತಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಗುರು ಪತ್ತಿಯರಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಾಸ್ತರ ಮಹಾಶಯರಿಗೆ ನಾಲ್ಕೆದು ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳ ಬಂದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅವರೂ ಅಂದ್ರದವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಾರದೇಕೆ? ಒಂದೇ ಭಯ ಅಂದರೆ, ಮಾಸ್ತರರು ಹೇಗೂ ಸಪ್ತಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಸರಕಾರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗುರುಗಳಿಗಲ್ಲ ವರ್ಣಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಜೋಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸೋರೆ ಬುರುಡೆ ಒದಗಿಸುವುದಷ್ಟೇ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದು ಅವರು ಹೇಳಬಹುದು.

ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಬೆಗ್, ಸಂಸ್ಕಾರದ ಭಿಕ್ಷೆ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಮೂಲದ ಶಬ್ದಗಳು, ಆದರೆ

ಎರಡೂ ಭಾವೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಅರ್ಥ, ಗೌರವಗಳ ಅಂತರ ನೋಡಿರಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ Beg, borrow, steal ಅಂತ. ಭಿಕ್ಷೆ ಎಂಬಿದು ಸಾಲ, ಕಳವುಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಭಾವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿರುವ ಗೌರವ ಎಷ್ಟು! ಇಡೀ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷೆ ಎಂಬೆರಡು ಶಬ್ದಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ದಕ್ಷಿಣ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಏನೂ ಮಾಡದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಭಿಕ್ಷೆ. ಬರಬರುತ್ತ ದಕ್ಷಿಣಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಭಾವ ಇಳಿಮುಖಿವಾಗಿ ಭಿಕ್ಷುಧಿಕಾರ ದು ಏರಿತು. ಬೌದ್ಧರು ಭಿಕ್ಷುಗಳಾದರು. ಜೈನರೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಆವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಆಗಿದ್ದದರಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಅದರೂ ಅದಕ್ಕಿನ ಭಿಕ್ಷೆಗೂ ಎಷ್ಟು ಮರ್ಯಾದ ಬಂತೆಂದರೆ ಜಗತ್ತು ಸುಖಿದಲ್ಲಿದೆಯೋ, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಎಂಬಿದನ್ನು ಅಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಭಿಕ್ಷೆಯೇ ಅಳತೆಗೊಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಬರಗಾಲ ಅನ್ನವುದು ದುಭೀಕ್ಷೆ ಎನಿಸಿತು. ಆಗ ಭಿಕ್ಷೆ ಸಿಗುವುದೂ ಕಷ್ಟ. ಬೇಳಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅದು ಸುಭಿಕ್ಷೆ. ಸುಲಭವಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಸುಖಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಳಿದು ನೋಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವುಂಟೇ? ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿ, ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಗೆ ಸೋಲಿಸಿದರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಈಗ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಲೆ ಚೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಭಿಕ್ಷುದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು, ಪಾಪ, ಪುಸ್ತಕ ಕೀಟಗಳಾದ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೆಲ ಭಿಕ್ಷುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಭಿಕ್ಷುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮೇಲು ಎಂದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆ ಭಿಕ್ಷುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ಈ ಭಿಕ್ಷುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬೌದ್ಧರೂ, ಜೈನರೂ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ತಿಳಿಯವ ಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಭಾವಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯದ ಭಾವೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವವರು ಶೈಷ್ವರೆಂದು ಜನರು ತೀವ್ರಾನಿಸಿದರು. ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿಜಯದ ರಹಸ್ಯ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಶಿಶಿರವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮುಟ್ಟಿತು ಅಂತೇರಿ? ಭಿಕ್ಷುವೇ ‘ಧರ್ಮ’ ಎನಿಸಿದಾಗ.

(೨೦-೧೦-೧೯೭೫)

೧೯. ಸಕ್ಕರೆ ಗೀತ

ಸಿಹಿ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕಹಿ ವಾತಾವರಣವುಂಟಾಗುವುದು ಅಸಂಬಿದ್ಧವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ಅಸಂಬಿದ್ಧಗಳ ಕಂತೆಯಾದ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅದು ನಿತ್ಯ ಫಾಟನೆಯೇ. ಎಷ್ಟು ಸುವಿಶುಟಿಯ ಬಾಲೆಯರು ಕಟುತರ ಜಗತ್ತಾಗಳನ್ನೆಬ್ಬೀಸಿಲ್ಲ? ಎಷ್ಟು ಜನರು ಸವಿನಾಲಿಗೆಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಕಹಿ ಫಲಗಳನ್ನು ಉಂಡಿಲ್ಲ?

ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿಹಿ ಮಳಲಾದ ಸಕ್ಕರೆಯ (ಅಥವಾ ಅದರ ಅಭಾವದ) ದೇಸೆಯಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಹಿಕಹಿ ವಾದಗಳೇಳುವುದು ಅನಿಷ್ಟವಾದರೂ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ. ಅಳಿಯ ದೇವರು ಮನೆಗೆ ಚಿತ್ತಸೀದಾಗ ಹೊತ್ತಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಶಾರುವ ಮಗಳ ಹಾಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಪೇಟೆಯಿಂದ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ರಫಿ ಅಹಮದರು ವರ್ತಣಕ ರನ್ನೂ, ವರ್ತಣಕರು ಸಾಗಾಟ. ಮಾಡದ ರೈಲುಗಳನ್ನೂ ಕಹಿಕಹಿಯಾಗಿ ದೂರಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕಹಿಯ ನಡುವೆ ಸಕ್ಕರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಚೆಮತ್ತಾರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದೂ ಕಹಿಯಾಗಿಯೇ ರುಚಿಸಬಹುದೇ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಆದರೆ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೊಂದು ಸುದೃಢವ ಅವಫಾದವೇ ಆಗಿದೆ. ತಿಂಗಳಿನ ಅವಸಾನವನ್ನು ಚಾತಕದಂತೆ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಆ ಅವಸಾನ ಬೇಕೆಂದೇ ವಿಳಂಬ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಜೇಇ “ವಿಜಯ ವಿಶ್ವಲನ ಗುಡಿ ಭಣಗುಡುವ ತೆರ ದಲ್ಲಿ” ರುವಾಗ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯ ಮಣಿ ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಇಂಡೆಂಟ್ ಆಗಿರುವಾಗ, ಆಚಾರ್ಯರು ಪೇಟೆಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅಂಜುತ್ತಿರುವಾಗ “ಸಕ್ಕರೆ ಇಲ್ಲ” ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಓದಿ, ಆವರಿಗೆ ವಾರ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ “ಆಕಸ್ಮಿಕ ಧನಲಾಭ” ಎಂದು ಬರೆದದ್ದು ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ನಿಜವಾದಂತೆ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಆಚಾರ್ಯನೀಯವರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ, ಸಾಧ್ಯ ವಿದ್ವಾಷ್ಟು ಅಳುಮೋರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಲುಪಿಸಿದರು. ಒಂದು ಶ್ರೀ ಅವರು ಇವರನ್ನು ಇವರೇ ಈ ಸುದ್ದಿ ಅಥವಾ ಶಕ್ತರಾಖಾವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಆದರೆ ಮುಖಿದ ನಿವಿಣ್ಣ ಕಳೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಸುದ್ದಿ ಸತ್ಯವೆಂದು ಮನ ಗಂಡರು.

ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರ ಆನಂದೋತ್ಸಹಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕವಿತಾರೂಪವಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿತು:

ಸಕ್ಕರೇ!

ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗದೆಷ್ಟು

ಅಕ್ಕರೇ!

ಗೂತ್ತೆ ನಿನಗೆ ಸಕ್ಕರೇ,

ಓ ಸಕ್ಕರೇ!

ಉದರಿಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕರೆ

ಅಥವ ಕ್ಯಾಗಡವು ದೊರೆವ

ಲಕ್ಷ್ಯರೇ*

ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿ ನಕ್ಕರೇ,
 ನಿನ್ನ ತಂದು ಚೊಕ್ಕ... ರೇ!
 ಹಬ್ಬ ಮಾಳ್ಯೆನೆಂಡಿದ್ದರೇ,
 ಪೇಟೆಗೆಂಡೆದ್ದರೇ,
 ಎಲಗೆ ಸಕ್ಕರೇ!
 ಅಕ್ಕಟ, ಎಂಥ ದುಕ್ಕ .. ರೇ!
 ಎಮ್ಮು ರೊಕ್ಕ...’ ರೇ!
 ಕೊಡುವೆನೆಂದರೂನು ಸಿಕ್ಕದೇ
 ಯಾವ ಮೂಲೆ ಹೊಕ್ಕದೆ,
 ಸವಿಯ ಸಕ್ಕರೇ!
 ಹಬ್ಬಹಾಯ್ತೆ ನಮಗೆ ಬರೀ
 ಚೆಟ್ಟಿ ಭಕ್ಕರೆ?

ಇಮ್ಮು ಕವನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಲಾಂಗಾಲಾಖರ್ಯರ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ ಕಮ್ಮೊನಿಜಂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪ್ರಾಸ
 ಬದ್ಧಾವಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿತು:

ಅಲಲಲಲಲಲ ತಕ್ಕರೇ
 ಬಂಡ್ವಳಶಾರಿ ಸೊಕ್ಕರೇ!
 (ಧ್ವನಿಮಾಳ್ಯ ಕೊಕ್ಕರೇ!)
 ಜನತೆಯಿದ್ದ ನಿತ್ತರೇ
 ನಿಮ್ಮ ತಿಕ್ಕ ಮುಕ್ಕರೇ?
 ಕೈಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕರೇ,
 ಆಗ ನೀವು ತಿಂದುದೆಲ್ಲ ಕೆಂಪು ರೇ?

ಸೇತುಗಳಿಗೆ ಧಿಕ್ಕ ರೇ!

ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಿದ್ದ ಹಷ್ಟ ರೇ!

ಲಕ್ಷ್ಯ’ ರೇ ಲಕ್ಷ್ಯದರೂ, ಸುದ್ಯೇವಾದರೂ
 ಚೊಕ್ಕ’ ರೇ ಚೊಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ
 ರೊಕ್ಕ’ ರೇ ರೊಕ್ಕಾದರೂ

೨೦. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ

ಒಂದು ಕವಿಯನ್ನು ಟೈಪ್‌ರೈಟರಿನ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಯಥ್ವತದ್ವಾ ಬಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ತರಬೇತು ಮಾಡಿದರೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಳ್ಳಿರೆ ಅದು ಮಹಾಕವಿ ಶೈಕ್ಷಿಕ್ಯರನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತನಗರಿಯದೇಯೇ ಟೈಪ್ ಮಾಡಿ ಹೊಡಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಒಬ್ಬ ರಸಿಕ ಗಣತ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಗಣತ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷಿಕ್ತತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಹೋಳಿದ್ದನೇ. ಮಹಾಕವಿಗಳನ್ನು ಮಹಾಕವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವದು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲಾವಧಿ ಮಾತ್ರ. ಅದರೆ ಈ ಗಣತ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ನವ್ಯ ಕಲೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ದಿಲ್ಲಿಫೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಮೇರಿಕದ ಕನ್ನಡನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಮನೋರಂಜನ ಶ್ಲಬ್ಧಿನ ವರು ಪರಿಸಿದೆ ಒಂದು ಕಲಾಸ್ಫೋರ್ಮಲ್ ಒಂದು ಬಾಲವಿಲ್ಲದ ಕವಿಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ನವ್ಯ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕಪಿ ಸೋಲಿಸಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯನೂ ಬಾಲವಿಲ್ಲದ ಕಪಿಯೇ ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೇ ಮನುಷ್ಯ ಕೆಲ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದು ಬಂದವನು. ಬಹುಮಾನಿತ ಓರಂಗ್ ಉಟಪಂಗ್ ಕಪಿ ಇನ್ನೂ ಮರಗಳಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ ಓರಂಗ್ ಉಟಪಂಗ್ ಇಲ್ಲವೇ ಮತ್ತಾವ ಕಪಿಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಟೈಪ್ ರೈಟರ್ ಹೊಳ್ಳಿರೆ ಶೈಕ್ಷಿಕ್ಯರೊನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಟೈಪ್ ಮಾಡಿಹೊಡುವದಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೇ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಗಲಿ, ಅದು ಬಹು ಬೇಗನೆ ಕೆಲ ನವ್ಯ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಾದಿಸಿ ಹೊಡುವದು ಖಂಡಿತ. ಈಚಿಗೆ ನನ್ನ ನವ್ಯಕವಿ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಹೇಡ್‌ಲೈನ್‌ನುಗಳಿಂದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಯಥ್ವತದ್ವಾ ಕತ್ತರಿಸಿ ಯಥ್ವತದ್ವಾ ಹಚ್ಚಿ ಲಬ್ಧವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಕವಿತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರಿ ಚಚೆ ನಡೆಯಿತು. ನಾನೂ ಅದನ್ನೋದಿದೆ. ಏನೂ ಅಥವಾ ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಶೈವ್ಯ ಕವಿತೆಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ತೀವ್ರಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆವರೆಗೆ ನಾನು ಓದಿದ್ದ ಅನೇಕ ನವ್ಯ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ನನಗೆ ಕಬ್ಬಿಣಾದ ಕಡಲೆಯಾಗಿ ದ್ವರೂ ಅದು ಕಬ್ಬಿಣಾದ್ದೇ ಕಡಲೆ ಎಂಬಷ್ಟಾದರೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಇದು ಏನೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರದಿದ್ದರೇ ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಒಂದು ವಿಮರ್ಶೆ ಬರೆದು ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಆಸೆಯಿತ್ತು. ಅದರೆ ನನಗೆ ಅಥವಾಗದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾರಿಗೂ ಅಥವಾಗದ ಹಾಗೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಬರೆಯುವ ಕೆಲೆ ನನಗೆ ಗೂತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅಥವಾಗದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಅಥವಾ ವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೆ ಒಳ್ಳೀ ಗುಣವಲ್ಲ.

ಅದರೂ ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಶೈವ್ಯ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕನಾಗುವೆನೆಂಬ ಆಶೆ ನನಗಿದೆ. ಸದ್ಗುಣರುವ ತೋಂದರೆ ಎಂದರೆ, ನವ್ಯ ಕಲೆ, ನವ್ಯ ಕವಿತೆಗೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಅಥವಾ ವಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಕಾಲ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಕವಿತೆಯನ್ನು ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಕಥೆಯ, ಭಂದಸ್ಸಿನ, ಗೇಯತೆಯ, ತಾಳದ ಬಂಧನದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆಯೇ

ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಸೇರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಪುರೂರವ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಹುಟ್ಟಿಯೇ ತೀರುವನೆಂದು ನನಗೆ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾದ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವೆ. ಅದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಅಜರಾಮರಘಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ನಾನು ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನವ್ಯಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ‘ಕರ್ಮವೀರ’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿ ಪುಟದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನ ಮೊದಲನೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಡ್ರಮಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ದುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ಈವರೆಗೆ ಉಂ ಸಾವಿರ ಶಬ್ದಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಜಮಾ ಆಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಹೋಲಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕಲಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಮೊಮ್ಮೆನನ್ನು ಡ್ರಮಿನೊಳಗೆ ಇಳಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಒಂದೊಡೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಲಾಟರಿ ಎತ್ತಿದಂತೆ ಎತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ಯಾವ ವರಸೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಟ್ಟನೋ ಅದೇ ವರಸೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಲ್ಫಿನಿಂಧ ಪ್ರಸ್ತರಕದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಪದಗಳ ಏದು ಪದ್ಯಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅವು ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾತವೇ ಆಗಲಿದೆಯೆಂದು ಭರವಸೆ ಹೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕವಿತೆಗಳ ಮಾದರಿ ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಚೇಲದಿಂದ ಹೊರ ಬಿಡುವ ಇಚ್ಛೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಕೆಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಲೇಖನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ರಸಿಕ ಗಣತ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಹೇಳಿಕೆ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮೆನ ಈ ಜಂಟಿ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕುವಂಪು ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನದ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳೂ, ಬೇಂದ್ರೇಯವರ ‘ನಿಭಂಗಿ ನಿನ್ನ ನಾಡಿಸ್ಪಂದ’ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯ ಒಂದು ಸಾಲೂ, ಅಡಿಗರ ಚಂಡೆ ಮದ್ದಲೆಯ ಅಥವಾ ಸಾಲೂ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಡಿವಂತ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದ ಕರ್ಮವೀರದ ಪದಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.ಎಚ್. ಲಾರೆನ್ಸ್, ನಾಮಣ್, ಮೇಲರ್ ವ್ಯಾಧಿ ಮೀರ್, ನವ ಹೋಪರನ್ನು ನಾಚಿಸಬಹುದಾದ ಕೆಲ ಅಶ್ಲೀಲ ಸಾಲುಗಳು ತಯಾರಿಗೆ ರುಫುದು. ಇದು ಹೀಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊನೆಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯಿತು. ಕಂಪ್ಯೂಜಿಟರರು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಸಾಲು ಗಳಿಗೂ ಯ್ಯಾತ್ರಾರಲ್ಲ, ಈ ಮಡಿ ಶಬ್ದಗಳ ತುಣುಕುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಆಕಸ್ಮೀಕಾಗಿ ಸೇರಿದಾಗ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾದ ಅಶ್ಲೀಲ ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ.

ಇಂಥ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು ತಯಾರಾದೊಡನೆ ಪ್ರಥಮ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು. ಬೆಲೆ ರೂ. ೧೮೫೦ ಮಾತ್ರ, ಪ್ರಸ್ತರದ ಹೆಸರು ‘ಅಥವಾ-ಅನಥವ’. ಕತ್ತರಿಗಳು ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌತ್ರ, ಇದು ನವ್ಯ ಕವನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಚರಮ ಶಬ್ದವಾಗಲಿದೆ. ತ್ವರೆ ಮಾಡಿರಿ.

(೨-೧-೧೯೨೦)

೨೮. ‘ಇಸು’ ಸಮೃದ್ಧಿ!

ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ ಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಮೈಲನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿ ಕೆಲ ಉದಾಹರಣೆಗಳು: “ಸವ್ಯಾಸಾಚಿಸು”- ಎರಡೂ ಕೈಯ್ಯಳಿಂದಲೂ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎಸೆ, ಕೆಳಗಿಸು-ಕೈಗರೆ ಇಳಿಸು, ಇತ್ತಾದಿ ಇತ್ತಾದಿ. ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಂಗತಿ.

ಇದನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಆಗುವ ಅದ್ವೃತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು, ಕಂಡು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೌಶಲಕಾರಿಯಿತು. ನೋಡಿರಿ: ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳು ಮುಂಬಿಯಿಗೆ ಹಡಗಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದರಂತೆ, ಎನ್ನಪ್ರದಕ್ಷೇ ನೀವು ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳು ಮುಂಬಿಯಿಗೆ ಹಡಗಿಸಿದರಂತೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ನಾನು ಮಂಜೀಶ್ವರಕ್ಷೇ ಅರ್ಥದಾರಿ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆಮೇಲೆ ರ್ಯಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೋದೆ, ಎನ್ನಪ್ರದಕ್ಷೇ ಅರ್ಥದಾರಿ ಮೋಟಾರಿಸಿಸಿ (ಮೋಟಾರಿಸ್ ಅಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಮೋಟಾರು ಹೊಡೆದೆ ಎಂದರ್ಥವಾದಿತು) ಆ ಮೇಲೆ ರ್ಯಾಲಿಸಿಸಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಗೋವಿಂದ ಪ್ರೇಗಳು ಭಾಷಣಿಸಿದರು, ನಾನು ಲೇಖನಿಸಿದೆ. ಅವರ ಮನ ಬಗಿಲಿಲಿಸಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಬಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿತ್ತು ಎಂದು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೋರದುವಾಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಾಂಗೂಬಾಯರಿಗೆ ಬಗಿಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರ್ಥವಾದರೆ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ “ಬಗಿಲಿಸೇ” ಎಂದು ಕೂಗಿದರೆ “ಬಗಿಲು ತೇರೆ” ಎಂದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಬಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ “ಬಗಿಲಿಸು” ಧಾತುವಿಗೆ ತೇರೆ ಎಂದೂ, ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಅದಕ್ಕೇ ಇಕ್ಕಿಕೂ ಎಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು. ನಾನು ಕುದುರಿಸಿದರೆ ಆ ಪ್ರಾಣೀಯ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಕತ್ತಿಸಿ ಎಂದರೆ ಆ ಪ್ರಾಣೀಯ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದಂತೆ (ಅದರ ಹಾಗೆ ಹಾಡಿದಂತೆ ಎಂದೂ, ಒದ್ದಂತೆ ಎಂದೂ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ) ಅರ್ಥವಾಗುವುದು.

ಈ ಇಸು ಪ್ರತ್ಯೇಯ ಬಿಲದಿಂದ ನಾವು ಅಸಾಧ್ಯ ಚಮತ್ವಾರಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ: ಹುಬ್ಬಿಳಿ ಮುಂಬಿಯಿಸಿತು ಎಂದರೆ ಹುಬ್ಬಿಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬಿಯಿಯಂಥ ಜನರಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲ್ವಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಜನರು ಸಂಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದಾಗುವುದು. ಇಷ್ಟೇ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಇಷ್ಟು ಕೆಷಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದಂತೆ ಅರ್ಥ ವನ್ನು ಹೊಳಿಸಲು ಬೇರೇನು ಉಪಾಯವಿದೆ? ಜನರು ಹೋರಿಗೆ ಏಕಾದಶಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅರ್ಥಕಾರಿಗಳು ಒಳಗೆ ದ್ವಾದಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಅರ್ಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ದಶಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ) ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನಲ್ಲಿದ್ದರನ್ನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.

ಮಂದಿಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮೂಗಿಸುವವನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗಿ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶಬ್ದಸ್ವರ್ಪ ಮಾಡಿದರೆ ಸಮುದ್ರಗಟ್ಟಳೆ ಮಸಿ, ಗುಪುದಗಟ್ಟಳೆ ಕಾಗದ ಉಳಿಯುವುದು ಎಂದು ಬನಾಡ್ಬಾಹಾ ಭಾವಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಡ್ಡಿಯಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಉಳಿಯುವ ಶತಮಾನಗಟ್ಟಳೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತರ ಬರೆದರೇನು ಗತಿ?!

೨೭. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ವಾಕ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕರಣಿಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಸಕರಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಇರುವಾಗ ಕೆಲವೇ ಮಂತ್ರಿ ಮಹನೀಯರ ಸಿಲ್ಲೀ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜನರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಯಾಕೆ ಎಗರಾಡುತ್ತಾರೋ ತಿಳಿಯಿದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮ ಪೌರಾಢಿತ ಮಂತ್ರಿ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ, ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನುಡಿ ತಪ್ಪು, ನಡೆತಪ್ಪು ಹಿಡಿದು ಜನರು ಆಹಾರವೇ ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಾರೆ. ಗೌತಮಬುದ್ಧನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕುವೆಂಪುವರೆಗೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬೈಯುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರಾರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಬೈದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಜನರ ಹೆಪ್ಪಗಟ್ಟಿದ ಸರೋವರದಂಥ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಲೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ.

ಡಿಟಿಯನ್ನು ನುಂಗಿ ದಕ್ಷಿಣೋಳ್ಳಲು ಕಲಿತ ಸೋಳಿಗಳ ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದು ಪುಷ್ಟಿಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಾವೇಕೆ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತೇವೆ? ಚೇಂದ್ರೇಯವರು “ದೇವರದೊಂದು ಗೋರಿಯ ಕಟ್ಟಿ, ಧರ್ಮದ ಧೂಪಕೆ ಬೆಂಕಿಯ ಹಚ್ಚು” ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ದೇವಭಕ್ತರೂ ಅದು ವರಪ್ರಸಾದ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹಿಗುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ದೇವರ ಪಟಗಳನ್ನು ಚರಂಡಿಗೆ ಹಾಕಿ ಎಂದರೆ ದೇವರನ್ನೇ ಚರಂಡಿಗೆ ಹಾಕಿದರು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಹೋಲಾಹಲವೇಳುತ್ತದೆ. ಗೋ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನ ಅಂತ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಸದುಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೂಡ ‘ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಬಾಯಿ ಚಪಲ ಬಹಳ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ, ಪಾಪ’, ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಇನ್ನ ಸಲ್ಪ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಲೇಟೆಸ್ಟ್ ಅಪಕೀರ್ತಿಯಂದರೆ “ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಲ್ಲ ಭೂಸೂ” ಅಂದದ್ದು. ಮತ್ತಾವ ಡಿಪಾಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಾದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡವಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಅಂತ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಈಗ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಭೂಸೂ ಭಾಷಣದ ಮೇಲೆ ಮುಷ್ಣರದ ಅಗ್ನಸ್ತಂಭನ್ನೇ ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಭೂಸೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಓದಿ ಬಲ್ಲರು. ಆದರೆ ಭೂಸೂ ವನ್ನು ಭೂಸೂ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವ್ಯಾ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತ್ರಲ್ಲವೇ? ತಾವು ಓದಿದ್ದರ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಇಡೀ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದು ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜ ಗುಣ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಹೊಂಡರೂ ನಾವಾದರೂ ಅವರು ಮನುಷ್ಯರೆಂದು ಯಾಕೆ ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಕೂಡಲೇ ಅವರು ವಾಕ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ? ಮೂಲಂಗಿ ತಿಂದವರಿಗೆ ಮೂಲಂಗಿ ತೇಗು ಬಿಡಬಾರದು ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಧಿಕಾರಗಳು, ಪ್ರಾಲೀಸರೆಲ್ಲ ಲಂಚಗಳಿಗಳು. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರ ತಿನ್ನುವವರು, ಹಿಂದುಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಡಿ

ಗಳು, ತಮೀಳರೆಲ್ಲ ಕುತಂತ್ರಿಗಳು, ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲ ತಿಂಡಿಪ್ಪೋತರು, ಪುಣೀರಿಗಳು ಜಿಪ್ಪಣಿಯ, ಮಾರವಾಡಿಗಳಿಲ್ಲ ಕಳ್ಳಪೇಟಿ ಮಾಡುವವರು ಎಂದೆಲ್ಲ ನಾವು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಇಂಥಡೇ ಹುಂಬಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೇಕೆ ಇರಬಾರದು?

ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ವಿರುದ್ಧ ಇನ್ನೊಂದು ಹಕ್ಕು ಭಂಗ ಕ್ರಮವೂ ಸಾವಜನಿಕ ವೇರಿಕೆ ಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ತಾವು ಮುಂಚಿನ ದಿನ ಥಾಣಾಡಂಗುರಾಗಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಮರುದಿನ ಖಿಡುಖಿಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಫೋಟಿಸದ ಮಂತ್ರಿ ಅಥವಾ ರಾಜಕಾರಣ ಯಾರಿದ್ದಾನೆ? ಆದರೆ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಲ್ಲ ಭೂಸೂ ಅಂದಧನ್ನು ಮರುದಿನ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲ, ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ವಿಶ್ವಮಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರೋಫೆಸರೊಬ್ಬರು ‘ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಾನು ಸ್ವತಃ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ’ ಎನ್ನಬಹುದೆ? ಅದೂ ಸಾಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಿ ತ್ವಿನಿಪಾಲರು ‘ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಭಾವಣಾಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಟೇಪ್‌ರಿಕಾಡ್‌ರ್ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ! ಅಬ್ಬಹ್ಯಾಂ! ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜಕಾರಣಗಳಿಗೂ, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಆರೋಪಿಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಇದು ಅಂದರೆ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಆಮೇಲೆ ನಿರಾಕರಿಸುವುದು, ಜಗತ್ತನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆಹೊತ್ತು ಅಮೇರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ನಿಶ್ಚಯರು ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಗಾರನೂ ನಿಮ್ಮೆದ್ದರು ಟೇಪ್‌ರಿಕಾಡ್‌ರ್ ತಂದಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜಕಾರಣಗಳ ನಿರಾಕರಣಯನ್ನು ಖಚಿಗೆ ಹಚ್ಚಿವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸುಳ್ಳ ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಪುನಃ ತಿನ್ನಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಕರ್ಕಿದ್ದನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ ಯಾರಾದರೂ ಪುರಾ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೊರಟರೆ ಅವರು ಮಾತಾಡುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾದಿತು ನಾಳಿ. ಅಧಿಕಾರಕರೆ ರಿಗೂ, ಪತ್ರಿಕಾರಕರೆ ರಿಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಲಿಖಿತ, ಆದರೆ ಪವಿತ್ರ ಒಪ್ಪಂದವೆಂದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿ ಸುವುದು ಕೂಡದು. ಯೋಗಿ ಎಲ್.ಎಸ್. ರಾಯರು ಸೈಟ್‌ಕ್ ಅಸಿಡ್ ನುಂಗಿದ ಹಾಗೆ ಪತ್ರಿಕಾರಕರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ತಪ್ಪಿನ್ನು ತಾವು ನುಂಗಬೇಕು. ಪತ್ರಿಕಾರಕರು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮಾನತ್ವಾಗ ಇದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಳೆಯಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಭಾವಣಾಗಳನ್ನು ಟೇಪ್ ಮೂಲಕ ಸಾಬಿತು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕಾರಕರು ಹಟ ಹಿಡಿದರೆ ನಾಳಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲು ಒಂದು ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೀಯನ್ನೇ ಹೊರಡಿಸಬೇಕಾದಿತು ಮತ್ತು ಈ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞಾಗಂತೂ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಬೆಂಬಲ ಕೂಡುವುದು ಖಿಂಡಿತ. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿ, ವಿರಾಮವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಿನ್ನು ಬೇಡುವವರಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಇವರ ಹಾಗೆಯೇ.

೨೨. ಲಾಂಗೂಲ ಪತ್ರಂಗಳು

ಯೆದ್ದೀರ್ ವಗೈರೆ ವಗೈರೆ ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ ಮನ್ಮಾರರೆ, ನಿಮಗೆ ಈ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಪತ್ರ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯಳ್ಳವರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದದ್ದು ನೀವು ಈಚೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂದರ್ಭನವನ್ನು ಒದಿದ್ದರಿಂದ. ನೀವು ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ವಿಭಾಗದ ಪುರಂಭದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ನೋವು, ವಿಷಾದ ಮೊದಲಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗದ ಸಲುವಾಗಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಡೆಗಳಿಸಲಾಯಿತೆಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ದೂರಾಗಿರುವಂತೆ ಹಾಣಿತ್ತದೆ. ಸಂಗೀತ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಆಯ್ದು ವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಿಮ್ಮ ತಕರಾರು ಇರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ನೀವು ತುಂಬಾ ಅನ್ವರೀಜನೇಬಲ್ ಆಗಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಗಾರರನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಅಗತ್ಯವಿದ್ವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮೇಲೆ ರದ್ದೀ ಕಾಗದದ ಹಾಗೆ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಡುವುಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಡೆಗಳಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಮಹಾಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಬಗೆಯುವವರೇ ದೇಶಸೇವಕರು. ಅದೇ ನಿಷ್ಘಾತುಕರ್ಮ, ಹೀಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವವರನ್ನು ನಾವು ನಾಯಕರಿಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ನಾಯಕನ ಇಚ್ಛಿಗೆ ತಲೆವಾಗಿ ಅವನು ಕರೆದಾಗ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಮುಂದೆ ಬರುವುದೂ, ನಾಯಕನ ಧೃಷ್ಟಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸರಿದೊಡನೆ ಸರಿದು ಹಿಂದಿನ ಬೆಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದೂ ದೇಶಸೇವಕನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದು ಬಿಟ್ಟು ಸೇವಕರು ಮೊಂಡ ಮಗುವಿನ ಹಾಗೆ ಹಟಮಾಡಿದರೆ ಬೆನ್ನಿನ ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯಿರಳುಗಳ ಗುರುತು ಮೂಡಿಸಿ ಬಾಯಿ ಮುಂಬಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಶಿಸ್ತಿನ ಕ್ರಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನೇಶ ಸಿಂಗರಂಥ ರಾಜಕೀಯ ಕಿಲಾಡಿಗಳಿಗೇ ಏನಾಯಿತೆಂದು ನಿನ್ನಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒದಿರಬೇಕು ನೀವು. ನಿಮ್ಮಂಥ ಸಂಗೀತಗಾರರು ಯಾವಿಡದ ತೊಷ್ಟು. ನಿಮ್ಮ ಅಪಸ್ತರದಿಂದ (ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನೀವು ದೇಶದ ಅಗ್ರಣಿ ಸಂಗೀತಗಾರರಿಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲಿ-ಆದರೂ ನಿಮ್ಮದ್ದು ಅಪಸ್ತರವೇ ಸ್ನೇ) ನೀವು ನಿಷ್ಘಾತು ಕರ್ಮಗಳು, ವಿನಮ್ಮ ಸೇವಕರು, ಎಲೆಮರೆಯಕಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶಂಸಿಗಳಿಗೆ ಎರಿವಾಗುವುದೇ ಬಂತಷ್ಟೇ.

ಸಂಗೀತ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ಆರಿಸುವಾಗ ಯೋಗ್ಯತೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಪೂರ್ವನಿಶ್ಚಯ ಉಮೇದ್ವಾರರ ನೇಮಕ ಸಲ್ಲದೆಂದೂ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈ ವಾದವನ್ನು ನಾವು ಸಂಭಾಷಣೆ ಒಷ್ಟಲಾರೆವು. ಯೋಗ್ಯತೆ ಎಂದರೇನು? ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ರಾಜಕಾರಣಗಳೂ ಯಾರನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದೇ ಯೋಗ್ಯತೆ ಎಂದು

ಯಾವುದೋ ಅಚ್ಚೆ ಭಾರತೀಯ ಶಬ್ದಕೋಶದಿಂದ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾರೂ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಂಗಿಕರಿಸಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಮನ್ಮಾರ ಮಹಾತಯರೆ, ನೀವು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಆಗಾಧ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತಾಸಂಪನ್ಮೂಲಿಸಿದರೆ ಏನಿಸುವವರನ್ನು ಸಂಗೀತದ ಪ್ರೌಢೆ ಸರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಿನಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡೋ ಹದಿನಾರೋ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಸ್ವರಸೂಧನೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಸಂಗೀತಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೊಂಬಿ ವಳಬಹುದು. ಇಂಥ ಸಾಧನಾ ಮಚ್ಚರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ತಾಲೀಮು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೂ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಬಹುದು. ನಮಗೆ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ವಿದೇಶಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಸಂಗೀತದ ಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಕಾದದ್ದು ಸಂಗೀತ ಡಿಗ್ರಿಗಳೇ ಹೊರತು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಸಂಗೀತ ಡಿಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾಳಿ ಆಕಾಶವಾಸಿಯಲ್ಲೋ, ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಆಕಾಡೆ ಮಿಯಲ್ಲೋ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವಾನದಿಂದ ನಿಮ್ಮಿಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ನಾಳಿ ಅವರಿಂದ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಬದರುತ್ತ ಕೂತರೆ ಅವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕು? ನೀವು ಅಸಾಧ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ.

ಪ್ರಿಯ ಮನ್ಮಾರರೆ, ನೀವು ಮೇಘಮಲ್ಲಾರ ಹಾಡಿ ಬರಡು ಮೋಡದಿಂದ ಮಳಿ ಬರಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಬಹುದು; ಅಥವಾ ದೀಪಕ ರಾಗ ಹಾಡಿ ಹಣತೆಯ ಬತ್ತಿಗೆ ದೀಪಹೊತ್ತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕೊರಡುಗಟ್ಟಿದ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಜೀವಕಳಿ ಹುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲ ರಾಗ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಪಂಥ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ.

ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದರೂ ಹಿತ್ಯೇಷಿಯಾದ....

ಸಾಹಿತಿ, ನಾಟಕಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಎನ್ನೆಯವರೇ.

ನೀವು ಈಚೆಗೆ ಒಂದು ಗಣೋಶೋಽವದಲ್ಲಿ ಭಾವಣಾ ಮಾಡಿದಿರೆಂದು ಹೇಪರುಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ರಾಜಕಾರಣಾದವರು ಭಾವಣಾ ಮಾಡತೊಡಗಿದ ಮೇಲೆ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾವಣಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಓದತಕ್ಕದ್ದೇನನ್ನಾದರೂ ಆವರು ಹೇಳಬಹುದೆಂದು ನನೀಗ ಇಂಥ ಭಾವಣಾಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸದರೀ ಭಾವಣಾದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಷ್ಠಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಆದಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕತ್ವದ ಅಗತ್ಯ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಂತೆ.

ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ದೋರೆತಿರುವುದು ಆದಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕತ್ವವಲ್ಲಿಂದು ನೀವು ಯಾವ ಆಧಾರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರಿ? ಆದಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವೆಂಬುದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರು ಹೇಳಿದ್ದು ನೇನುಷಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ನಾಯಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಾಗ ತಾವು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇವೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ನಾಯಕರ ಖಾಸಗಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಷರತಃ ಆದಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನನ್ನ ಸಂಖ್ಯೆ.

ನೀವು ವಿನಾಯಕನ ಹಬ್ಬಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾಯಕರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದೀರಾದ್ದರಿಂದ

ವಿನಾಯಕನ ಆದರ್ಶವನ್ನು ನಾಯಕರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿರಬಹುದು. ಆದರ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಈಗಾಗಲೇ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆವರ ಹೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಂದ್ದದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನ ಹೊಟ್ಟಿ ಒಡೆಯಿತು. ಈ ನಾಯಕರೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಡವನ್ನೇ ನುಂಗಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಸ್ಥಳವಿರುವಂಥ ಇಲಾಸ್ಕಿ ಹೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ವರ್ಷಕ್ಕೂಂದು ದಿನ ತಿಂದರೆ ಇವರು ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ಹಾಗೆಯೇ ಇವರೂ ಹೆಗ್ಗಳಾರೂಢರು- ಇವು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ದೇಶದ ಕೋಶಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಿ ಕೂರೆಯುತ್ತವೆ. ಅವನ ಹಾಗೆ ಇವರೂ ನೌಕರ ಶಾಹಿಯ ಸರ್ವಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿಗಳಿಗೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸೊಂಡಿಲು ಇಲ್ಲದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇವರು ಆದರ್ಶ ನಾಯಕರಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಡಿ.

ಇತಿ ನಿಮ್ಮ
ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ
(೨೨-೯-೧೯೭೨)

೨೪. ಜಬ್ಬಲಪುರದ ನರಭಕ್ತಕೆ

ಒಂದ ಪನ್ನಾಲ್ಲಾಲ ಫೂಸಿರಾಮ ನಿಷ್ಪಾರಣಾವಾಗಿ ಸೇರೆಮನೆ ಸೇರಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆತ ಜಬ್ಬಲಪುರದ ಒಬ್ಬ ಗೌರವಾಹಂ ನಾಗರಿಕನಂತೆ. ಅವನಿಗೊಂದು ಚಟು, ನರಮಾಂಸ ಭಕ್ತಕ್ಕೆ, ಫೂಸಿ (ಹುಲ್ಲಿನ) ರಾಮನಿಗೆ ಈ ನರಮಾಂಸ ರುಚಿ ಹೇಗೆ ಹತ್ತಿತೋ ವೀರಭದ್ರನೇ ಬಲ್ಲಿ. ಹಾಂ! ಅವನ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲ್ಲೇ ಸಿಟ್ಟುಗಬೇಡಿರಿ. ಅವನೇನೂ ಮನುಷ್ಯರನ್ನ ಹೊಂದು ತಿನ್ನು ತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾವಾಗಿಯೇ ಸತ್ತು, ಸೃಶಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಚಿತ್ತೆಗೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರ ಬೆಂದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಆತ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಸೆಕೆಂಡಿಗೊಂದರಂತೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮತ್ತುಳಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ನಾಭಾವವಾಗಿರುವಾಗ ಹೊಸ ಆಹಾರ ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಫೂಸಿರಾಮನಿಗೆ ಬಿರುದು ಹೊಡುವ ಬದಲಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸೇರೆಮನೆ ಕಾಣಿಸುವುದೆಂಥ ಪೆದ್ದು ತನ!

ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಇಲಿ- ಹೆಗ್ಡಾಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ತಿನ್ನತೋಡಿದರೆ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ತೀರುವುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಇದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾಯನ್ನು ಸುಟ್ಟಂತೆಯೂ ಆಯಿತು ಬಿಸಿನೀರು ಕಾಯಿಸಿದಂತೆಯೂ ಆಯಿತು ಎಂಬಂತೆ ಬಂದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ, ಇಲಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡುವ ಶತ್ರುಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಂದೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವು ನಾಶವಾದಂತೆಯೂ ಆಯಿತು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದಂತೆಯೂ ಆಯಿತು. ಹೊಲಮಾಡಿದ್ದ ಸಾಬಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಯಾರೋ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿ ದರಂತೆ “ನೋಡು, ಆಡು ನಿನ್ನ ಹೊಲವನ್ನು ಮೇಯುತ್ತಿದೆ!” ಅಂತ. “ಯಾರ ಆಡು?” ಎಂದು ಸಾಬಿ ಬೀಡಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ದಮ್ಮು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೇಳಿದ. “ನಿನ್ನದೇನೋ ಮಾರಾಯಾ!” ಎಂದ ವರದಿಗಾರ. “ತೋ ರಹನೇ ದೋ, ಬಕರಾ ಬೀ ಹಮಾರಾ, ಖೇತ್ತಾಭೀ ಹಮಾರಾ. ಅನಾಜ್ಞಾಭೀ ಹಮ್ಮ ಖಾತೇ ಹ್ಯೋ ಜೋ ಬಕರಾ ಭೀ ಹಮೀಂ ಖಾತೇ ಹ್ಯೋ!” ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ದಮ್ಮು ಎಳೆದುಕೊಂಡ ಸಾಬಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಲಾಜಿಕ್ಕೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇತ್ತು.

ಸತ್ತ ಹೇಣ ಎತ್ತ ಬಿದ್ದರೇನು? ಎಂದು ಹಳೇ ಗಾದೆ ಉಂಟು. ಪ್ರಸಿಡೇ ಜನರು ತಾವು ಸತ್ತಮೇಲೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶರೀರಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲೆಂದು ಎತ್ತರದ ಗೋಪು ರದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಆಹಾರ ಸಾಲದಿರುವಾಗ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಕಳೇವರಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಧಿವಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು ೪೦ ಲಕ್ಷ ಜನ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಏದರಿಂದ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ಪೌರಂಡುಗಳಷ್ಟು ಪ್ರೌಢೀನುಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೋ ಬೆಂಕಿಗೋ ಹೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಶುದ್ಧ ದುಂದುಗಾರಿಕೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಹಾರ ಬೇಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ರೂಢಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಈಗ ಜಗತ್ತು ಬದಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರೌಢೀನನ್ನು ಪೂರ್ಲು ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಹೇತಾ! ಎಂಥ ಹೊಳಕನಪ್ಪು ಈ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರಿ! ಎಂಬಿದಾಗಿ ನೀವು ಓಕರಿ

ಸುತ್ತೀರೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಒಂದೂವರೆ ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಈ ಈ ದೇಶದ ಕೆಲ ಮೂಲಿಗಳಲ್ಲಿ ನರಕಳೇವರ ಭಕ್ತಕ ಜನಂಗಳಿಧ್ವರೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ? ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದ ಒಟ್ಟಿ ದಿಗ್ಭಾಷರ ಪೂರ್ವಕರು ತಮ್ಮ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದ ಪಿತೃಗಳ ಶವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಟ್ಟು ಆಹಾರ ಕೊರತೆಯ ಮತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಅವರೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಾಮಾಚಾರದ ಯೋಗಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಳೆತ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದೂ ಒಂದು ತಂತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ರಾಕ್ಷಸರು ನರಮಾಂಸ ಭಕ್ತಕರಾಗಿದ್ದರು. ಬರಬರುತ್ತ ಅವರು ಆರ್ಥಿಗೆ ಸೋತರು. ಅವರ ಹೆನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಲವರನ್ನು ಆರ್ಥರು ಮದುವೆಯಾದರು. ನನ್ನ ರಕ್ತದಲ್ಲಂತೂ ಒಂದು ಬಿಂದುವಾದರೂ ರಾಕ್ಷಸ ಕುಲದ್ವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಯಾವ ಅನುಮಾನವೂ ಇಲ್ಲ.

ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಇದಕ್ಕೆ ಹೇಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಹೇಸುವುದು, ರೋಸುವುದೆಲ್ಲ ಅಭಾಸದ ಮಾತು, ನಾನು ನನ್ನ ಶೆಂಡಿಯನ್ನು (ಚಂಡಿಕೆ) ಕತ್ತರಿಸುವ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟು ಹೇಸಿದನೆಂದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ? ಆದರೆ ಕಾಲ ಮಹಿಮೆ. ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಶೆಂಡಿ ಇದ್ದದರಿಂದಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಮುಡುಗಿಯರು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಶೆಂಡಿ ದಾನವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕುವುದು ಇನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಿಂದು ತೀಮಾನನಿಸಿದೆ. ಶೆಂಡಿಯನ್ನು ವಿಷಾದಪೂರ್ವಕ ಬಲಿಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಅನೇಕ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನನಗೆ ಬಾಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನರಿಯ ಹಾಗೆಯೇ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಶಿಖತ್ವಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ಯಮದೂತರು ನನ್ನ ಅನಾಧ ಶೆಂಡಿಯಿಂದಲೇ ನನ್ನನ್ನು ತೂಗಹಾಕಿದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಶೆಂಡಿರಹಿತನಾಗಿ ಬಿದುಕಲು ಕಲೆಯಲ್ಲವೇ? ಮೊದಲನೇ ಸಲ ವಾಟರ್ ಬರೀಸ್ ಕಂಪೌಂಡ್ ಕುಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಕುಗಳೂ, ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳೂ ಸಂಚರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ಈಗ ಬೇಫಿಕೇರಾಗಿ ನಾನು ಎಂಥಾ ಅಭೋಜ್ಯವನ್ನೂ ದೈವಧವೆಂದು ನುಂಗಲು ಕಲಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿ. ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಶಿಷ್ಟಿಯೇ ನಾಯಿಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದ..... ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಿಯನ್ನು ಜೀಣೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಿತೇ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಭರವಸೆ ಇದೆ.

ನಾವೀಗ ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಿಂದಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೂ ಬಹಳ ತಡವಾಗದು. ಆಮೇಲೆ ಗುರು, ಶನಿ ಲೋಕಗಳಿಗೆ, ಆದರ ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ತಾರೆಯಾದ ಸೆಂಚೆರಿಗೆ. ಈ ಯಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಳೆ ಅಲ್ಲ, ವರ್ಷಗಟ್ಟಳೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯಾತ್ರೆಗಳ ವಿಷಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಏನನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗೊತ್ತೆ? ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಗಟ್ಟಳೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿಮಗೆ ನೀರೆಲ್ಲಿ ಸಿಗಬೇಕು? ಎಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ನೀವು ಕೊಂಡುಹೋಗಬಲ್ಲಿರಿ? ನಿಮ್ಮ ಮೂತ್ರವನ್ನೇ ಶುದ್ಧಿಕರಿಸಿ ನೀವು ಪುನಃ ಕುಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೇಸಿಕೆಯೆಂದು ನಿಮಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ನೀವು ಸೆಂಚೆರಿ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹೇಸಿಕೆ- ಪಾಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ತೂರಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಹಪ್ರವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ತರೆ, ಅವರಲ್ಲಿರುವ

ಪ್ರೌಢಿನನ್ನ ವ್ಯಧವಾಗಿ ಹಳು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಷ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನನಗೆ ಖಿಂಡಿತವಿದೆ.

ನನ್ನ ಅಜ್ಞಿಯ ರುಚಿ ಅಷ್ಟು ಹಿತಕರವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಸುಭೋಜ್ಯಾಳಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ತಕ್ಕ ಮಸಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೌಢಿಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು ಹಿಡಿದೇ ಹಿಡಿಯುವರು. ಅವಳಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಮಡಿ- ಮೈಲಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಅನಿಷ್ಟ ವಾಸನಗೆಳನ್ನು ನಿರ್ವಾರಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ರುಚಿಕರ್ವಾದ ಖಾದ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು- ಶೇಂಗಾದಿಂದ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಕೊಬ್ಬಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಲಾಡು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಸಂಶೋಧನೆ ಸಂಸ್ಥೆಯವರೇ- ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವರು.

೭೫. ಲಾಂಗೂಲ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ

ಇದು ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಥಿಯವರು ಜೀವಂತವಿದ್ದಾಗೆ ಗೋಳಿಕಲ್ಲಿ ಎಟಿಲ್ ಗರ ನೆನಪ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾ.ವೆಂ. ಬರೆದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ತೇಬಿನ. ಯಾರೋಬ್ಬಿ ದೊಡ್ಡ ವೃಕ್ಷಯ ರಾಜೀನಾಮೆ ಮುಂದೆ ಬಂತೆಂದರೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೋಚನ ದಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಉತ್ಸರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ! - ಶ್ರೀ ಹಾ.

೭೦ದಿರಾ ರಾಜೀನಾಮೆ: ಯುಗಾದಿ ಉದುಗೂರೆ

ನವದೆಹಲ್ಲಿ, ಏಪ್ರಿಲ್ ೧- ಭಾರತದ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀಮಂತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಥಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೇಸರಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಕರೆದ ಪತ್ರಿಕಾ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರು ಈ ನಿಣಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೇಳಿಕೆ ಹಾಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಮಾಡಿತ್ತಾಗಿತ್ತು.

ಇಂದು ರವಿವಾರವಾಗಿದ್ದ ಯಾವ ಮಹತ್ವದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಸುದ್ದಿ ಸೂರಿಗಳು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪತ್ರಿಕಾ ಪರಿಷತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಳ ಹಾಜರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯಾಗಿ ಇದ್ದರು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಅವರೇನೂ ಹೇಳಿಗೇ ಕಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರು ಸ್ವಹಸ್ತಾದಿಂದ ವಕ್ತವ್ಯವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. “ಅಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಹೇಳಲಿರುವುದು” ಎಂದವರು ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದರು.

ಹೇಳಿಕೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲ, ಸಾಕಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಗಲವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೇ ತಾನು ಈ ಗಂಭೀರ ನಿಣಾಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡದ್ದಾಗಿ ವಿದಿತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯತ ರಾಜೀವಗಾಂಥಿಯವರನ್ನು ಯಾವುದೇ ಪದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸುವ ಇಚ್ಛೆ ತಮಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ ಗಾಂಥಿಯವರು ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರು ಯಾವುದೊಂದು ಚಿಂತೆ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಧಿಯಿಳ್ಳವರಂತೆ ಕಾಣಿಸದೆ ಮುಖಿಪೆಲ್ಲ ನಗುವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಸಿರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದರು. ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮಾಲೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಅವರ ಹಣಿಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಯ ರೇಖೆಗಳು ಅಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇನ್ನೊಂದು ಅಪರೂಪದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ದೂರವಾಣಿಗಳು ನಿಷ್ಪಿತ: ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿ

ಸಿದ್ಧರೂ ಈಗನಾಲೇ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣೇಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಜೀಲ್ ಸಿಂಗರನ್ನಾಗಲಿ, ಅವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನದ ಪೂರ್ನಮಾರ್ಗಿಲ್ಲ ಸ್ವಭಾವಾಗಿವು.

ಶ್ರೀ ರಾಜೇವಗಾಂಧಿಯವರ ವಸತಿಯಿಂದ ದೂರವಾಣಿಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಎಳಿಸು ಹೆಣ್ಣುದನಿಯೋಂದು ಶ್ರೀಗಾಂಧಿಯವರು ಮಾತಾಡಲು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲಿಂದು ಹೇಳಿತು. ನಿಜ ಕೇಳಿ ದರೆ ಅದು ಟೇಪ್ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಸಿದ್ಧ ಉತ್ತರವೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವರ್ತನೆ

ನವದೇಹಲಿ, ಏಪ್ರಿಲ್ ೧- ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ರಾಜೇನಾಮೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮೊದಲೇ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ ಆಕಾಶವಾಣಿ ತನ್ನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿರಿಸಿದರೂ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಥ ಮಹಾವಾತೆಗಳು ಒಂದಾಗ ಮಾಡುವಂತೆ ಅಡ್ಡ ಹೊತ್ತಿನ ವಿಶೇಷ ಬಿತ್ತರಣೆಯನ್ನೇನೂ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಯಾವಾಗಲೂ “ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರು” ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯೋದನೆಯೇ ತಪ್ಪದೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ವಾತಾವರಣಾರ್ಥಿ ಇಂದು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಅಲುಗಿ ಸುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಯಾವುದೋ ಸಾಧಾರಣ ನಾಗರಿಕನ ಸಾಧಾರಣ ಸುದ್ದಿಯೆಂಬಂತೆ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿತು.

ಅಧಿಕಾರ ಹೀರದಿಂದ ಇಳಿಯತ್ತಾರೆಂದಾದೋಡನೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಇಳಿದು ಹೋದರೇ? ಎಂದು ದಾರಿಹೋಕರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಂತರಂಗಜ್ಞರೆನಿಸುವ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ (ಅವರು ಹೆಸರು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧಿಲ್ಲ) ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಕೆ. ಎಲ್. ಭಗತ್ ರಿಗೂ, ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೂ ಈಚೆಗೆ ಮತ್ತಬೇದ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಈ ವಿಪರೀತ ವರ್ತನೆ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಸಂಭವ ಕಡಿಮೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ಭಗತರು ಈಗ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರಿಂದ ಇಷ್ಟು ತುತ್ತಾ ಆಢ್ಢೆ ಬರುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರೇ ತಾವು ಪದತ್ವಾಗ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದರೂ “ಆಲ್ ಇಂದಿರಾ ರೇಡಿಯೋ” ಎಂಬ ಹೊಟ್ಟೆ ಕೆಳ್ಳಿನ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಬಯಸಿರಬಹುದು.

ಭಾರತದ ಶ್ರೀಯಸ್ವಿಗೆ ತಪಸ್ಸು?

ನವದೇಹಲಿ, ಏಪ್ರಿಲ್ ೨- ತಮ್ಮ ರಾಜೇನಾಮೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಯಾವುದೇ ವಿಷದೀಕರಣ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜಕೀಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಉಳಾಪ್ಪೊಹಗಳು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ದಟ್ಟಗೊಳಿಸಿವೆ.

ಒಂದು ಉಳಾಪ್ಪೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಆಗಲೇ ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿತ್ವ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತ್ವ ಎರಡನ್ನೂ ಅವರು

ಬಿಡುವರೆಂದಾದ ಮೇಲೆ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಅವರು ಪೂತಿ ಕೈತೊಳೆ ದುಕೊಂಡಂತೆಯೇ. ಆದರೆ ಅರವತ್ತೇರು ದಾಟಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪ್ರಚಿಯತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಸುಮಣೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ಧವನಹಳ್ಳಿ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ರಾನವರ ಹಾಗೆ “ಹಿರಿಯ ರಾಜಕಾರಣೆ”ಯಾಗಿ ಉಳಿಯವುದು ಅಕಲ್ಪನೀಯ.

ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂ ಮೂಲದ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರು ಹಿಮಾಲಯ ಪವತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶ್ರಮ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಉಗ್ರ ತಪ ಶ್ವನ್ನ ಕೈತೊಳ್ಳುವರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಯಾರ ಮುಂದೆಯೂ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುವವರಲ್ಲವಾದರೂ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಮಾತು ಹೊರಬಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಇನ್ನು ಯಾವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಲೋಕಕ ಉಪಾಯ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಾರದೆಂದು ತಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ದೆಯೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಯೋಗಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವರು ಈಚೆಗೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಂಬಿಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಒಲವುಗಳು ಆಗಲೇ ಸರ್ವವಿದಿತವಾಗಿವೆ. ತಪ ಸ್ವಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಾಚಾರಿಗಳು ದೇವಾಲಯಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕೋತ್ತರ ಸ್ನಿಧಾನಗಳ ಕಡೆ ಅವರು ಸದಾ ಆರ್ಕಿಂತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈಚೆಗೆ ಹಿಮಾಲಯ ಪವತಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ಸ್ಥಳಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ನಡೆದಿತ್ತೆಂದು ವರದಿ ಇದೆ. ತಮ್ಮ ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೊಡಲು ಅವರು ಸುದ್ದಿಗೂರರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರ ಹೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲೆ ಎಂದಿಗಿಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನೂ, ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿಯ ಅಸ್ವಾಷ್ಟ ಗುರುತು ಇದ್ದುದನ್ನೂ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಹೆಗ್ಗಿರುತುಗಳಿಂದು ಈ ವಲಯಗಳು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರು ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕೌಲ ಮನೇತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾಗಿದ್ದ ಕೌಲರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶೈವ ಪಂಥದವರೆಂಬುದು ಗಮನಾಹಂ.

ವಿಶ್ವಾದೃಂತ ವಿಸ್ಯೇ

ನವದೇಹಲಿ, ಪಟ್ಟಿಲ್ ೧- ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಥಿಯವರ ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಸುದ್ದಿಗೆ ವಿಶ್ವಾದೃಂತಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಯೇಯದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಅಮೆರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರೇಗ್ನಾರು ಮಾತ್ರ ತಮಗೆ ಅಂಥ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಟಿನೆಸಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯತ್ತ ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಒಂದು ವಾರದ ಮತ್ತೆ ವಿಹಾರ ಸುಖಿವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂಥದೇನಾದರೂ ಸಂಭವಿಸಬಹುದೆಂದು ತಾವು ಕೆಲ ಕಾಲದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ತಮಗೆ ಒಂದ ವರದಿಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರೇಗ್ನಾರು ಸಂತುಷ್ಟ ನಿಸುನಗೆ ಯೋದನೆ ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ವಿದೇಶನೀತಿ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಕೆಲ ವಿವಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅಪ್ರಿಯ ನಿಣಾಯಗಳನ್ನು ಕೈಹೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ದ್ವೇಯಂಶಾಲಿ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ರೇಗನ್ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಅತಿಭಾರ: ಕಿಸಿಂಜರ್: ಹಿಂದಿನ ಅಮೇರಿಕನ್ ವಿದೇಶಮಂತ್ರಿ ಡಾ. ಹೆನ್ರಿ ಕಿಸಿಂಜರರು ಇಂದಿರಾ ರಾಜೇನಾಮೆ ತಮಗೆ ಪೂರ್ತಿ ವಿಸ್ತೃಯಕರವಾಯಿತೆಂದರು. ಅವರು ಕೂಡ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರ ದ್ವೇಯಂಶನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರಾದರೂ ಭಾರತದಂಥ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಂಥ ದ್ವೇಯಂಶಾಲಿಯನ್ನು ಒಹಳ್ಳಬಾಲ ಹೊರುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿತೆಂದರು. ವಿಶ್ವ ರಾಜಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ-ಬುದ್ಧಿಗಳ ಕತ್ತಿಯಾಟದಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾ ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಸಮಾನಿಕರಿಸಿದೆಂದು ಕಿಸಿಂಜರ್ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಭಿಪೂರ್ಯ: ವಿಜಾದಕರ್: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಥಾನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಫ್ರಾಚರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರ ರಾಜೇನಾಮೆ ವಿಷಾದಕರ ಎಂದರು. ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಥಿಯವರ ನಿಗ್ರಹಿತದಿಂದ ತಾವು (ಫ್ರಾಚರ್) ಜಗತ್ತಿನ ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಥಾನಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದು ತಮಗೆ ಒಂಟಿತನ ಅನಿಸುವುದು ಖಿಂಡಿತ ಎಂದವರು ಹೇಳಿದರು. ಇಂದಿರಾಗಾಂಥಿಯವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಸಮಾಜವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬಹುದಿತ್ತೇ ಎಂದು ಶ್ರೀಮತಿ ಫ್ರಾಚರರಿಗೆ ಅನುಮಾನ ಇದೆ.

ರಶಿಯ: ಹೇಳುವುದಕ್ಕೇನೂ ಇಲ್ಲ: ಮಾಸೋಫೋದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಉಚ್ಚ ಸರಕಾರಿ ವಲಯಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾ ಏನೂ ಹೇಳಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ರಶಿಯದ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತಿಳಿಯಲು ಕನಿಷ್ಠಪತ್ರ ಒಂದು ವಾರ ಬೇಕಾದೀತೆಂದು ವಿದೇಶೀ ನಿರೀಕ್ಷಕರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ರಾಜೇನಾಮೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮಾಸೋಫೋ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸೋವಿಯೆತ್ ಆಕಾಶವಾಣೆ ಇನ್ನೂ ಬಿತ್ತರಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾಳಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದೂ ಸಂಶಯಸ್ವದ. ಮಾಸೋಫೋದಲ್ಲಿ ಯಾರೋಬ್ಬ ಮಹತ್ವದ ದೇಶಿ ಅಥವಾ ವಿದೇಶ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನಿಧನಹೊಂದಬೇಕಾದರೇನೇ ಅವನ ವ್ಯಾದ್ಯ ಕೀರ್ಯ ನಿಧನದಿಂದ ಇಲ್ಲ ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆಂದು ಒಬ್ಬ ರಶಿಯನ್ ತಮಾಷ್ವಾರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ರಾಜೇನಾಮೆ ಸುದ್ದಿಗೆ ಏನವಸರ?

ಆದರೆ ಅನಧಿಕೃತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುತ್ತ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಥಿಯವರ ರಾಜೇನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳ ಕೈವಾಡ ಇದೆಯಂಬುದು ವಿಚಿತ ಎಂದನು.

ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ, ನಿವಾಸದಿಂದ ಕಾಗದದ ಹೋಗೆ: ಗುಪ್ತಪತ್ರಗಳ ಹೋಳಿ?

ನಂದಿಹಲ್, ಎಪ್ಪಿಲ್ ೧- ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಥಿಯವರ ನಿವಾಸದ ಹೋಗೆ ಬಂಬಿನಿಂದ ಉದ್ದನ್ನ ಕಾಗದದ ಹೋಗಿ ಕಂಬವ್ಯಾಂದು ಹೋರಹೋಮುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಈ

ಸಂಚಿಕೆ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕದಲ್ಲಿಯೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧಿಕಾರ ತಾಗಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಇಂದಿರಮಹಾವರು ಗುಪ್ತಪತ್ರಗಳ ದಹನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಇದನ್ನು ಅಧೇಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಥಾನಿ ಪದಕ್ಕೆ ಮೇನಕಾ ಗಾಂಧಿ? ಸಂಜಯ ಮಂಚದ ವರಾತ

ನವದೇಹಲಿ, ಎಪ್ಪಿಲ್ ೧- ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ತೆರವು ಮಾಡಲಿರುವ ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿ ಪದಕ್ಕೆ ಬರುವವರು ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ರಾಜಕೀಯ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಯಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ದಿವಂಗತ ಸಂಜಯ ಗಾಂಧಿಯವರ ಪತ್ತಿ ಮೇನಕಾ ಗಾಂಧಿಯವರೇ ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಧುರೀಣಾರೆಂದು ಆ.ಭಾ. ಸಂಜಯ ಮಂಚದ ವಕ್ತಾರರು ಇಂದಿಲ್ಲ ಹೇಳಿದರು.

ದೇಶಕ್ಕೆ ನೇಹರೂ ಮನೆತನದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆಯೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿಷಾದ. ದಿವಂಗತ ಸಂಜಯಗಾಂಧಿ ಜೀವಂತರಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ತಾವು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿ ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರ ಜರರಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಷ್ಟಾರಲ್ಲೇ ವಿದಿತವಾಗಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮೇನಕಾಗಾಂಧಿ ಭಾರತದ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಪದಕ್ಕೆ ಅನಿವಾಯ ಮತ್ತು ಏಕಮಾತ್ರ ಸೂಕ್ತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯೆಂದು ಸಂಜಯ ಮಂಚದ ಭಾವನೆ.

ಮೇನಕಾಗಾಂಧಿ ಪಂಚಾಬಿ ಮೂಲದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಥಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಪಂಚಾಬ್ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವೆಂದೂ ವಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನಿಷ್ಟ: ಬಿ.ವಿ. ರಾಮನ್

ಬೆಂಗಳೂರು, ಎಪ್ಪಿಲ್ ೧- ವಿಶ್ವಭ್ಯಾತ ಜ್ಯೋತಿಷಿ ಬಿ.ವಿ. ರಾಮನ್ನರ ಮತದಲ್ಲಿ ಘಾಲ್ಯಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನ ಬಂದ ಈ ರಾಜೀನಾಮೆ ಸುದ್ದಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಫೋರ ಅನಿಷ್ಟ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.

ವಕ್ತವನಿ ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಜನು ಸ್ವಕ್ಷೇತ್ರ ಗತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ ಕ್ಷಾಮಿಕಾಮರ ವಿಪತ್ತಿಗಳು ಫಾಟಿಸಲಿರುವಾಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿ ದುರ್ಮುಖಹೂತೆದಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಕಟ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನೋಗ ಹೊರಲು ಮೋರಾಚ್ ಸಿದ್ಧ

ನವದೇಹಲಿ, ಎಪ್ಪಿಲ್, ೧- ಇಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ವಿಮನ ಮೂಲಕ ದಹಿಗಳಿಗೆ

ಬಂದಿಳಿದ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ ಮೋರಾಚೆ ದೇಸಾಯಿಯವರು ಇಂದಿರಾ ರಾಜೀನಾ ಮೇಗೂ, ತಮ್ಮ ಆಗಮನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಧಿಸಿದರು.

ತಡವಾದರೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಒಳ್ಳೇದು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ದೇಶಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅವಲಂಬನೆ ಅಪಾಯಕರ. ತಾವು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿಯಾದರೆ ಒಂದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಾ ಕುಟುಂಬ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯದಂತೆ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದಾಗಿ ಮೋರಾಚೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತು, ದೇಶ ಕರೆಕೊಟ್ಟರೆ ತಾವು ಮತ್ತೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನೋಗಕ್ಕೆ ಹೆಗಲು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಅವರು ನುಡಿದರು.

ಅವರ ಅಪರ ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಾಗ ನೀವು ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ ಪದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿ ಸುವ ಯಾವನೇ ಪ್ರಾರೂಪನ ಹತ್ತಿರ ತಾನು ಕುಸ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಮೋರಾಚೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತರು.

ದೇಶ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಥಾನಿಯನ್ನು ಹೊರಲೂರದೆಂದು ಮೋರಾಚೆ ಮತ.

ರಾಜೀನಾಮೆ ಚೇಡ

ಆರ್.ಜಿ.ಆರ್. ಮೋಚಾ

ಬೆಂಗಳೂರು, ಏಪ್ರಿಲ್: ೧-

ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಇಂದಿನ ಇಕ್ಕಣಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಕೈ ಬಿಡಬಾ ರದೆಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ತರಲು ಕನಾಟಕದ ಮಾಜಿಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾಯರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ದೇಹಲಿಗೆ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಯುವಮೋಚಾವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದಾಗಿ ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊರಡುವಾಗ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಕಾಂಗ್ರೆ ಭಟರು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಲಿದ್ದಾರೆಂದೂ ದೇಹಲಿ ತಲುಪುವುದರೊಳಗೆ ಅದು ಒಂದು ಕೋಟಿಯ ಮಹಾಪ್ರಾಹಂಕವಾಗಿಹುದೆಂದೂ ಈ ಪ್ರಾಹಕ್ಕೆ ಮಣೆದು ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ನಿಜಾಯ ಹಿಂದೆಗೆ ದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದೂ ರಾಯರ ಮತ.

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗಡೆ ಹಿಡಿದು ಸ್ವತಃ ಗುಂಡೂರಾಯರು ಮೋಚಾದ ಅಗ್ರಹಾನದಲ್ಲಿರುವರು.

ಮೋಯ್ಯಿ ಸೇರುಪ್ರದಿಲ್ಲ

ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭಾ ವಿರೋಧಿ ಧರೀಣ ವೀರಪ್ಪ ಮೋಯ್ಯಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಮೊದಲು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಯಾವುದೇ ಕಸೆಯಲ್ಲಿ ಟೇಪ್ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ರ್ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮ ಕಾಯದರ್ಶಿಯಿಂದ ದೇಹ ತಮಾಸಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆಯೇ ಮಾತಾಡಿದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕಿಯ ರಾಜೀನಾಮೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಫಾತಕರವೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು ಶ್ರೀಮತಿಯವರಿಗೆ ತಾವು ಕನಾಟಕದಿಂದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ತಂತಿಕಳಿಸಲು ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಲಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಮೊಯ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು.

ಅದರೆ ಅವರು ಗುಂಡೂರಾಯರ ಮೋಚಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಹೊಡಲು ಅವರು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.

ಇದು ಹೆಗಡೆ ಕುತಂತ್ರ: ಬಂಗಾರಪ್ಪ

ಬೆಂಗಳೂರು, ಎಪ್ರಿಲ್:೧

ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ರಾಜೀನಾಮೆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕೇಳಲು ಕ್ರಾಂತಿರಂಗದ ನಾಯಕ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ ಅವರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಫಾತಕರವಾದ ಈ ನಿಣಣಯಕ್ಕೆ ಕನಾಟಕ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಕುತಂತ್ರವೇ ಕಾರಣವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ನಿಷ್ಣಂದಿಗ್ಫಾದ ಪುರಾವೆಗಳಿವೆಯಿಂದು ಹೇಳಿದರು.

ವಿಶ್ವಕೋಟಿನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರೊಬ್ಬರ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿ ನೇಮಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಮುಂದೆ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸುವುದಾಗಿ ಬಂಗಾರಪ್ಪ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಸಂತ ಲೋಂಗೋವಾಲ

ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಲಿ:

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಸಲಹೆ

ನವದೇಹಲಿ, ಎಪ್ರಿಲ್: ೧

ಈಚೆಗೆ ಜನತಾಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರಿಸಿ ಸೋತ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಅಕಾಲಿ ನಾಯಕ ಸಂತ ಲೋಂಗೋವಾಲರನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಪಕ್ಷಗಳೂ ಸೇರಿ ಆರಿಸುವುದಾದರೆ ಒಂದೇ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಪಂಡಾಬು ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರಾಗುವುದೆಂದು ಅಪ್ಪಣಿ ಹೋಸ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಪಾರಿಸ್ತಾನದೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಾದರೆ ಸಿಖಿರು ಜೀವದ ಹಂಗುದೊರೆದು ದೇಶ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರೆಂದು ಸ್ವಾಮಿ ಮತ.

ಚರಣ್, ವಾಜಪೇಯಿ ಚರ್ಚೆ

ನವದೇಹಲಿ, ಎಪ್ರಿಲ್:೧

ಪ್ರಧಾನಿಯ ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಸುದ್ದಿ ಒಂದ ತತ್ತ್ವಕ್ಷಣ ಲೋಕದಳದ ಶ್ರೀ ಚರಣ್ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಭಾಜಪಾಧಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಅಟಲಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿ ಸುದ್ದಿಗಾರರನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಚರಣಸಿಂಗ್ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಏಕಾಂತ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು.

ಅವರು ಹೋರಿಗೆ ಒಂದಾಗ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಇದ್ದಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕ ನಗುತ್ತ ಭಾಯ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಪೋಸು ಹೊಟ್ಟರು. ರಾಜೀನಾಮೆ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಧೈಯರವಿಲ್ಲದೆ ಇಂದಿರ ಕೆಳಗಳಿಯತ್ತಿ

ಧ್ವಾರೆಂದು ಏಕೆಂತದಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿದರೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಟೆಸಲು ಸುತ್ತಾರಂ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ:

ಹೆಗಡೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಾಳಿ

ಚೆಂಗಳೂರು, ಏಪ್ರಿಲ್: ೧- ಕನಾಟಕ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹೆಗಡೆಯವರನ್ನು ಪ್ರಥಾನಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ತಮಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಪುರುಷೊತ್ತು ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ನಾಳಿ ಮುಂಜಾನೆವರೆಗೆ ಕಾಯಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಪೂಜಾರಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗಲಾಟ

ಮಂಗಳೂರು, ಏಪ್ರಿಲ್: ೧- ಶೈಂಕರ್ಯಾಲ್ಕ್ ಬ್ಯಾಂಕೊಂಡರ ಸಾಲ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಂಡಿದ್ದ ಸಚಿವ ಶ್ರೀ ಜನಾಧಾನ ಪೂಜಾರಿಯವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದು ಹೋಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಪೂಜಾರಿಯವರು ಸಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತುಂಬಿದ್ದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾವಣಾ ಮಾಡುತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲ ಅಸತ್ಯವಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಮ್ಮಾರ್ಥನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ನಡುವೆ ಆಹಾಶವಾಸೀಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೌಕರರೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು.

ಅವರೆಗೆ ಪೆಚ್ಚುಮೋರೆ ಹಾಕಿ ತರಾಟೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದವರೇ ಎದ್ದು ಪೂಜಾರಿ ವಿರುದ್ಧ ಫೋರ್ಮ್‌ಫೇಮಾಡಿ ಸಭಾತ್ವಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರು.

ಪೂಜಾರಿಯವರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಿರತು ಭಾವಣಾವನ್ನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿಸಿ ಎದ್ದು ಹೋದರು.

ಸಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳೇ ಹಿಡಿದವು.

ಶ್ರೀ ಪೂಜಾರಿಯವರು ತಕ್ಷಣ ದೇಹಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ ಗಾಬರಿ

ನವದೆಹಲಿ, ಏಪ್ರಿಲ್: ೧

ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ರಾಜೀನಾಮೆಯಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್- ಇ ಪಕ್ಷದ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾರದ ಗಾಬರಿ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯಾಧಿಕೃತ ಶ್ರೀ ಕಮಲಾಪತಿ ತ್ರಿಪಾರಿಯವರನ್ನು ಕಾಣಹೋದಾಗ ಅವರು ತಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. “ಎನು ಹೇಳಲಿ? ನನ್ನನೊಂದು ಮಾತು ಕೇಳಿದೆ ದುಡುಕಿ ಬಿಟ್ಟರು!” ಎಂದರು.

ಅನೇಕ ನಾಯಕರು ನಾಳಿ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬದ ನಿಮಿತ್ತ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿರಲ್ಲಿ. ಇದ್ದವರು

ಏನೂ ಹೇಳಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಗುಂಪುಗಳ ನಾಯಕರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಳ ಸಭೆಗಳು ಸೇರಿದ್ದವು. ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿಂತೆ ನಮ್ಮೆಯುಂದೆ ಧುತ್ತಿಂದು ನಿಂತಿದೆ ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖರು ಪ್ರಾಂಜಲವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಕೊನೆಗೂ ತಮ್ಮ ನಿಣಾಯ ಬದಲಿಸಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆಯಾಂದನ್ನು ಅವರು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಕೊನೆಯಚ್ಚು

ನವದೇಹಲೀ, ಎಪ್ಪಿಲ್ಲೆ ೨- ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ:

ಇಂದು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ೦-೧ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ ಭವನದಿಂದ ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲ ಸುದ್ದಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಸಂದೇಶ ಪ್ರಕಾರ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ರಾಜೀನಾಮೆ ಹೇಳಿಕೆ ಒಂದು ಎಪ್ಪಿಲ್ಲ ಪೂಲ್ ಕೀಟಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ನಿನ್ನ ಎಪ್ಪಿಲ್ಲ ಗನೇ ತಾರೀಖೆಂದು ನೇನೆ ದುಕೋಳ್ಳದೆ ಸುದ್ದಿ ಸೂರಿಗಳು ಗಳವನ್ನು ನುಂಗಿ ಮೋಸ ಹೋದದ್ದು ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ, ಹಿಡಿಸಲಾರದ ನಗುವನ್ನೂ ತಂದಿದೆ.

ಯೋಜಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಾಸ್ಟ್

ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು
ಹುಬ್ಬಳಿ-ಗುಲಬಗಾರ-ಚೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಸ್ತುತದ ಹೆಸರು	ಲೇಖಕರ ಹೆಸರು	ಚಿಲೆ
1. ಕೃಷ್ಣಪತ್ರಾರ ಭಾಗ-1,3,4,6,7,9-10	ಮೂಲ: ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಂ. ಮುನ್ನಿ ಅನು: ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಪನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಪತ್ರ	20-00
2. ಕೃಷ್ಣಪತ್ರಾರ ಭಾಗ-2,5,8	" "	25-00
3. ನೆನಪಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ	ಶ್ರೀ ಜೆ.ಎಂ. ಹಾಟೀಲ	20-00
4. ಅಯುವೇದ	ಡಾ. ರಂಗೇಶ ಪರಮೇಶ್ವರ. ಆರ್.ಮತ್ತು ಡಾ.ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣ	10-00
5. ಕೃಷ್ಣಪತ್ರಾರದ ಕೊನೆಯು ಗಳಿಗೆಗಳು	ಪ್ರೌ. ಕೆ.ಎಸ್. ನಾರಾಯಣಕಾರ್ಯ	25-00
6. ಮೋಹರೆ ಹನುಮಂತರಾಯರು	-----	6-00
7. ಅನಾಸಕ್ತಿ ಯೋಗ	ಮೂಲ: ಶ್ರೀ ಎಂ.ಕೆ. ಗಾಂಧಿ ಅನು: ಶ್ರೀ ನಿಟ್ಟುರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು	15-00
8. ವಿಜಾರಣೋತ್ತಿ	ಪ್ರೌ. ಕೆ.ಟಿ. ಹಂಡುರಂಗಿ	12-00
9. ಭಾವೋದ್ವೇಗ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಅರೋಗ್ಯ	ಡಾ. ಸಿ. ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ	4-00
10. ಶತಾಯುಹಿ ಪಂ. ಸುಧಾಕರ ಚತುರ್ವೇದಿ (107ರ ಮೇಲುಕು)	ನಂ. ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ	15-00
11. ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ	ಡಾ. ಕೆ. ಆರ್. ಶ್ರೀಧರ	10-00
12. ಮಹಿಳೆಯರ - ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು	ಡಾ. ಸಿ. ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ	22-00
13. ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯರು	ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಧಾ ಮೂರ್ತಿ	30-00
14. ರೋದ್ದು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು	ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತರಾವ ದೇಶಪಾಂಡಿ	25-00
15. ಸೌಧಾಮಿನಿ	ಪ್ರೌ. ಎ. ಆರ್. ಜೋಣಿ	25-00
16. ಸತ್ಯ ಶೋಧನೆ. ಭಾಗ-1	ಅನುಷಾದ: ಕನ್ನಡಿಗರಿಭ್ರಂಶ	50-00
17. " " ಭಾಗ-2	" "	50-00
18. ಒದುಗರೋಡನೆಯ ಹರಟಿಗಳು	ಹಾ.ಹೆಂ.ಆಚಾರ್ಯ	20-00

ಪ್ರಸ್ತುತ ದೋರೆಯುವ ಸ್ಥಳ

ಪ್ರಸಾರಣ ವಿಭಾಗ ಸಂಯುಕ್ತ ಕನ್ನಡಕ ಪ್ರೈಸ್
ಹೊಸ್ಟಲ್‌ರೋಡ್, ಹುಬ್ಬಳಿ-20 ಅಥವಾ
2 ರಸಿಡೆನ್ಸಿ ರೋಡ್, ಚೆಂಗಳೂರು-25
(ಅಂಚಿ ವೆಂಕ್ಟೇಶ)